

Številka: 960-338/2018/14
Ljubljana, 22. 11. 2018
EVA
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Poročilo o izvajanju Srednjeročnega programa statističnih raziskovanj 2013–2017 – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi 25. člena Zakona o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne pod točko ... sprejela naslednji SKLEP Vlada Republike Slovenije se je seznanila s Poročilom o izvajanju Srednjeročnega programa statističnih raziskovanj 2013–2017. Stojan TRAMTE generalni sekretar Sklep prejmejo: - Statistični urad Republike Slovenije
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
- Genovefa Ružić, v.d. generalne direktorice Statističnega urada RS.
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
/
5. Kratek povzetek gradiva:
Srednjeročni program statističnih raziskovanj (v nadaljevanju SPSR) je temeljni strateški dokument, ki določa delovanje slovenske državne statistike v določenem srednjeročnem obdobju. Opredeljuje temeljne cilje ter aktivnosti za njihovo uresničenje. Poleg teh pojasnjuje podlage za delovanje slovenskega državnega statističnega sistema, njegove vizije, poslanstvo in vrednote. ZDSt v 25. členu določa, da SURS po koncu obdobja veljavnosti srednjeročnega programa, torej v letu 2018, v sodelovanju s pooblaščenimi izvajalci pripravi končno poročilo o izvajanju SPSR in ga

predloži Vladi RS. Poročilo o izvajanju SPSR 2013–2017 je pripravil Statistični urad RS, ki je glavni nosilec izvajanja dejavnosti državne statistike, v sodelovanju z vsemi izvajalci dejavnosti državne statistike.

Pred predložitvijo Vladi RS je Poročilo o izvajanju Srednjeročnega programa statističnih raziskovanj 2013–2017 na svoji 58. redni seji dne 26. oktobra 2018 obravnaval tudi Statistični svet Republike Slovenije.

Poročilo o izvajanju Srednjeročnega programa statističnih raziskovanj 2013–2017 sledi strukturi SPRS 2013-2017 in navaja ključne dosežke državne statistike v tem obdobju. V prvem delu se osredotoča na doseganje temeljnih ciljev državne statistike v preteklem srednjeročnem obdobju, v nadaljevanju pa predstavlja dosežke na vsebinskih statističnih področjih.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):				
– prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,				

- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,

– delno, – niso bili upoštevani. Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.) Skladno s sedmim odstavkom 9. člena Poslovnika Vlade RS (Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12, 80/13 in 10/14) javnost ni bila povabljenjena k sodelovanju, ker gre za predlog sklepa Vlade RS.	
(Če je odgovor DA, navedite: Datum objave: V razpravo so bili vključeni: – nevladne organizacije, – predstavniki zainteresirane javnosti, – predstavniki strokovne javnosti Upoštevani so bili: – v celoti, – večinoma: – delno, – niso bili upoštevani. Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje: Poročilo je bilo dano Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.)	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
Genovefa Ružić v.d. generalne direktorice	

PREDLOG SKLEPA

Na podlagi 25. člena Zakona o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne pod točko ... sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije se je seznanila s Poročilom o izvajanju Srednjeročnega programa statističnih raziskovanj 2013–2017.

Stojan TRAMTE
generalni sekretar

Sklep prejmejo:

- Statistični urad Republike Slovenije

Poročilo o izvajanju Srednjeročnega programa statističnih raziskovanj 2013–2017

Kazalo

Uvodna beseda.....	6
1 Okvir delovanja slovenske državne statistike v obdobju 2013–2017	7
2 Dosežki državne statistike pri uresničevanju temeljnih ciljev, zastavljenih v SPSR 2013–2017.....	9
2.1 Povečanje uporabe statističnih podatkov	9
Zadovoljevanje potreb uporabnikov in ob tem izboljšanje diseminacije in komuniciranja z uporabniki	9
Spodbujanje uporabe statističnih podatkov.....	11
Razvoj statističnih področij na podlagi sodelovanja v slovenskem, evropskem in mednarodnem okolju	13
Razvoj statističnih področij ob sodelovanju z znanstvenoraziskovalnim okoljem.....	15
2.2 Ohranjanje zaupanja vseh deležnikov in povečanje prepoznavnosti državne statistike.....	16
Sodelovanje z dajalci podatkov.....	16
Razvoj slovenske državne statistike na področju kakovosti	17
Razvoj informacijske varnosti	19
Krepitev strokovne neodvisnosti in prepoznavnosti državne statistike	20
2.3 Izvajanje dejavnosti po načelu stroški/koristi	21
Določitev prioritet izvajanja raziskovanj in zagotavljanje ustreznih finančnih virov.....	21
Optimizacija procesov in uveljavljanje učinkovite informacijske podpore	22
Uporaba administrativnih virov podatkov.....	25
Uporaba dobrih praks, metodologij, IT-rešitev s sodelovanjem v slovenskem, evropskem in mednarodnem okolju	27
Optimizacija notranje organizacijske strukture in upravljanje kadrovskih virov	28
3 Dosežki državne statistike po vsebinskih področjih.....	30
3.1 Kazalniki	30
Nacionalne strategije in Evropa 2020.....	30
Ekonomsko upravljanje	31
Globalizacija	31
3.2 Sistemi računov	32
Ekonomski in socialni razvoj.....	32
Okoljska trajnost	34
3.3 Osnovne statistike	35
Poslovno področje	35
Ljudje in družba	38
Okoljske, kmetijske in druge področne statistike.....	44
Statistike v prostoru	48
Seznam statističnih svetov	49
Seznam zakonodajnih aktov, sprejetih v obdobju 2013–2017	50
Seznam uporabljenih kratic.....	55

Statistični svet Republike Slovenije

je na svoji 58. redni seji dne 26. oktobra 2018

obravnaval Poročilo o izvajanju Srednjeročnega programa statističnih raziskovanj 2013–2017
in sprejel naslednji

SKLEP

»Statistični svet Republike Slovenije se je na svoji 58. redni seji dne 26. oktobra 2018 pod točko 3 seznanil s Poročilom o izvajanju Srednjeročnega programa statističnih raziskovanj 2013–2017.«

Dr. Anuška Ferligoj

Predsednica Statističnega sveta RS

Avtorji: Statistični urad Republike Slovenije, Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, Banka Slovenije, Nacionalni inštitut za javno zdravje, Ministrstvo za finance, Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje in Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

Uvodna beseda

Slovenska državna statistika si je v srednjeročnem obdobju 2013-2017 zadala številne cilje, ki jim je zavzeto sledila in jih postopoma uresničevala. Pri tem smo se zavedali svojega poslanstva in vrednot ter sledili viziji, ki smo si jo zastavili. Pozorno spremljamo spreminjajoče se uporabniške potrebe in se nanje odzivamo na najboljši mogoči način. Dostop do podatkov in informacij se je poenostavil in postal preglednejši. Tudi družbena omrežja so postala sodoben komunikacijski kanal, prek katerega izvajalci dejavnosti državne statistike opravljamo svoje poslanstvo: sporočamo statistične podatke, zbiramo in izmenjujemo informacije, znanja in mnenja uporabnikov. Veliko pozornosti smo namenili širjenju statistične pismenosti, predvsem med mladimi.

SURS skupaj s pooblaščenimi izvajalci pri izvajanju svoje dejavnosti skrbi za skladnost delovanja s Kodeksom ravnanja evropske statistike, ki predstavlja temeljna izhodišča za naše delo. Poročilo o skladnosti slovenskega statističnega sistema z načeli Kodeksa navaja, da je delovanje SURS-a večinoma skladno s Kodeksom, podaja pa tudi področja, kjer bi SURS lahko še izboljšal svoje delovanje. Na podlagi omenjenega poročila je SURS pripravil akcijski načrt in skladno s tem načrtom izvedel že vrsto izboljšav o katerih letno poroča Eurostatu.

Izvedli smo celovito prenovu sistema upravljanja varovanja informacij. Pri tem smo sledili ciljem in načelom, na katerih je doslej temeljila ureditev tega področja, ki je skladna s skupnim okvirom informacijske varnosti Evropskega statističnega sistema (ESS).

SURS in pooblaščen izvajalci dejavnosti državne statistike smo aktivno sodelovali v slovenskem, evropskem in mednarodnem okolju. SURS se kot član ESS aktivno vključuje v delo tega partnerstva na vseh ravneh delovanja in odločanja v sistemu.

Državni statistiki svoje aktivnosti stalno prilagajamo spremembam v okolju, ki so na področju uradne statistike ustvarile mnogo izzivov, pa tudi vrsto priložnosti za posodobitev in inovativne pristope. SURS zato sodeluje v mednarodnih iniciativah za sodelovanje in izmenjavo dobrih praks, med drugim tudi za razvoj uporabe masovnih podatkov v uradni statistiki ESS in Združenih narodov. Vzpostavil je tudi partnerstva s fakultetami in znanstvenoraziskovalnimi inštituti z namenom, da bi skupaj raziskali potencialne masovnih podatkov.

Državni statistiki smo si skozi celotno srednjeročno obdobje prizadevali tudi za to, da bi uvajali do dajalcev podatkov prijazno in učinkovito zbiranje podatkov ter ohranili visoke stopnje sodelovanja. Z izboljšanjem komuniciranja in v neposrednih stikih z njimi smo jim želeli še bolj približati pomen posredovanja statističnih podatkov in medsebojnega sodelovanja. Nenehno smo iskali in še iščemo rešitve in priložnosti za zmanjševanje bremen poročanja naših dajalcev podatkov ter za kar najbolj racionalno izvajanje statističnih raziskovanj – ob zagotavljanju visoke kakovosti podatkov. Z uspešno izpeljavo ključnih statističnih raziskovanj in projektov v tem srednjeročnem obdobju smo omogočili, da si v sistemu državne statistike postavimo trdne temelje za nadaljnji razvoj kakovostnih statistik.

Vsem, ki so prispevali k uresničitvi ciljev, zastavljenih v Programu slovenske državne statistike v obdobju 2013–2017, se za prispevek iskreno zahvaljujem: pooblaščenim izvajalcem dejavnosti državne statistike, posameznikom in ustanovam, ki so sodelovali v statističnih raziskovanjih, našim partnerjem zunaj statističnega sistema ter našim uporabnikom, ki so nam vseskozi izkazovali zaupanje.

Genovefa Ružić
v.d. generalne direktorice Statističnega urada RS

1 Okvir delovanja slovenske državne statistike v obdobju 2013–2017

Slovensko državno statistiko tvorijo Statistični urad RS (dalje SURS) kot osrednji koordinator in pooblaščen izvajalci dejavnosti državne statistike (dalje pooblaščen izvajalci). V srednjeročnem obdobju 2013–2017 so naloge in odgovornosti pooblaščenega izvajalca izvajale naslednje ustanove (upoštevane po abecedni vrstni red):

- Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (delno poslovne statistike)
- Banka Slovenije (statistika plačilne bilance, finančne in denarne statistike)
- Nacionalni inštitut za javno zdravje (statistika zdravstva)
- Ministrstvo za finance (statistika državnega primanjkljaja in dolga, statistika javnih financ)
- Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (delno statistika zaposlenosti in registrirana brezposelnost)
- Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (statistika pokojnin)

Vlogo in sodelovanje SURS in pooblaščenih izvajalcev dejavnosti državne statistike določa Zakon o državni statistiki, in sicer v zvezi z organizacijo, pripravo, izvedbo statističnih programov in poročanju o njih, v zvezi s spoštovanjem osnovnih načel uradnih statistik, z izkazovanjem statističnih podatkov in mednarodnim sodelovanjem. Partnerji, ki tvorijo sistem državne statistike, so zadolženi za pripravo statističnih podatkov, načrtovano v programih statističnih raziskovanj. Pri tem se ravna po načelih, zapisanih v Kodeksu ravnanja evropske statistike¹, in po Temeljnih načelih uradne statistike Statistične komisije pri Združenih narodih². Med temi so še posebno zavezujoča naslednja: nevtralnost, objektivnost, strokovna neodvisnost, varovanje statistične zaupnosti in preglednost. Načela so podrobno predstavljena tudi v Izjavi Statističnega urada RS o kakovosti³.

Delovanje državne statistike spremlja Statistični svet Republike Slovenije⁴, ki je strokovno metodološko posvetovalno telo za strateška in razvojna vprašanja državne statistike. Za posamezna področja državne statistike so pri SURS-u oblikovani tudi statistični sosveti⁵. Člani Statističnega sveta in statističnih sosvetov so predstavniki najpomembnejših uporabnikov in dajalcev podatkov.

Zakon o državni statistiki⁶ (dalje ZDSta) Statističnemu uradu RS nalaga, da skupaj s pooblaščenimi izvajalci dejavnosti državne statistike pripravlja programe statističnih raziskovanj (tako srednjeročne kot letne)⁷.

Srednjeročni program statističnih raziskovanj 2013–2017⁸ (dalje SPSR 2013–2017) določa temeljne cilje, ključna področja razvoja in prednostna vsebinska področja delovanja slovenske državne

¹ <http://www.stat.si/statweb/FundamentalPrinciples/CodeOfPract>

² <https://unstats.un.org/unsd/dnss/gp/FP-New-E.pdf>

³ http://www.stat.si/doc/drzstat/kakovost/izjava_o_kakovosti.pdf

⁴ <http://www.stat.si/statweb/NationalStatistics/StatCouncil>

⁵ <http://www.stat.si/statweb/NationalStatistics/AdvCommittees>

⁶ Zakon o državni statistiki, Uradni list RS, št. 45/1995 in 9/2001. Dostopno na:

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO424>

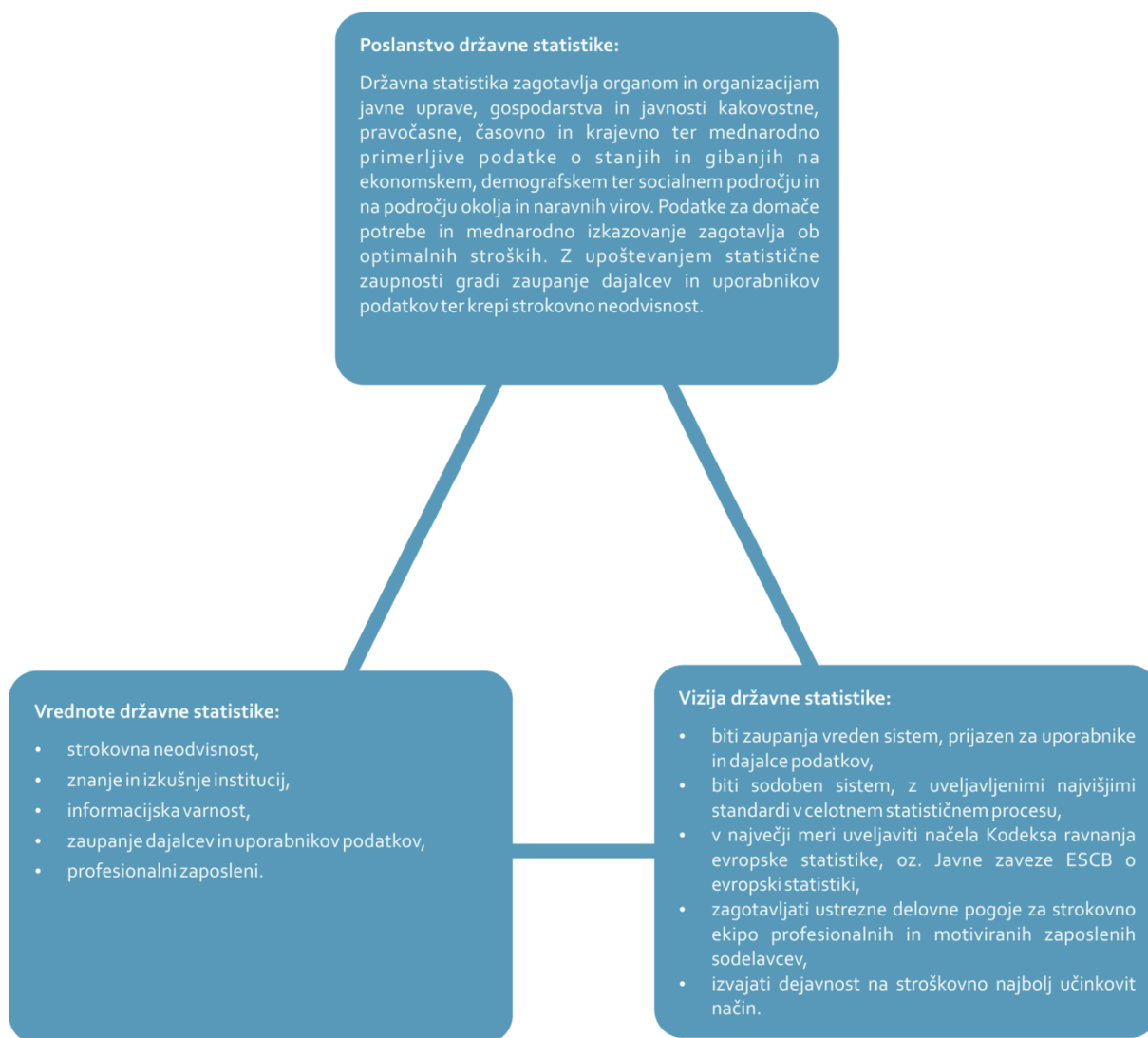
⁷ <http://www.stat.si/statweb/LegislationAndDocuments/StatSurveys>

statistike. Vlada RS je ta dokument sprejela na 33. redni seji dne 11. 10. 2012, pred tem pa ga je obravnaval Statistični svet RS, in sicer na 39. redni seji dne 12. 6. 2012.

ZDSta v 25. členu določa, da SURS po koncu obdobja veljavnosti srednjeročnega programa, torej v letu 2018, v sodelovanju s pooblaščenimi izvajalci pripravi končno poročilo o izvajanju SPSR 2013–2017 in ga predloži Vladi RS.

SURS je v letu 2015 v sodelovanju s pooblaščenimi izvajalci pripravil tudi vmesno poročilo o izvajanju SPSR 2013–2017, vsako leto pa tudi obširnejše poročilo o izvajanju vsakokratnega letnega programa statističnih raziskovanj in ga do 30. aprila naslednjega leta predložil Statističnemu svetu.

Poslanstvo, vizija in vrednote državne statistike

⁸ Uradni list RS, št. 79/2012: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=110180>

2 Dosežki državne statistike pri uresničevanju temeljnih ciljev, zastavljenih v SPSR 2013–2017

SURS in pooblaščen izvajalci so v srednjeročnem obdobju 2013–2017 sledili naslednjim temeljnim ciljem:

1. povečanje uporabe statističnih podatkov med uporabniki,
2. ohranitev zaupanja vseh deležnikov in povečanje prepoznavnosti državne statistike,
3. izvajanje dejavnosti po načelu stroški/koristi.

V tem poglavju predstavljamo glavne dosežke slovenske državne statistike pri uresničevanju temeljnih ciljev. Za doseganje navedenih ciljev so bile opredeljene ključne naloge in aktivnosti, potrebne za njihovo uresničitev. Podporne aktivnosti za zagotavljanje ciljev so del posameznih področij razvoja in delovanja državne statistike v okviru določenega cilja.

2.1 Povečanje uporabe statističnih podatkov

SURS in pooblaščen izvajalci dejavnosti državne statistike bodo za doseganje zastavljenega cilja aktivno promovirali statistične izdelke in storitve, ozaveščali javnost o pomembnosti in potrebnosti ustreznih statističnih podatkov (krepili statistično pismenost), pravočasno zaznavali nove pobude in potrebe po podatkih in se nanje ustrezno odzivali (z novimi vsebinami in metodologijami, s sodobnimi tehnologijami obdelave podatkov, s prikazovanjem in objavljanjem kakovostnih statističnih rezultatov) in omogočili, da bodo statistični rezultati zlahka dostopni in objavljeni tako, da jih uporabnik brez težav razume, ter krajevno in časovno ustrezni.

Zadovoljevanje potreb uporabnikov in ob tem izboljšanje diseminacije in komuniciranja z uporabniki

SURS in pooblaščen izvajalci se zavedajo pomena svojega poslanstva, zato pozorno spremljajo spreminjajoče se uporabniške potrebe in se nanje odzivajo na najboljši mogoči način.

Dostop do podatkov in informacij se je v tem obdobju poenostavil in je postal preglednejši tudi s prenovljeno **spletno stranjo SURS**; ta je začela delovati marca 2015. V naslednjih letih je SURS prenavo še nadaljeval in izboljšal preglednost in navigacijo na spletni strani, optimiziral postopke objavljanja podatkov in informacij ter izboljšal komunikacijo z uporabniki in dajalci podatkov. Spletna stran SURS je bila **nadgrajena** tako, da omogoča uporabo na napravah z manjšimi zasloni (tablice in telefoni) in učinkovito orientacijo po podatkih.

Izvajali smo pilotni projekt prenove podatkovne baze **SI-STAT**, s katerim želimo uvesti avtomatsko objavo podatkov. Delo je potekalo na področju Ekonomskih odnosov s tujino in nam bo služilo kot osnova pri apliciranju prenove tudi na preostala statistična področja.

Poskrbeli smo tudi, da je **dostop do metapodatkov** za uporabnike državne statistike prijaznejši. **Metodološka pojasnila**, v katerih so predstavljene ključne metodološke informacije o vseh objavljenih podatkih, je SURS vsebinsko prenovil glede na sprejeta priporočila iz leta 2015.

Dostop do večjega števila podatkov ter mnogo boljše in kakovostnejšo izbiro podatkov s področja zdravja in zdravstvenega varstva je uporabnikom omogočil NIJZ, ki je v letu 2014 pripravil **podatkovni portal zdravstvenih podatkov NIJZ**⁹. Na njem so objavljeni podatki, ki jih pripravlja NIJZ, in precej teh podatkov je razčlenjenih tudi do ravni statističnih regij; vsebuje tudi povezave do nekaterih pomembnih sklopov kazalnikov, ki so povezani z zdravjem in jih objavljajo druge institucije. Poleg tega je mogoča tudi priprava podatkov po želji uporabnikov. Naročila (ta so v določenih primerih plačljiva) potekajo prek enotne dostopne točke (statistične pisarne), ki je namenjena tudi raziskovalcem in raziskovalnim institucijam. V letu 2015 je tudi **NIJZ** prenovil svojo spletno stran, s čimer je izboljšal dostopnost do zdravstvenih statističnih podatkov ter metodoloških gradiv. Spletna stran NIJZ je v letu 2015 prejela **zlato priznanje DIGGIT**. NIJZ vseskozi nadgrajuje vsebine na podatkovnem portalu. **Metapodatki** imajo enotno strukturo, ki vključuje informacije o pravnih podlagah, namenu zbiranja podatkov, zgodovini posamezne zbirke podatkov (s poudarkom na prelomih časovnih vrst) ter definicije objavljenih kazalnikov. Novost je tudi objavljanje **kazalnikov zdravja na ravni občin** v formatu PC-Axis, kot so prikazani in tudi podrobneje interpretirani na spletni strani Zdravje v občini¹⁰. Poleg naštetega NIJZ svoje delovanje predstavlja tudi v obliki elektronskega biltena eNijz, katerega namen je informiranje in obveščanje bralca o aktualnih novostih v delovanju NIJZ.

Tudi ZPIZ je med drugim začel objavljati nove zanimive podatke, npr. o **uživalcih pravic** (pokojsinska doba po višini pokojnine, višina pokojnine užitcev, ki ne prejemajo sorazmernega dela pokojnine ali delne pokojnine, višina pokojnine z delom vdovske pokojnine, višina pokojnine novih užitcev, razmerje med številom zavarovancev in užitcev pravic na šest mesecev, podatke o užitcih pokojnin po spolu, občinah, statističnih in kohezijskih regijah), ter opustil objavljanje nekaterih drugih zaradi posodobitve ali podatkov, ki so bili pogosto napačno interpretirani. Na spletni strani je bila urejena **podatkovna baza**, ki dopolnjuje obstoječe načine objave. Nekatere od preglednic v tej bazi so pripravljene dinamično in omogočajo primerjavo med različnimi obdobji, česar mesečni statistični pregled ne omogoča. Dodana vrednost je tudi v tem, da gre za nov način diseminacije podatkov, ki nagovarja druge skupine uporabnikov.

SURS se je v zadnjih letih s sodobnim načinom prikazovanja uradnih statističnih podatkov zelo približal uporabnikom. Da bi statistiko v dobi digitalne družbe naredili razumljivo, jasno in zanimivo, vključujemo v objave, namenjene prvenstveno medijem, a tudi širši javnosti, **interaktivne grafikone**. Z njimi nazorno prikazujemo statistične pojave in uporabnikom omogočamo raziskovanje po statističnih podatkih. Na tak način so prikazani izbrani aktualni podatki tudi v **Statopisu**¹¹, publikaciji, ki je zamenjala Statistični letopis Slovenije in Slovenijo v številkah. V publikacijah iz zbirke **Brošure** si SURS prizadeva različna vsebinska področja povezovati v zanimive statistične zgodbe in jim skuša dati tudi privlačno zunanjo podobo.

V letu 2017 smo zaključili večje vsebinske in oblikovne prenovе **tiskanih publikacij**. Najopaznejša sprememba v primerjavi s prejšnjimi izdajami so preproste, povedne in razumljive infografike. Vsi podatki so na SURS dostopni na klik, zato tudi publikacije ponujamo v različnih digitalnih oblikah na www.stat.si. Svoj **Zdravstveni statistični letopis**, ki izhaja že od leta 1965, pa je prenovil tudi NIJZ. Prenova je obsegala vključitev novih in posodobitev obstoječih vsebin, posodobitev grafičnih in tabelarnih prikazov ter vključitev infografik. Publikacija vključuje tudi vsebinske prispevke drugih organizacij, ki se ukvarjajo z vsebinami, povezanimi z zdravjem prebivalstva (Policija, SURS, Klinika Golnik, Urad za varstvo pred sevanji, ZZS, MZ in drugi).

Družbena omrežja so postala sodoben komunikacijski in promocijski kanal, prek katerega izvajalci dejavnosti državne statistike tudi opravljajo svoje poslanstvo: sporočajo statistične podatke in

⁹ <http://www.nijz.si/sl/podatkovni-portal-zdravstvenih-podatkov-nijz>

¹⁰ Spletna stran Zdravje v občini: <http://obcine.nijz.si>

¹¹ <http://www.stat.si/StatWeb/Catalogue/Index>

informacije zainteresirani javnosti, zbirajo in izmenjujejo informacije, znanja in mnenja uporabnikov. Na **Twitterju**¹² se SURS kot eden prvih statističnih uradov pojavlja že od leta 2009, v letu 2014 pa je svojo navzočnost na tem družbenem omrežju načrtno okrepil. **Evropski dan statistike v 2017** smo med drugim zaznamovali tudi z odprtjem profila SURS na **Facebooku** (@StatSlovenija). Kljub zdaj še majhnemu številu sledilcev dosegajo nekatere naše objave zelo širok krog uporabnikov. Od leta 2015 komunicira z javnostjo prek Twitter¹³ računa (@NIJZ_pr) tudi NIJZ, in sicer objavlja različne informacije s področja javnega zdravja, pa tudi tvite s podatki, grafikoni in infografikami, kreira videoposnetke na kanalu YouTube navzoč pa je tudi na socialnem omrežju Facebook¹⁴.

Spodbujanje uporabe statističnih podatkov

Leto 2013 je bilo na predlog Mednarodnega statističnega inštituta razglašeno za **mednarodno leto statistike**. SURS se je kot sodelujoča organizacija pridružil temu svetovnemu dogodku, v katerem je sodelovalo več kot 1.400 organizacij v 111 državah, in sicer strokovnih statističnih društev, univerz, srednjih in osnovnih šol, poslovnih družb, državnih ustanov in raziskovalnih inštitutov. V tem letu smo javnost opozarjali na poslanstvo statistike, na pomembnost statistične pismenosti in predvsem na pomen in uporabnost uradnih statističnih podatkov. SURS je pri tem uporabil ustaljena orodja komuniciranja, tudi splet, in se predvsem na vseh javnih dogodkih v lastni organizaciji predstavil tudi kot promotor mednarodnega leta statistike. S posebnim plakatom, ki je vseboval bistvene statistične podatke o Sloveniji, je uporabnike spomnil, da je ključne informacije o državi in družbi mogoče najti v uradnih statističnih podatkih. Vsako leto pa obeležimo tudi evropski statistični dan.

SURS je vse srednjeročno obdobje **promoviral** svojo dejavnost in tako hkrati dvigal raven statistične pismenosti, tako da je predstavljal statistične podatke na poljudnejši način, v sliki in besedi. Svoje podatke in dejavnost je predstavljal tudi na rednih **novinarskih konferencah** in sporočilih za javnost. Medijem so bile in so še namenjene tudi posebne oblike spletnih objav, priložnostne objave, ki jih SURS izdaja ob različnih **spominskih in prazničnih dneh** ter ob **aktualnih dogajanjih** (npr. ob obletnici samostojnosti). Poleg ustaljenih poti sodelovanja z mediji in novinarji nenehno iščemo tudi nove. V letu 2016 smo izvedli **delavnico** o uporabi uradnih statističnih podatkov, na kateri smo izobraževali novinarje Slovenske tiskovne agencije. Kot odprta ustanova je SURS v komuniciranju z mediji spodbujal še **dodatno sodelovanje statistikov** pri interpretacijah podatkov za medije v obliki izjav in intervjujev, z namenom, da bi bila uradna statistika v medijih in s tem splošni javnosti predstavljena čim bolj kakovostno. Tudi za bralce naših objav v angleščini smo naredili korak naprej, na angleškem portalu **MMC RTV Slovenija** ima SURS posebno rubriko Slovenia in Numbers¹⁵. SURS je povečal svojo prepoznavnost tudi s prenovo celostne **grafične podobe**.

SURS je sicer že organiziral priložnostna **izobraževanja** za javne uslužbence, tečaj o uporabi podatkov državne statistike pa je bil uvrščen tudi v program Upravne akademije in bil večkrat izveden. Podatke je SURS predstavljal tudi na osnovnih in srednjih šolah ter fakultetah, pri čemer je zahtevnost predstavitev prilagajal potrebam in statistični pismenosti slušateljev. Širjenju **statistične pismenosti** med mladimi je bilo namenjeno tudi sodelovanje v posebnem mednarodnem projektu (Support for statistical literacy actions in the area of a competition, gamification, e-learning). SURS je z omenjenim projektom v sodelovanju s Statističnim društvom aktiviral skoraj 400 dijakov, ki so tekmovali na nacionalnem in evropskem tekmovanju, imenovanem Evropske statistične igre¹⁶. Med sabo so se merili v poznavanju osnovnih statističnih pojmov, razlagi statističnih objav ter poznavanju statističnih podatkov, objavljenih na spletnih straneh SURS-a in Eurostata.

¹² <https://twitter.com/StatSlovenija>

¹³ https://twitter.com/nijz_pr

¹⁴ <https://www.facebook.com/Nacionalni-in%C5%A1titut-za-javno-zdravje-NIJZ-523616787816640>

¹⁵ <http://www.rtvlo.si/news-in-english/slovenia-in-numbers>

¹⁶ www.stat.si/igre

Na izobraževalnih dnevih, ki jih je v letu 2017 organizirala BS za srednješolsko in osnovnošolsko mladino, pa je bilo predstavljeno **statistično delo BS**.

SURS je sodeloval tudi pri **evropskem projektu Znanost za življenje**, katerega glavni namen je popularizirati poklic raziskovalca znanstvenika in ga približati širši javnosti, zlasti mladim. Osrednji dogodek omenjenega projekta je bila Evropska noč raziskovalcev. SURS je v okviru tega projekta pripravil dve dejavnosti na dveh lokacijah: na SURS smo pripravili **dan odprtih vrat** (obiskovalcem smo pokazali, kdo smo ter kako in kaj delamo), v ljubljanskem Cityparku pa stojnico **Statomanija** (tam smo obiskovalcem ob predstavljanju naših izdelkov in storitev zavzeto dopovedovali, da statistika ni dolgočasna, da je zanimiva, celo zabavna in tudi uporabna). Vse omenjene oblike promocije dejavnosti SURS so bile dobro sprejete, zato jih SURS še naprej goji in izvede ob različnih priložnostih (npr. ob mednarodnem dnevu statistike, evropskem statističnem dnevu).

Sodelovanje z dajalci in uporabniki podatkov je potekalo v obliki že uveljavljenega sistema **Statističnega sveta RS¹⁷ in statističnih sosvetov¹⁸**. Statistični svet RS je imel v obdobju od začetka leta 2010 do decembra 2017 15 rednih sej in dve dopisni. Konec leta 2017 je delovalo 23 statističnih sosvetov. Vanje je bilo vključenih več kot 400 zunanjih članov, ki delujejo na različnih področjih javne uprave, znanstvenoraziskovalnih inštitutov, univerz in podjetij in okoli 150 predstavnikov SURS.

Evropska komisija je v novembra objavljenem *Poročilu o razvitosti odprtih podatkov 2017* (Open Data Maturity Report 2017) Slovenijo uvrstila med t. i. usmerjevalce trendov (trendsetterje), to je v **najvišjo skupino** po pripravljenosti za odpiranje podatkov javnega sektorja (Open Data Readiness) ter po razvitosti nacionalnega portala odprtih podatkov (Portal Maturity).

K uspehu slovenskega **portala odprtih podatkov** (OPSI) je pomembno pripomogel tudi SURS – tako s količino vključenih tabel kot s skupnim razvojem napredne tehnične rešitve, s katero se metapodatki prevzemajo avtomatizirano in jih ne vnašamo ročno (t. i. harvesting). Na portalu OPSI je trenutno objavljenih več kot 3.700 evidenc in zbirk, od tega kar okoli 3.200 povezav na SURS – tabele v SI-STAT.

Slovenskemu portalu odprtih podatkov kot delu širše mednarodne pobude Open data se je v letu 2017 pridružila tudi BS – z namenom omogočiti boljšo dostopnost do svojih podatkov. Na portalu so bile objavljene povezave na časovne vrste podatkov BS.

Državni statistiki ter druga strokovna javnost se vsako leto srečamo tudi na statističnem posvetu¹⁹, ki ga SURS pripravi skupaj s Statističnim društvom. Od leta 2013 ga izvajamo po prenovljenem konceptu: izbere se aktualna družbena tema, ki se osvetli s statističnega vidika ali se navezuje na statistične podatke. Po vsaki razpravi se oblikujejo zaključki, na podlagi katerih sprejme SURS tudi zaveze za izvedbo aktivnosti v povezavi z obravnavano temo. Udeleženci 23. statističnega posveta v letu 2013 (z naslovom Statistika, partner podjetjem) so skušali zbrati čim več odgovorov na vprašanje o tem, kaj podjetja potrebujejo, kaj bi uradna statistika še lahko naredila zanje, kako zagotavljati relevantne statistične podatke ob hkratnem zmanjševanju administrativnih bremen podjetij. Razprava 24. posveta z naslovom Mladi o statistiki – statistika o mladih je bila usmerjena v iskanje odgovorov o tem, kaj lahko izvajalci dejavnosti državne statistike spremenijo ali izboljšajo, da bodo statistični podatki pripravljeni tako in v takem obsegu, kot so potrebni za ustrezno načrtovanje in izvajanje ukrepov na področju politike za mlade, in kaj lahko storijo, da bo tudi državna statistika blizu mladim, da jih bo pritegnila, da bo po njihovi meri. Osrednja tema 25. statističnega posveta so bili masovni podatki. Govorniki so med drugim opredelili masivne podatke, razpravljali o možnostih njihove uporabe, o dostopnosti in raznolikosti razpoložljive informacijske

¹⁷ <https://www.stat.si/statweb/NationalStatistics/StatCouncil>

¹⁸ <https://www.stat.si/statweb/NationalStatistics/AdvCommittees>

¹⁹ <https://www.stat.si/StatWeb/sl/SitefinityContentType/ShowEvent/c5858143-1fc6-6ee6-b81a-ff0000af5e57>

tehnologije za shranjevanje in obdelavo, pa tudi o partnerstvu med lastniki in obdelovalci masovnih podatkov, o javnem mnenju, pravnih predpisih in etičnih načelih. Na 26. statističnem posvetu so priznani strokovnjaki razpravljali o hrani, o skrbi za prehransko varnost ter o podatkovnih osnovah, ki omogočajo vpogled v stanje na tem področju.

Razvoj statističnih področij na podlagi sodelovanja v slovenskem, evropskem in mednarodnem okolju

SURS in pooblaščen izvajalci smo aktivno sodelovali v slovenskem, evropskem in mednarodnem okolju, saj se zavedamo, da brez takšnega sodelovanja ni kakovostne statistike. Zato smo si prizadevali, da bi bila sicer omejena sredstva kar najučinkoviteje porabljena: zastopanost na različnih dogodkih smo skrbno načrtovali in stališča do najpomembnejših tem, obravnavnih na teh dogodkih, prej uskladili v instituciji in na ravni državne statistike. SURS je bil dejaven v okviru **Evropskega statističnega sistema** (ESS) na vseh ravneh delovanja in odločanja v sistemu: v razpravah o razvoju ESS in drugih strateških vprašanjih evropske statistike, ki potekajo v **Odboru za evropski statistični sistem** (ESSC) in v **partnerski skupini Odbora**, ki ji je v letih 2016 in 2017 predsedovala generalna direktorica SURS. Dejaven je tudi v **skupinah direktorjev** za posamezna statistična področja ter v različnih delovnih skupinah, organiziranih pri Eurostatu. Aktivno je sodeloval pri pripravi nove vizije evropskega statističnega sistema (**Vizija 2020**), ki jo je maja 2014 potrdil ESSC kot okvir nadaljnjega razvoja ESS do leta 2020, pri določanju prednostnih nalog ESS po letu 2020, vključen pa je bil tudi v posebno delovno skupino za pripravo predloga strategije za izvedbo vizije.

SURS se je učinkovito vključeval v postopke priprave, usklajevanja in sprejemanja evropske zakonodaje s področja statistike tako v delovnih telesih Eurostata kot tudi v **Delovni skupini Sveta EU** za statistiko. Delovna skupina je med drugim namenila veliko pozornosti predlogu uredbe o spremembi uredbe o evropski statistiki in decembra 2014 uspešno zaključila obravnavo tega predloga.

BS je uspešno sodelovala v okviru **Evropskega sistema centralnih bank** (ESCB), v njegovem statističnem odboru in njegovih delovnih skupinah za državne finance, denarno in finančno statistiko, zunanjo statistiko, splošno ekonomsko statistiko, statistiko računov evrskega območja, statistiko vrednostnih papirjev ter za statistični informacijski sistem, pa tudi v občasnih tematskih skupinah. Okrepilo se je zlasti statistično sodelovanje pri vzpostavitvi podatkovne podlage za potrebe enotnega nadzornega mehanizma. Ob tem se nadaljujejo prizadevanja ESCB za vzpostavitev enotnega sistema zbiranja podatkov za potrebe nadzora bank in statistike (tematska skupina za evropski poročevalski okvir).

BS je zagotovila vse zahtevane podatke za Eurostat, OECD, BIS, MDS, Svetovno banko in Združene narode. Z Eurostatom je sodelovala v delovnih skupinah za finančne račune, plačilno bilanco, neposredne tuje naložbe, mednarodno trgovino s storitvami in v tematski skupini za četrtnetne sektorske račune, z OECD v delovnih skupinah za finančno statistiko, za statistiko blagovne menjave in storitvene menjave s tujino, za statistiko neposrednih naložb in v neformalni usmerjevalni skupini za podjetniške finance majhnih in srednje velikih podjetij, z BIS pa v strokovni skupini za podatkovno banko. BS je redno sodelovala z institucijami ESS, skupaj s SURS v Odboru za denarne, bančne in plačilnobilančne statistike (CMFB) in v Evropskem statističnem forumu (ESF), sama pa tudi s statističnimi oddelki centralnih bank držav v srednjeevropskem prostoru.

ZRSZ je član **Evropske mreže javnih služb za zaposlovanje**, katere cilje in naloge od junija 2014 opredeljuje zakonodaja EU²⁰. Skladno z zakonodajo ZRSZ enkrat letno zagotavlja podatke za

²⁰ Sklep Evropskega parlamenta in Sveta o boljšem sodelovanju med javnimi službami za zaposlovanje, 573/2014/EU.

primerjalne kazalnike javnih služb za zaposlovanje iz držav članic EU. Metodološke in druge vidike zbiranja in uporabe podatkov usklajuje posebna delovna skupina, katere član je tudi ZRSZ.

Na mednarodnem področju je SURS dejavno sodeloval tudi pri delu **Konference evropskih statistikov** (CES), organizirane pri Ekonomski komisiji Združenih narodov za Evropo, in pri delu **Statistične komisije Združenih narodov** ter različnih specializiranih agencij, posebnih skladov in programov Združenih narodov. Dejaven je bil tudi v **odboru OECD za statistiko** in je tekoče izpolnjeval statistične obveznosti do te organizacije.

NIJZ je sodeloval v različnih **delovnih telesih EU** (The Indicators' Sub-Group (ISG) of the Social Protection Committee, različne skupine v **DG SANTE** in Eurostat), poleg tega je uspešno sodeloval v različnih delovnih skupinah OECD-ja (za področje kazalnikov kakovosti), v Evropskem centru za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami (za področje izboljšanja podatkovne podpore in kazalnikov zdravja) ter izpolnjeval tekoče obveznosti, povezane z mednarodnim sporočanjem podatkov. Sodeluje tudi v **združenju nacionalnih inštitutov za javno zdravje** (The International Association of National Public Health Institutes), hkrati pa zastopa Slovenijo tudi v **Svetovni zdravstveni organizaciji** (WHO). WHO v zadnjih letih krepi pobudo za izboljšanje kakovosti podatkov s področja zdravja in zdravstvenega varstva (EHII – European Health Information Initiative). Države se EHII pridružujejo prostovoljno; Slovenija, ki jo zastopa NIJZ, se je omenjeni pobudi pridružila v letu 2016. NIJZ je tudi predstavil zdravstveni statistični sistem predstavnikom več tujih držav.

Državni statistiki smo poskrbeli tudi za **prenos znanja in izkušenj** tako v okviru slovenske državne statistike kot tudi med statističnimi uradi v ESS in med statističnimi uradi držav Zahodnega Balkana. Sodelovali smo pri izvedbi različnih projektov v okviru Instrumenta za predpristopno pomoč (IPA). Med drugim smo skupaj z italijanskim statističnim uradom uspešno izvedli projekt, katerega cilj je bil okrepiti zmogljivost statističnega sistema Makedonije. Izvedli pa smo tudi več projektov s področja statistike v okviru programa bilateralne tehnične pomoči Črni gori.

SURS je sodeloval tudi v **medinstitucionalnih** delovnih skupinah, katerih cilj je zagotovitev kakovostnih statističnih podatkov zaradi mednarodnih potreb in pomoč pri sprejemanju pomembnih odločitev na vseh družbenih področjih. Ena izmed takih skupin je bila medinstitucionalna delovna skupina za pripravo statističnih podatkov s področja dolgotrajne oskrbe, katere rezultat so bili prvič zbrani podatki o potencialnih prejemnikih storitev v okviru sistema dolgotrajne oskrbe in o izdatkih za ta namen, ki so bili pripravljeni v skladu z mednarodno primerljivo metodologijo. Druga taka skupina je bila delovna skupina za vzpostavitev registra nastanitvenih obratov in sistema za poročanje eTurizem, tj. enotnega elektronskega poročanja o prihodih in prenočitvah gostov ter o prodanih kapacitetah. Tak način zbiranja podatkov bo bistveno prispeval k boljši kakovosti statistik, zmanjšal pa bo tudi obremenitve zaposlenih v turističnih nastanitvenih obratih, povezane s sporočanjem podatkov.

Razvoj statističnih področij ob sodelovanju z znanstvenoraziskovalnim okoljem

SURS se redno vključuje tudi v **mednarodne raziskovalne projekte**. Do aprila 2015 je bil vključen v projekt *Data without Boundaries*²¹, ki je izboljšal dostop do nacionalnih statističnih mikropodatkov za raziskovalni namen, predvsem z vidika čezmejnih analiz. Konzorcij 27 partnerskih institucij je bil sestavljen iz statističnih uradov, podatkovnih arhivov in univerz. SURS je bil aktivno vključen v analizo statistične zakonodaje, v promocijo uporabe statističnih mikropodatkov za raziskovalni namen in v testiranje novih programskih rešitev za zaščito mikropodatkov. Kot vodilna statistična institucija v regiji za posredovanje mikropodatkov za raziskovalni namen je SURS kot zastopnik projekta v Ljubljani v aprilu 2013 organiziral regionalno delavnico za Vzhodno Evropo. Na njej je predstavil sodelovanje z Arhivom družboslovnih podatkov in različne oblike mikropodatkov iz popisov prebivalstva, ki jih je pripravil za raziskovalce. Na področju **masovnih podatkov** je SURS vzpostavil tudi **partnerstva** s fakultetami in znanstvenoraziskovalnimi inštituti – z namenom, da skupaj raziščejo potenciale masovnih podatkov in skupaj pripravljajo izobraževanja za sodelavce SURS.

V okviru sodelovanja z **znanstveno-akademsko sfero** je SURS v letu 2016 na spletni strani²² objavil datoteke za javnost iz Ankete o življenjskih pogojih in iz raziskovanja Aktivno in neaktivno prebivalstvo, ki jih je pripravil v okviru mednarodnega projekta »*Framework Partnership Agreement on Statistical Disclosure Control*«. Objavljeni so statistično zaščiteni mikropodatki iz omenjenih raziskovanj (tj. taki, ki ne omogočajo prepoznave enot) in metapodatki, ki opisujejo objavljene datoteke mikropodatkov. Obenem SURS vabi in spodbuja raziskovalce, da **predstavijo rezultate** svojih analiz, pripravljenih na podlagi različnih statističnih podatkov, zaposlenim v državni statistiki.

Na podlagi dogovora o sodelovanju z **Arhivom družboslovnih podatkov** so bile izvedene aktivnosti za nadaljnjo promocijo mikropodatkov državne statistike in pripravljeni podatki za učni in raziskovalni namen, in sicer mikropodatki in metapodatki za podatke mikrosimulacijskega modela, popisa prebivalstva ter podatki iz serije statističnega raziskovanja Anketa o delovni sili, dostopni na SURS.

SURS podpira tudi študijske aktivnosti **magistrskega programa** Uporabna statistika (modul Uradna statistika), ki ga izvaja Univerza v Ljubljani. Kakovost celotnega magistrskega programa in vsebin s področja uradne statistike potrjuje tudi mednarodna akreditacija EMOS (European Master in Official Statistics), ki jo je program pridobil v letu 2015 za štiri leta (do leta 2019). Program Uporabna statistika je eden od 12 magistrskih programov v Evropi, ki so do zdaj dobili to oznako.

V skrbi za razvoj **kompetentnih kadrov** je SURS sklenil dogovore o sodelovanju z različnimi visokošolskimi ustanovami: z Ekonomsko fakulteto, s Fakulteto za družbene vede, z Akademijo za likovno umetnost in oblikovanje, s Fakulteto za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani in s Fakulteto za organizacijske vede Univerze v Mariboru. Oblike sodelovanja, s katerimi fakultetni učitelji in študenti prispevajo k izboljšanju delovnih procesov in izdelkov SURS, so različne. Nekaj študentov je opravljalo prakso na SURS. Strokovnjaki SURS pa so študentom omenjenih fakultet predstavili različne statistične vsebine: statistični proces, modeliranje, statistične podatke v prostoru, statistiko življenjskih pogojev ter izdelke in storitve, ki jih nudi SURS. Seminarske naloge s področij mobilnih aplikacij in družbenih omrežij pri posredovanju podatkov državne statistike je pripravilo 23 študentov FDV. Izdelki vseh teh študentov so bili uvedeni v delo SURS.

NIJZ je sodeloval v več skupnih ukrepih EU (Joint Action). Posebej naj omenimo naslednje: sodelovanje v **EHLEIS** (European Health and Life Expectancy Information System), ki se je ukvarjal s področjem pričakovano trajanje življenja in pričakovana zdrava leta življenja; **JAMIE** (Joint Action on

²¹ <http://www.dwbproject.org/>

²² <http://www.stat.si/StatWeb/StaticPages/PublicUseFiles/public-use-files>

Monitoring Injuries in Europe), ki se je ukvarjal s spremljanjem poškodb; ter koordinacijo in vodenje skupnega ukrepa **PARENT** (Patient Registries Initiative), kjer je NIJZ skupaj s 16 partnerji pripravljala metodološke smernice za razvoj in vzpostavitev registrov pacientov kot osnovnega pogoja za kakovostno statistiko zdravja in zdravstvenega varstva; sodelovanje pri skupnih ukrepih, kjer sta bila glavna tema skupni ukrep za zdravstvene informacije (JA InfAct) in skupni ukrep za ugotavljanje neenakosti v zdravju (JA Inequalities). NIJZ je sodeloval s partnerskimi inštituti in klinikami v Sloveniji tudi v dveh projektih, ki ju je financiral Eurostat: **e-Smrti** (e-Certification of Causes of Death) in *Inventory on Morbidity Statistics*, katerih namen je izboljšati kakovost in razpoložljivost statističnih podatkov s področja zdravja.

V letu 2013 je SURS organiziral strokovni **posvet o kombiniranem načinu zbiranja podatkov** v anketnih raziskovanjih za osebe in gospodinjstva. Udeležili so se ga partnerji v sistemu državne statistike, predstavniki akademsko-raziskovalne sfere ter trženjsko-raziskovalnih institucij, namenjen pa je bil izmenjavi metodoloških izkušenj in razpravi o omejitvah, ki jih prinaša zbiranje podatkov pri osebah in gospodinjstvih zgolj z eno metodo, ter o izzivih, ki jih prinaša kombiniranje različnih metod. Izvajalci državne statistike smo v celotnem obdobju nadaljevali optimizacijo in posodabljanje postopkov zbiranja podatkov. V 2017 je bil strokovni seminar s to tematiko (Kombinirani načini zbiranja podatkov) organiziran že četrtoč. Dosedanje medinstitucionalno sodelovanje v tovrstni obliki se je izkazalo za uspešno, zato je pomembno, da s takšnimi strokovnimi seminarji nadaljujemo tudi v prihodnosti. Taka srečanja so dobra priložnost, da institucije nacionalnega statističnega sistema skupaj z akademsko sfero razpravljamo o skupnih izzivih.

2.2 Ohranjanje zaupanja vseh deležnikov in povečanje prepoznavnosti državne statistike

SURS in pooblaščen izvajalci dejavnosti državne statistike bodo za doseganje zastavljenega cilja povečali sodelovanje znotraj sistema državne statistike za večjo prepoznavnost državne statistike po kakovostnih, zanesljivih in pravočasnih statističnih izdelkih in storitvah, ohranjali zaupanje vseh deležnikov z ustreznim varovanjem informacij, zlasti podatkovnih virov, in izvajali aktivnosti, s katerimi bodo približali svoje delovanje dajalcem podatkov, da bodo ti spoznali pomen in pomembnost posredovanih podatkov.

Sodelovanje z dajalci podatkov

Državni statistiki smo si vse srednjeročno obdobje prizadevali, da bi uvajali do dajalcev podatkov **prijazno in učinkovito zbiranje podatkov** ter ohranili visoke stopnje sodelovanja. Zavedamo se, da brez njih ne moremo uresničevati svojega poslanstva. Zato nenehno krepimo medsebojno sodelovanje, iščemo nove oblike komuniciranja z dajalci podatkov in v neposrednem stiku z njimi nenehno poudarjamo pomembnost posredovanja statističnih podatkov.

SURS je v želji, da bi breme statističnega poročanja še zmanjšal ali ga ohranil v razumnih mejah, začel v letu 2013 uvajati **elektronsko** sporočanje podatkov za statistična raziskovanja, v katerih sodelujejo poslovni subjekti. Najprej je bilo mogoče sporočati podatke po tej poti za raziskovanje Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije v podjetjih, postopno pa se je e-poročanje uvajalo tudi v druga statistična raziskovanja (v raziskovanja s področij statistike gradbene dejavnosti in novih naročil ter indeksov cen storitev pri proizvajalcih, cen, kulture, inovacij, raziskav in razvoja, uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije v gospodinjstvih in pri posameznikih). Poslovni subjekti se na nov način poročanja odzivajo pozitivno. Obstoječo spletno aplikacijo eSTAT za elektronsko sporočanje podatkov poslovnih subjektov na SURS smo posodobili. Zdaj je precej bolj odzivna in zmogljiva in jo je mogoče uporabljati tudi na napravah z manjšimi zasloni, na primer na tablicah in telefonih.

SURS je zaradi uvajanja e-poročanja vnesel v **komuniciranje s poslovnimi subjekti** nove elemente standardnega načina obveščanja poročevalskih enot o raziskovanju. Pripravil je nabor standardiziranih različic predlog za komuniciranje s poslovnimi subjekti glede na način zbiranja podatkov pri njih.

SURS je v letu 2015 vsebinsko prenovil in posodobil **obvestilna pisma in zgibanke** za raziskovanja, v katerih se zbirajo podatki, ki se nanašajo na osebe, gospodinjstva in kmetijska gospodarstva.

Razvoj slovenske državne statistike na področju kakovosti

SURS skupaj s pooblaščenimi izvajalci pri izvajanju svoje dejavnosti skrbi za skladnost delovanja s Kodeksom ravnanja evropske statistike; načela, zapisana v Kodeksu, so temeljna izhodišča za delo v sistemu. SURS si je prizadeval izboljšati celostno obvladovanje kakovosti v državni statistiki tako, da je uvažal elemente **Kodeksa ravnanja evropske statistike** v svoje delovanje in spremljal izpolnjevanje načel, zapisanih v omenjenem Kodeksu.

V letih 2014 in 2015 je v okviru Evropskega statističnega sistema potekal drugi krog **strokovnih pregledov skladnosti** med nacionalnimi statističnimi sistemi in Kodeksom ravnanja evropske statistike. Statistični uradi ESS so najprej izpolnili podroben samoocenitveni vprašalnik; ta se je nanašal na vsa načela Kodeksa in tudi na izpolnjevanje usklajevalne vloge posameznega statističnega urada v nacionalnem statističnem sistemu in na vključevanje posameznih statističnih uradov v ESS. Izpolnjeni vprašalniki so bili skupaj z nekaterimi drugimi strateškimi dokumenti posameznih statističnih uradov osnovna dokumentacija za neodvisne strokovnjake, t. i. strokovne preglednike. Strokovni pregled je predvideval pregled celotnega državnega statističnega sistema v tistem delu, ki proizvaja evropsko statistiko. Poenostavljeno različico samoocenitvenega vprašalnika je izpolnil tudi NIJZ.²³

Strokovni pregled na SURS so od 29. 9. do 3. 10. 2014 opravljali strokovni pregledniki in opazovalec z Eurostata. V tem času so se sestali z vodstvom SURS, s strokovnjaki SURS za posamezna področja, na katera se nanaša Kodeks, z mlajšimi sodelavci SURS ter s predstavniki NIJZ. Ločeno so se sestali tudi s predstavniki uporabnikov, dajalcev podatkov, medijev in s predstavniki akademske sfere, da bi tako pridobili tudi čim bolj nepristransko zunanje mnenje o delovanju SURS od različnih deležnikov.

Na podlagi dokumentacije in obiska so pripravili **končno poročilo o skladnosti** slovenskega statističnega sistema z načeli, zapisanimi v Kodeksu, in ga v začetku januarja 2015 objavili na spletni strani Eurostata²⁴. Poročilo opisuje takratno stanje skladnosti z načeli Kodeksa in podaja 17 priporočil za področja, ki bi jih moral slovenski statistični sistem v prihodnje izboljšati. Na podlagi omenjenega poročila je SURS pripravil **akcijski načrt** za izboljšave in skladno s tem načrtom intenzivno izvaja aktivnosti in o njih letno poroča Eurostatu. Med drugim je izboljšal postopek vodenja stroškov statističnih raziskovanj in drugih delovnih aktivnosti; preučil je možnosti za izboljšanje finančnega stanja in uvedbo modela kompetenc; uvedel je izboljšave pri pripravi Koledarja objav; preučil je možnosti za krepitev sodelovanja z akademsko sfero in vključil zunanje predavatelje v sistem izobraževanja na SURS; preučil je postopke za izvajanje revizij in pripravil smernice za statistično zaščito za raziskovalce. Načela, zapisana v Kodeksu, veljajo za celoten statistični sistem, tudi za pooblašcene izvajalce, razen za BS, ki kot del ESCB uporablja primerljiva načela Javne zaveze ESCB o evropski statistiki. SURS je zato organiziral skupni sestanek z vsemi

²³ Poleg NIJZ tudi Banka Slovenije proizvaja evropsko statistiko, vendar zaradi ločene zakonodajne podlage nacionalne centralne banke ESCB niso vključene v strokovni pregled, temveč so pri svojem delu zavezane Javni zavezi ESCB o evropski statistiki.

²⁴ Poročilo strokovnega pregleda o skladnosti slovenskega statističnega sistema z načeli Kodeksa (v angleščini): <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/64157/4372828/2015-SI-report/f71d3aa1-eb14-4127-b25a-c5e7a3dfc856>.

vodji statističnih enot, na katerem je predstavil poročilo o strokovnem pregledu in zahteve, ki izhajajo iz Kodeksa. Predstavnikom AJPes in NIJZ je Kodeks na njihovo željo še posebej predstavil.

V omenjenem poročilu o skladnosti slovenskega statističnega sistema z načeli Kodeksa so strokovni pregledniki med drugim kot **inovativno prakso** označili vzpostavitev **Metodološkega sveta**²⁵ in njegovo delo. Metodološki svet je eno izmed strokovnih posvetovalnih teles, ki delujejo na SURS. Obravnava metodologije novih raziskovanj in raziskovanj, ki se revidirajo, in tudi metodologijo izvajanja posamezne faze splošnega statističnega procesa (npr. zbiranje, urejanje podatkov, objavljane manj natančnih in nenatančnih ocen). Od začetka leta 2013 do decembra 2017 se je Metodološki svet sestel 14-krat. V tem času se je spremenila tudi sestava članstva; po novem je vključenih več zunanjih strokovnjakov s področja statistične metodologije in manj članov SURS. Na seje Metodološkega sveta so vabljeni tudi pooblaščen izvajalci dejavnosti državne statistike, ki lahko predlagajo, da svet uvrsti na dnevni red tudi njihove točke. SURS je dopolnil **Navodilo**, ki je podlaga za delo Metodološkega sveta. Glavna sprememba se nanaša na obravnave predlogov za ukinitve nekaterih statističnih raziskovanj SURS: po novem dokončne odločitve potrdi kolegij generalne direktorice SURS po predhodni konzultaciji s člani pristojnega sosveta, Metodološki svet pa jih ne obravnava več.

Pri merjenju kakovosti so zdaj že uveljavljen način poročanja o kakovosti **standardna poročila o kakovosti** izvedbe statističnih raziskovanj.²⁶ Poročila o kakovosti za posamezno raziskovanje se posodablja vsaki 5 let. Doslej so bila taka poročila izdelana že za številna raziskovanja in ta je SURS posodabljal, hkrati pa je redno pripravljala še poročila o kakovosti za tista raziskovanja, za katera doslej še niso bila izdelana. Standardna poročila o kakovosti redno dopolnjujejo letna poročila o kakovosti, ki uporabniku omogočajo hiter vpogled v kazalnike kakovosti. Tak pregled ravni kakovosti je nujno potreben, ko se uvajajo potrebni ukrepi za njeno izboljšanje, hkrati pa so informacije v poročilih pomembne tudi za uporabnike. Vsebinsko **prenovo poročil o kakovosti** smo pripravili v okviru načrtovanja in razvoja baze **referenčnih metapodatkov** ter **baze kazalnikov kakovosti** in se bo v celoti izvedla z vzpostavitvijo omenjenih baz. Objavljena je bila druga, dopolnjena izdaja priročnika **Smernice za zagotavljanje kakovosti**²⁷ ter interno gradivo **Popis procesov izvedbe statističnega raziskovanja**. V letu 2017 pa smo objavili tudi posodobljeni priročnik **Kazalniki kakovosti**²⁸.

V obdobju SPRS 2013–2017 je SURS opravil ključno delo pri razvoju **standardizirane dokumentacije** izvajanja statističnih raziskovanj, ki vsebinsko temelji na splošnem procesnem modelu. Dokumentacija o izvajanju statističnih raziskovanj v takšni obliki je že pripravljena za večino raziskovanj, ki jih izvaja SURS, in predstavlja bazo znanja za zaposlene na SURS ter zagotavlja osnovne informacije za boljše upravljanje dela na SURS.

NIJZ je prevzel SURS-ov nabor **kazalnikov kakovosti** in ga uporabil za administrativne zbirke podatkov in za ankete. Kratka poročila o kakovosti so za zdaj dostopna internim uporabnikom podatkov na NIJZ.

Preverjanje **kakovosti statističnih sklopov** BS je potekalo tudi v tem obdobju redno v okviru ESCB²⁹ in za določene statistične produkte, ki jih uporablja Eurostat, tudi v njegovi režiji. Poleg tega je potekalo v okviru ESCB na letni ravni tudi redno preverjanje statistične zaupnosti³⁰.

²⁵ <http://www.stat.si/statweb/NationalStatistics/MethCouncil>

²⁶ <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/porocila-o-kakovosti>

²⁷ http://spportal/SURS/kakovost/Documents/Smernice_za_zagotavljanje_kakovosti%202017.pdf

²⁸ <http://spportal/SURS/kakovost/Documents/kazalniki-kakovosti-2017.pdf>

²⁹

<http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ecbstatisticsqualityassuranceprocedure200804en.pdf?388c035209fd1750ba6cd5ad789ccc3>

³⁰ <http://www.ecb.europa.eu/stats/pdf/statisticalconfidentialityreport2016.pdf?4d45d2bb85ca9099131d4440a47f042a>

V BS so se vsako leto izvajali revizijski postopki, katerih predmet so bile statistične procedure, vključno z ocenjevanjem izpolnjevanja **načel javne zaveze ECSB o evropski statistiki**³¹. Ti postopki so se izvajali simultano v vseh centralnih bankah ESCB in v ECB hkrati.

NIJZ je v letu 2014 pridobil **certifikat ISO 9001** za področje »Izvajanje storitev na področju javnega zdravja: v okviru priprav za pridobitev tega certifikata so definirali proces zagotavljanja podatkov; natančno so opisali vse postopke zbiranja in obdelave podatkov ter definirali vse vloge v procesu. Vanj so vključeni tudi osnovni gradniki Kodeksa ravnanja evropske statistike, kjer je to relevantno.

Razvoj informacijske varnosti

SURS je po sprejetju celovite **politike varovanja informacij** nadaljeval vpeljevanje posameznih določil politike v statistični proces. V skladu z zastavljenimi cilji glede urejanja stanja informacijske varnosti je bila v letu 2014 na podlagi zahtev politike varovanja informacij dokončno vzpostavljena in v produkcijo prenesena informacijska rešitev za **celovito upravljanje uporabniških dostopov**; ta omogoča upravljanje dostopov v skladu s politiko varovanja informacij, zagotavlja sprotno evidenco vseh dostopov in nadzor nad dostopi do osebnih podatkov brez uporabe papirnih pooblastil.

Razvoj informacijske varnosti podatkov na SURS se je nadaljeval tudi v letu 2017 s **celovito prenovo sistema upravljanja varovanja informacij**. Spremembe so nastale zaradi izboljšanja informacijske varnosti SURS, tako da je ta zdaj skladna s skupnim okvirom informacijske varnosti ESS. Drugače pa ne odstopajo od ciljev in načel, na katerih je slonela obstoječa ureditev tega področja.

Prenova je obsegala spremembe organiziranosti sistema upravljanja varovanja informacij. Odbor za sistem upravljanja varovanja informacij (OSUVI), ki je do prenove skrbel za področje informacijske varnosti, sta nadomestila skrbnik informacijske varnosti, ki je odgovoren za celovit pristop k področju informacijske varnosti, in varnostni forum, ki je posvetovalno telo skrbnika informacijske varnosti.

Politika varovanja informacij SURS je bila v veliki meri prenovljena. Zdaj je določena v treh novih pravilnikih, v devetih spremenjenih dosedanjih pravilnikih ter v treh spremenjenih navodilih.

Za namen ugotavljanja uspešnosti in učinkovitosti sistema varovanja informacij ter kot pomemben gradnik nenehnega izboljševanja informacijske varnosti je bil vzpostavljen **sistem notranjih pregledov** oziroma presojo s področja informacijske varnosti, ki se bodo izvajale vsaj enkrat letno. V letu 2017 je bil sprejet program pregledov s področja informacijske varnosti za leto 2018, v katerega je poleg pregleda izbranih notranjih področij zajet tudi pregled področij zunanjih izvajalcev, ki skrbijo za upravljanje informacijskega sistema SURS.

Ker je kontinuirano izobraževanje in ozaveščanje zaposlenih o pomenu statistične zaupnosti, o njenih vidikih, pravnih podlagah in postopkih za njeno zagotavljanje ključnega pomena, je SURS redno izvajal **izobraževanja** iz informacijske varnosti, statistične zaupnosti in statistične zaščite podatkov za zaposlene na SURS (predvsem za nove zaposlene), za pooblaščenec izvajalce in tudi za anketarje.

SURS upravlja različne podatke, med katerimi so tudi osebni podatki, in z njimi ravna v skladu s politiko varovanja informacij SURS. K temu nas zavezujejo Zakon o državni statistiki, Zakon o varstvu osebnih podatkov, sprejeta politika varovanja informacij in poslovne zahteve SURS. Celoten proces in postopke varnega upravljanja osebnih podatkov je SURS želel optimizirati in za ta namen

31

https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/escb_public_commitment_on_euro_pean_statistics.sl.html

se je lotil projekta **Ureditev ravnanja z osebnimi podatki** (UROP). V pilotnem eCRP in izbranem anketnem raziskovanju je celovito popisal in optimiziral celoten proces in postopke varnega upravljanja osebnih podatkov ter pripravil ustrezne informacijske rešitve, ki naj bi služile kot smernice pri upravljanju osebnih podatkov. V okviru projekta UROP so bili prenovljeni postopki za zamenjavo osebnih identifikatorjev z novim statističnim identifikatorjem in na njihovi osnovi je bila pripravljena **nova informacijska rešitev**. Postavljena je bila tudi nova vhodna baza CRP, v kateri so po standardiziranem postopku osebni identifikatorji prevedeni na nov statistični identifikator. Z rešitvami, pripravljenimi v omenjenem projektu, sta bili tako v vhodnih statističnih procesih ustvarjeni podlaga za optimizacijo zamenjave osebnih identifikatorjev v statistične identifikatorje in podlaga za optimizacijo postopkov v nadaljnjih statističnih obdelavah, s čimer je bila dana možnost za zagotavljanje še večje varnosti podatkov.

Tudi BS namenja upravljanju informacijske varnosti posebno pozornost, in sicer na podlagi internih, nacionalnih in predpisov ESCB ter priporočil, pa tudi na podlagi certifikata skladnosti sistema vodenja varovanja informacij z zahtevami mednarodnega standarda za varovanje informacij **ISO 27001**. V BS je vsak zaposleni odgovoren, da se upoštevajo dokumenti varnostne politike, v procesih upravljanja zaupnih informacij v BS pa se zagotavljajo primerne **kontrolne sledi**, ki omogočajo preverjanje uresničevanja te odgovornosti.

Ker je zahtevkov za **dostop do mikropodatkov** čedalje več, je SURS izdal interno Navodilo o upravljanju mikropodatkov za znanstvenoraziskovalni in analitični namen, da bi bili postopki, pri katerih se odloča o tem, čim učinkovitejši. Omenjeno navodilo podrobno in celovito ureja ravnanje z mikropodatki: določa postopek pridobitve dostopa do mikropodatkov (določa tudi vsebine vseh vlog, izjav in pogodb), osebe, odgovorne za upravljanje mikropodatkov, splošna pravila o dostopu ter uporabo mikropodatkov v varni sobi in dostopanje z daljave prek interneta. Zaradi naraščajočih potreb raziskovalcev po mikropodatkih, predvsem z dostopanjem z daljave, je bil razširjen in posodobljen tudi strežnik za dostop z daljave. NIJZ kot pooblaščen izvajalec omogoča raziskovalcem dostop do mikropodatkov ob enakih pogojih in s podobnim postopkom kot SURS, kar raziskovalcem poenostavlja delo, hkrati pa zagotavlja večjo preglednost dela v okviru statističnega sistema. Na področju podatkov za znanstvenoraziskovalni namen se je informacijska varnost v letu 2016 na SURS še izboljšala s spremembo postopkov priprave podatkov za znanstvenoraziskovalni namen in z uvedbo raziskovalne številke, ki nadomešča druge povezovalne identifikatorje v podatkih. ZPIZ je omogočal raziskovalnim institucijam in raziskovalcem dostop do mikropodatkov na podlagi pogodbe (neposredno ali v sodelovanju s SURS).

Krepitev strokovne neodvisnosti in prepoznavnosti državne statistike

Delovanje slovenske državne statistike določa **Zakon o državni statistiki**; ta že v 1. členu določa strokovno neodvisnost. SURS oz. državna statistika je del evropskega statističnega sistema³², zato na njegovo oz. njeno delovanje vpliva tudi Uredba o evropski statistiki; ta prav tako govori o strokovni neodvisnosti (v 2. členu). Tretji podporni dokument, ki poudarja strokovno neodvisnost, pa je Kodeks ravnanja evropske statistike (1. načelo). Navedene pravne podlage in njihovo izvajanje v celoti zagotavljajo strokovno neodvisnost državne statistike; to je potrdil tudi strokovni pregled skladnosti s Kodeksom ravnanja evropske statistike.

Januarja 2017 je Vlada RS na predlog SURS sprejela **Zavezo za zaupanje v statistiko**³³, s katero se je zavezala, da bo s svojim političnim in regulatornim delovanjem zagotavljala pogoje za delovanje slovenske državne statistike v skladu s Kodeksom.

³² Statistična neodvisnost BS v razvoju, pripravi in izkazovanju evropske statistike BS temelji na pravnem okviru ESCB, ki je v skladu z uredbo (ES) št. 223/2009 ločen od pravnega okvira ESS. V skladu z navedeno uredbo člani ESCB tudi ne sodelujejo pri pripravi evropske statistike po tej uredbi, lahko pa nacionalni statistični urad ali Eurostat uporabita podatke nacionalne centralne banke za izdelavo te evropske statistike.

³³ <http://www.stat.si/StatWeb/News/Index/6458>

2.3 Izvajanje dejavnosti po načelu stroški/koristi

SURS in pooblaščen izvajalci dejavnosti državne statistike bodo za doseganje zastavljenega cilja optimizirali procese izvajanja statističnih raziskovanj, uvajali naprednejše statistične metodologije in ustrezne informacijske tehnologije, prerazporejali človeške in finančne vire, predvsem pa skrbeli za razumno obremenitev dajalcev podatkov.

Določitev prioritet izvajanja raziskovanj in zagotavljanje ustreznih finančnih virov

Iskanje ravnovesja med pridobivanjem kakovostnih podatkov na eni strani in z zmanjševanjem obremenitev podjetij s statističnim poročanjem ter z racionalnim izvajanjem statističnih raziskovanj na drugi strani je stalna usmeritev SURS in pooblaščenih izvajalcev. Da bi SURS lažje in celoviteje spremljal obremenitve poslovnih subjektov, se je v letu 2014 lotil projekta **Merjenje in upravljanje obremenitev poslovnih subjektov** (zaradi statističnega poročanja) – MOPS. Omenjeni projekt udejanja strateške usmeritve SURS v zvezi z razbremenjevanjem poročevalskih enot, hkrati pa je tudi ena od aktivnosti za doseganje in ohranjanje razumne obremenitve podjetij, cilja, ki je bil eden od sklepov 23. statističnega posvetovanja (z naslovom Statistika, partner podjetjem). S tem projektom je bila uvedena tehnična rešitev, ki omogoča podrobno analiziranje vključenosti poslovnih subjektov v statistična raziskovanja z vidika časa, ki ga poslovni subjekti porabijo za sporočanje podatkov, in z vidika stroškov, ki nastanejo pri tem. Po prvih ocenah je bil skupen čas, ki so ga podjetja porabila za sporočanje podatkov za vsa raziskovanja v letu 2016, izražen v enoti *človek leto*, 216. Dve tretjini od tega (144 *človek leto*) je predstavljalo poročanje za INTRASTAT. Prav z namenom, da bi se obremenitve zaradi statističnega poročanja zmanjšale, je v okviru ESS od 2014 do 2016 potekal projekt SIMSTAT, po katerem bi poročevalske enote sporočale le podatek za izvoz, podatke za uvoz pa bi države pridobile z medsebojno izmenjavo.

SURS je neposredni proračunski porabnik. MF in Vlada RS sta v preteklih letih postavljala omejitve pri porabi sredstev, zato je SURS nenehno spremljal porabo sredstev in vodil takšno politiko, da so bile kljub temu izpeljane vse naloge. Učinkovit pregled nad prevzemanjem obveznosti, sprotno načrtovanje, postavljanje prioritet in spremljanje učinkovitosti **porabe finančnih sredstev** so ključne naloge pri upravljanju finančne stabilnosti v okviru danega finančnega načrta, ki pripomorejo k strokovnemu in neodvisnemu izvajanju državne statistike. Vseskozi si je prizadeval pridobiti čim več sredstev z razpisi, ki jih je objavljala Eurostat. Mednarodno sodelovanje namreč poleg zagotavljanja mednarodne primerljivosti, uporabnosti in kakovosti državne statistike prispeva tudi k pridobivanju **evropskih sredstev**, saj pogodbe omogočajo delno ali večinsko sofinanciranje projektov. V obdobju 2013 do 2017 je SURS podpisal 84 mednarodnih pogodb za številne akcije iz različnih statističnih področij, pa tudi nekaj študijskih obiskov. V letu 2017 je začel sodelovati v projektu tesnega medinstitucionalnega sodelovanja za podporo makedonskemu državnemu statističnemu uradu za krepitev zmogljivosti in izboljšanje skladnosti statističnih podatkov s standardi EU, kot sodelujoči partner v konzorciju z vodilno članico Italijo. Poročila o izvedenih mednarodnih projektih so bila tako z vsebinskega, tehničnega kot tudi s finančnega vidika odobrena, uspešno so prestala razne revizije. Kakovostno izvedeni projekti pomenijo ustrezno delovanje v skladu s pogodbami in dosežene pogodbene rezultate, dobro razvojno usmerjenost in uspešno prilagajanje slovenske statistike evropski, v primeru partnerskih mednarodnih projektih pa pomemben prispevek SURS k razvoju novih skupnih metodologij za učinkovitejše izvajanje statističnih raziskovanj na mednarodni ravni. V tem obdobju je bilo porabljenih skupno 2.511.970 EUR evropskih sredstev. O spremljanju porabljenih sredstev in o merjenju uspešnosti poslovanja je SURS poročal v **četrtnih poročilih** o poslovanju SURS in jih dopolnjeval z dodatnimi informacijami in prikazi, ki so se navezovala na delo urada. Poročila vsebujejo podatke o kadrovskih zadevah, izobraževanjih, mednarodnem sodelovanju, zbiranju podatkov, analizi neodgovora, porabi delovnih ur, komuniciranju z javnostmi ter podatke o finančnem stanju.

SURS je v letu 2017 v celoti prešel na **elektronsko finančno poslovanje**. V tem letu so bili kot zadnje oblike e-poslovanja uvedeni e-potni nalogi in e-naročilnice ter e-naročilni listi (to omogoča tudi nekoliko boljše analitično preglednost učinkovitosti porabe sredstev). SURS je z NIJZ sodeloval tudi pri dveh analizah Eurostata o **ocenjevanju stroškov** statistične produkcije in produktov, sam pa za ta namen (tj. zaradi ocenjevanja stroškov priprave statističnih podatkov in storitev) nadalje spremlja beleženje delovnih ur zaposlenih po prenovljenih stroškovnih nosilcih in aktivnostih.

V BS kot NCB v okviru ESCB je bilo ob vsaki novi ali spremenjeni statistični zahtevi ESCB preverjeno, ali nove statistične zahteve temeljijo na preudarnih zahtevah uporabnikov in ali so bili pri tem ocenjeni stroški in koristi, ali so zahteve statističnega poročanja dosledno uvedene v procedure nacionalnega zbiranja in obdelav podatkov in ali so bile pomanjkljivosti zbiranja podatkov in/ali postopkov obdelave podatkov ustrezno ugotovljene, sporočene in upoštevane.

BS je v tem obdobju v okviru ESCB sodelovala pri razvoju in spremembah monetarnih in finančnih statistik, in sicer v postopkih ocenjevanja stroškov in koristi posameznih metodoloških predlogov, s katerimi se vsakič racionalno določijo končne spremembe obremenitve sporočevalcev podatkov. Tako je BS v letu 2017 sodelovala pri **usklajevanju koristi in stroškov** posameznih metodoloških rešitev v okviru ustreznega postopka za novo uredbo ESCB o statistiki pokojninskih skladov. S tem postopkom bo mogoče racionalno oceniti bremena sporočevalcev podatkov.

Optimizacija procesov in uveljavljanje učinkovite informacijske podpore

Izvajalci državne statistike smo skozi celotno obdobje optimizirali in posodabljali postopke zbiranja podatkov. Postopki in standardi pa se na podlagi pridobljenih izkušenj nenehno izboljšujejo in nadgrajujejo. SURS je prenovil **postopke**, ki so potrebni za izvedbo anketiranj oseb in gospodinjstev. Na osnovi izkušenj, znanja in aktivnosti, pridobljenih z izvedbo poskusnega spletnega anketiranja oseb na SURS v raziskovanju Kariera in mobilnost doktorjev in doktoric znanosti, je v tem srednjeročnem obdobju izvedel projekt **Spletno anketiranje** oseb. Usmerjen je bil v razvoj postopkov, gradiv in prototipne informacijske rešitve, na podlagi katerih je mogoče zbirati podatke pri osebah in gospodinjstvih s spletnim anketiranjem. Na podlagi evalvacije izvedbe pilotnega raziskovanja in v projektu izdelanih rešitev je SURS v letu 2016 začel redno zbirati podatke o mnenju potrošnikov in tudi podatke s področja statistike izobraževanja odraslih na **kombinirani način** (prek spleta in po telefonu). V letu 2017 je izvedel tudi vse potrebne aktivnosti za uvedbo spletnega anketiranja (v kombinaciji z zbiranjem podatkov na terenu) v raziskovanje o uporabi informacijsko-komunikacijske tehnologije v gospodinjstvih in pri posameznikih. Postopoma je te rešitve uvajal tudi v druga raziskovanja za osebe.

Pri netržnem spletnem anketiranju oseb v Sloveniji je gotovo najuspešnejši **NIJZ**, saj vsako leto izvede nekaj anket tako med splošno kot tudi med specialnimi populacijami, na primer Anketo o uporabi tobaka, alkohola in drugih drog, Anketo o zdravju in zdravstvenem varstvu, anketi Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju, Shema šolskega sadja. Omenjene ankete so bile doslej pri anketiranjih pozitivno sprejete; doseg spletnega anketiranja je bil nad 30-odstoten, med mlajšo generacijo pa nad 50-odstoten.

Spletno oz. elektronsko posredovanje podatkov je postalo eden izmed standardnih načinov zbiranja podatkov. Za raziskovanja, ki jih izvaja državna statistika, so poslovni subjekti v letu 2016 imeli možnost elektronsko posredovati podatke za 92 % vprašalnikov oziroma za 18 od 84 raziskovanj. Ker je podatke za raziskovanja, v katera je vključeno največje število poslovnih subjektov, mogoče oddajati elektronsko, je delež dejansko elektronsko posredovanih vprašalnikov 87-odstoten.

Ob koncu leta 2014 je SURS s podjetjem DATALAB sklenil dogovor o razvoju tehnične rešitve, ki tudi podjetjem (poslovnim subjektom) omogoča **avtomatizirano pripravo podatkov** za statistične potrebe in sporočanje zahtevanih podatkov za ta namen prek sistema eSTAT. Pripravila se je ustrezna dopolnitev informacijske rešitve eSTAT, ki omogoča pošiljanje takih podatkov na SURS. Poslovni subjekti so tako pri nekaterih raziskovanjih SURS manj obremenjeni s pripravljanjem podatkov.

V okviru projekta **Modernizacija statistike cen** so bile v letu 2016 pripravljene informacijske rešitve za prevzem in pripravo podatkov neposredno iz podatkovnih baz večjih trgovcev in za vključevanje teh podatkov v sistem obdelave podatkov. **Nova programska** rešitev omogoča centralno upravljanje podatkov in podpira izvajanje procesov shranjevanja podatkov v podatkovno bazo, razvrščanja, povezovanja in odstranjevanja podatkov. Razvita je bila tudi **mobilna aplikacija** za zbiranje cen v trgovinah, ki anketarjem omogoča učinkovitejše spremljanje cen izdelkov in posredovanje podatkov s terena.

Večletni projekt vzpostavitve **statističnega poslovnega registra** (S_PRS) je bil uspešno zaključen. S_PRS je tako postal hrbtenica poslovnih statistik, in to za vzorčenje, za pripravo podatkov za nekatera statistična raziskovanja, za naslavljanje poslovnih subjektov, omogočal pa bo tudi postavitev satelitskih registrov. Za postavitev S_PRS so se povezali podatki iz več kot 15 različnih administrativnih baz s podatki iz več kot 30 statističnih baz podatkov. S_PRS se osvežuje mesečno in letno. Enotne rešitve iz S_PRS (na primer demografija podjetij, statistična dejavnost, statistični identifikator) se vpeljujejo v redno produkcijo posameznih raziskovanj s področja poslovnih statistik.

Pri poslovnih statistikah smo optimizirali postopke, s katerimi se izbirajo **vzorčne enote** za statistična raziskovanja. Pri pripravi splošnega vzorčnega okvira, ki je glavni vir za vzorčne okvire posameznih raziskovanj, so se upoštevali podatki iz baze S_PRS. Pri nekaterih kmetijskih anketah je SURS nekoliko razbremenil poročevalske enote s **koordiniranim** vzorčenjem. Pri pripravi **vzorčnih okvirov** za raziskovanja oseb in gospodinjstev je SURS postavil pravila o tem, kako obravnavati naslove posebnih nastanitev, tj. nastanitev, ki ne sodijo med zasebna gospodinjstva (npr. skupinskih gospodinjstev, institucij ...). Posebne nastanitve so bile izločene iz vzorčnega okvira in tako se je pri izbiri vzorčnih enot zmanjšal delež neustreznih enot.

SURS je v okviru projekta **Standardizacija statistične obdelave** podatkov razvil posplošene programske rešitve za izvajanje statistične obdelave podatkov (urejanje, izračun kazalnikov kakovosti, tabelacija, statistična zaščita, izračun natančnosti). Razvit je bil nov modul za izračun kazalnikov kakovosti (tako na mikro- kot tudi na makroravni), največ dela pa je bilo opravljenega pri vpeljavi splošnih programskih rešitev v redni proces izvajanja statističnih raziskovanj. Statistična obdelava podatkov poteka zdaj na podlagi rešitev, ki bistveno racionalizirajo postopke, saj ni treba več razvijati programskih rešitev za vsako raziskovanje. Aplikacija omogoča tudi popolno ponovljivost ter sledljivost posameznih faz procesa, kar zagotovo povečuje preglednost in jasnost uporabljenih postopkov. Nov način statistične obdelave, konkretna aplikacija tega načina v obliki splošnih programskih rešitev ter posledice teh novosti za izvajanje statističnega procesa so bili predstavljeni na več mednarodnih konferencah in v okviru študijskih obiskov. SURS je nadaljeval vpeljavo splošnih programskih rešitev v preostala raziskovanja, obenem pa razvijal nekatere nove funkcionalnosti.

Tudi z uvajanjem **selektivnega urejanja** podatkov v statistični proces razvijamo informacijske rešitve za prevzem, pregled in urejanje podatkov. Z novim metodološkim in tehničnim okvirom za izvajanje postopkov selektivnega urejanja bomo na SURS bistveno zmanjšali stroške pri poslovnih raziskovanjih. Uvedba postopkov selektivnega urejanja podatkov bo pomenila tudi pomemben napredek v procesu optimizacije in posodobitve statističnih procesov.

V letu 2013 je SURS izdal priročnik **Statistično urejanje podatkov**³⁴; ta vsebuje pregled teoretskih pojmov in tudi praktičnih postopkov iz sodobnega statističnega urejanja podatkov ter opise uvajanja naprednejših metod na SURS. V istem letu sta bila izdana tudi metodološki priročnik **Desezoniranje časovnih vrst**³⁵ in interni **priročnik za časovne vrste**. V večino izbranih raziskovanj je bil po podrobnem testiranju uveden program **JDemetra+**.

SURS je na podlagi smernic za upravljanje informacijsko-komunikacijske tehnologije v letu 2014 vzpostavil **sistem postopkovnega odločanja** ob uvajanju novih informacijskih rešitev in programskih orodij skupaj s strategijo uvajanja odprtokodnih orodij. Gre za ključne usmeritve za doseganje celovitega in učinkovitega razvoja, vzdrževanja in upravljanja informacijske in komunikacijske infrastrukture in tehnologije. Nanašajo se na arhitekturo informacijskega sistema na SURS in tudi na upravljanje in razvoj aplikativne in podatkovne arhitekture, na upravljanje in nadzor informacijsko-komunikacijske infrastrukture skupaj z upravljanjem tveganj zaradi izpada informacijskega sistema ter na zagotavljanje razpoložljivosti in varnosti sistemov informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Ker je obseg statističnih podatkov pri določenih statističnih področjih zelo velik, na primer pri področju ekonomskih odnosov s tujino, smo se zaradi zagotavljanja kakovosti in lažjega preverjanja pravilnosti podatkov lotili prenove **podatkovnega skladišča** (na podlagi tehnologije MS Analysis Services); najprej smo prenovili prav podatkovno skladišče za omenjeno področje.

V okviru projekta **Hramba končnih mikropodatkov** je SURS pripravil informacijsko rešitev, ki bo zadostila zahtevam po trajnem hranjenju končnih mikropodatkov. Vzpostavili smo sodoben, pregleden in varen sistem hrambe končnih mikropodatkov, ki bo tudi v prihodnosti omogočal oskrbo s končnimi mikropodatki iz statističnih raziskovanj v obliki, ki bo omogočala raziskovalno analizo ali notranje delo z njimi. SURS je v letu 2015 na osnovi predhodno izdelanih procesno-tehničnih specifikacij izdelal osnutek pravil za hrambo končnih mikropodatkov in pripravil informacijsko rešitev aplikacije. Začel je izvajati aktivnosti za vzpostavitev produkcije in pripravljati tehnično in uporabniško dokumentacijo.

NIJZ je v letu 2013 metodološko in tehnično prenovil zbiranje podatkov **o bolnišničnih obravnavah**. Pri metodološki prenovi so bili upoštevani mednarodne klasifikacije in šifranti ter enotni informacijski model v zdravstvu (razvit skupaj z ZZZS in MZ), hkrati pa je zagotovljena časovna primerljivost s podatki iz prejšnjih let. Ključna razloga za prenovo sta bila standardizacija (poenotenje zahtev več različnih zbirk) ter racionalizacija (poročanje enkrat za večkrat).

NIJZ se je tudi v letu 2014 lotil dveh projektov prenove zbiranja rednih podatkov: prenove zbiranja podatkov o **zunajbolnišničnih obravnavah** (e-SZBO), ki vključujejo podatke o preventivnih in kurativnih obiskih na primarni in sekundarni ravni, ter prenove zbiranja podatkov o **izvajalcih zdravstvene dejavnosti**. V letu 2015 je bila zaključena prenova metodologije ter pripravljena tehnična rešitev zbiranja podatkov pri e-SZBO, ki je bila financirana s strani e-Zdravja. Pri prenovi sta bila ključna vidika racionalizacija (poročanje na enem mestu za več zbirk) in standardizacija (poenotenje definicij in klasifikacij med različnimi zbirkami). Žal zaradi hkratne vpeljave rešitev e-Zdravja pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti NIJZ ni mogel izpeljati tudi pilotnega testiranja in priprave na nacionalno uvedbo novega sistema pri izvajalcih. E-SZBO bo omogočil izboljšano poročanje o obolenosti ter o uporabljanju zdravstvenega sistema na primarni in sekundarni ravni.

³⁴ Glej Statistično urejanje podatkov, maj 2013, zbirka Metodološki priročniki. Dostopno na: http://www.stat.si/doc/pub/Urejanje_podatkov.pdf

³⁵ Glej Desezoniranje časovnih vrst, avgust 2013, zbirka Metodološki priročniki. Dostopno na: http://www.stat.si/doc/pub/Desezoniranje_casovnih_vrst.pdf

V celoti pa je bil prenovljen **register izvajalcev zdravstvene dejavnosti** (RIZZDZ), ki je ključni vir podatkov o zdravstvenem sistemu tako za nacionalne potrebe kot tudi za mednarodno poročanje. RIZZDZ kot aplikacija je bil uveden v drugi polovici leta 2016, v letu 2017 pa se je še naprej spreminjalo mesto zajema podatkov in opuščali so se tiskani obrazci za izvajalce zdravstvene dejavnosti.

V letu 2014 je ZPIZ začel pri računalniških obdelavah prehajati iz okolja CICS v Cognos, ki omogoča prikaz podatkov v obliki dinamičnih poročil. Pripravljena sta bila metodologija in **podatkovno skladišče** za podatke o novih uživalcih pokojnin.

SURS je vzpostavil nov sistem za vodenje interne dokumentacije **STATDOK**. Dokončal je vsebinsko rešitev in postavil tehnično okolje. Dokumentacija raziskovanj je na enem mestu in je dostopna vsem zaposlenim na SURS, kar omogoča boljši prenos znanja, predvsem pri menjavi delovnih področij.

Uporaba administrativnih virov podatkov

SURS je v celotnem obravnavanem obdobju opravljal in še opravlja aktivnosti za pridobivanje podatkov iz **administrativnih virov**. Pri tem je sodeloval z upravljavci administrativnih virov podatkov s ciljem, da se zagotovita njihova kakovost in stalnost naslonitve državne statistike na administrativne vire podatkov. Redno je spremljal in dopolnjeval evidence o administrativnih in sekundarnih virih podatkov in evidence o sklenjenih dogovorih z upravljavci administrativnih virov. Dobro medinstitucionalno sodelovanje je omogočilo prilagoditev Informacijskega sistema za posredovanje in analizo podatkov o plačah, drugih izplačilih in številu zaposlenih v javnem sektorju (**ISPAP**), tako da je SURS v letu 2015 lahko začel pridobivati podatke o plačah in podatke o regresu za letni dopust za zaposlene pri proračunskih uporabnikih samo iz tega vira in je tako vprašalnike lahko opustil.

S študijskim letom 2014/2015 je SURS podatke o študentih višješolskega strokovnega izobraževanja že pridobil iz baze **CEUVIZ**, v naslednjih letih pa je začel pridobivati podatke iz tega vira tudi za druge ravni izobraževanja. S tem smo na področju statistike formalnega izobraževanja (študenti, »diplomanti«, kadri) skoraj v celoti prešli na pridobivanje podatkov iz administrativnih virov.

1. decembra 2017 je AJPes vzpostavil **Register nastanitvenih obratov** in sistem za sporočanje podatkov o prihodih in prenočitvah turistov ter prodanih kapacitetah, imenovan eTurizem. SURS je med potekom projekta za uvedbo novosti na področju sporočanja podatkov o gostih ves čas aktivno sodeloval z AJPes-om in Policijo (z namenom, da bi nove rešitve resnično zagotovile vse potrebne podatke za zagotavljanje nastanitvenih statistik v turizmu, in tudi zato, da bi se SURS ustrezno pripravil na prevzemanje podatkov iz novih administrativnih zbirk podatkov, na obdelovanje podatkov iz novih virov in na opustitev pridobivanja podatkov neposredno pri izvajalcih nastanitvene dejavnosti s tiskanimi vprašalniki). Za uspešno izvedbo nalog, povezanih s prevzemanjem podatkov iz novih administrativnih virov, in za postavitev novega procesa obdelave in diseminacije podatkov je SURS kandidiral tudi za evropska sredstva in bil pri tem uspešen. Večina nalog na SURS-u v okviru projekta Revizija nastanitvenih statistik se tako izvaja z uporabo novih administrativnih virov.

S posodobljenim in razširjenim dogovorom med SURS in GURS je bila zagotovljena podatkovna podlaga za pripravo novih statistik s področja **kmetijskih cen** (spremljanje cen in zakupnin kmetijskih zemljišč, ki se v okviru ESS izvaja kot razvojna naloga).

Z Upravo RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) pa je SURS sklenil dogovor o posredovanju in uporabi podatkov iz evidence o prometu fitofarmaceutskih sredstev in o sodelovanju pri izvedbi raziskovanja **o porabi pesticidov v kmetijstvu**, kar omogoča pripravo statističnih podatkov s področja uporabe fitofarmaceutskih sredstev v kmetijstvu ter prodaje teh

sredstev na domačem trgu. Posledica uporabe teh administrativnih podatkov ter dobrega sodelovanja med SURS in UVHVVR je ta, da so podjetja in kmetijska gospodarstva zdaj manj obremenjena s sporočanjem podatkov.

S preходом na administrativne vire podatkov se breme poročanja za poročevalske enote znatno zmanjša. Podatke smo začeli prevzemati iz novih in iz že obstoječih administrativnih virov tudi na številnih drugih področjih (npr. v statistiki izdanih gradbenih dovoljenj, na področju statistike kriminalitete, pri raziskovanju o letni industrijski proizvodnji, gozdnih računih, strukturni statistiki podjetij, statistiki odpadnih voda, statistiki odpadkov, statistiki transporta).

Tudi NIJZ intenzivno sodeluje z različnimi deležniki pri **razvoju novih podatkovnih virov** in pri razvoju metodologij. Zaradi preglednosti in jasnosti sodelovanja je v letu 2015 podpisal več dogovorov o sodelovanju: z MZ (sodelovanje pri vzpostavitvi registra izvajalcev zdravstvene dejavnosti), z Zbornico zdravstvene in babiške nege (sodelovanje pri prenovi spremljanja zunajbolnišnične statistike – področje patronažnega zdravstvenega varstva), z Onkološkim inštitutom Ljubljana (sodelovanje pri razvoju metodologij statistike obolevnosti in sodelovanje pri pilotnem projektu »Zdravje v občini«), s Kliniko Golnik (sodelovanje pri razvoju metodologij statistike obolevnosti). Prenovljen je bil tudi dogovor o sodelovanju med SURS in NIJZ; v njem so zdaj nekatere vsebine natančneje opisane, nekatere pa dopolnjene glede na nove potrebe pri pripravi statistik.

SURS je v statistični proces začel vključevati nove vire podatkov (**masovne podatke** – Big Data) in metodologije za njihovo obdelavo. Sicer na tem področju intenzivno sodeluje v mednarodnih delovnih skupinah (UNECE, Eurostat). Mednarodna delovna skupina UNECE je v letu 2014 vzpostavila okolje IT za shranjevanje in obdelavo masovnih podatkov, opravila je številne eksperimente z različnimi viri podatkov ter pripravila smernice za oceno kakovosti statistične obdelave podatkov, postopkov, potrebnih za vzpostavljanje partnerstva z vsemi deležniki, in postopkov, potrebnih za varno ravnanje s podatki. SURS je kot del te skupine testiral različna orodja za spletno strganje podatkov o prostih delovnih mestih ter metodologijo statistične obdelave teh podatkov. Kot del Eurostatove delovne skupine pa je pripravil seznam morebitnih pilotnih projektov in časovnico izvajanja aktivnosti pri delu z masovnimi podatki v naslednjih letih. SURS sodeluje v omenjeni delovni skupini zelo aktivno, predvsem pri preučevanju možnosti za uporabo podatkov o mobilni telefoniji.

Na SURS smo izvajali projekte, katerih cilj je bil uvedba masivnih podatkov v redni statistični proces. V okviru projekta **Modernizacija statistike cen** je SURS pripravil tehnične rešitve za strganje spletnih podatkov cen in rešitve za prevzem in uporabo podatkov iz podatkovnih baz večjih trgovskih verig, v okviru razvoja spletnih podatkov podjetij pa je pripravil prototip IT-rešitve za zaznavanje prostih delovnih mest.

V okviru dela SURS-ove notranje delovne skupine za področje masovnih podatkov se je izvajalo tudi testiranje uporabe masovnih podatkov za namene statistik o **mobilnosti** prebivalstva ter statistik s področja **zgodnjih ekonomskih kazalnikov**. SURS je vzpostavil tudi partnerstva s fakultetami in znanstvenoraziskovalnimi inštituti – z namenom, da bi skupaj raziskali potencialne masovnih podatkov in skupaj pripravljali izobraževanja za sodelavce SURS.

SURS sodeluje v projektih »*shared SERVICES*« in »*Big Data*« kot član operativnih in strateških skupin, sodelavci SURS pa tudi vodijo posamezne delovne sklope povezanih projektov ESS, npr. *ESSnet Sharing common functionalities in ESS* ter *ESSnet Big Data*.

SURS je tudi aktivni član **mednarodnega konzorcija**, ki pripravlja smernice za področja »*Services concerning ethical, communicational, skills issues and methodological cooperation related to the use of*

Big Data in European statistics«. V okviru dela tega konzorcija je bil SURS eden od organizatorjev delavnice *ESSnet Big Data*, ki je oktobra 2016 potekala v Ljubljani.

V letu 2015 je SURS v okviru pilotnega projekta o **mobilnih podatkih** vzpostavil v sodelovanju z Informacijskim pooblašcem enkratni protokol za posredovanje podatkov med mobilnim operaterjem in SURS.

Uporaba dobrih praks, metodologij, IT-rešitev s sodelovanjem v slovenskem, evropskem in mednarodnem okolju

Med SURS in pooblaščenimi izvajalci so vzpostavljene različne učinkovite **oblike sodelovanja**, npr. skupna izvedba raziskovanj, priprava presečnih publikacij, usklajevanje zakonodajnih predlogov, usklajevanje drugih statističnih nalog glede na vsebinsko povezanost institucij, priprava strateških dokumentov državne statistike (letnega in srednjeročnega programa statističnih raziskovanj), izboljšanje in spremljanje skladnosti z načeli Kodeksa ravnanja evropske statistike, sodelovanje pooblaščenih izvajalcev na sestankih Metodološkega sveta in Statističnega sveta, sodelovanje pri izobraževanju in na delavnicah s področja specifičnih metodoloških znanj ter prikazovanja in interpretiranja podatkov za sodelavce pooblaščenih izvajalcev dejavnosti državne statistike, uporaba infrastrukture SURS za oddaljeni dostop (varna izmenjava podatkov s pooblaščenimi izvajalci prek strežnika SFTP oziroma z ZPIZ prek Portala BiZPIZ, storitve elektronskega poslovanja za organizacije). Obenem SURS koordinira in organizira sestanke s pooblaščenimi izvajalci za skupno pripravo izhodišč in stališč državne statistike pred sestanki delovnih teles **v okviru ESS**.

Predstavniki SURS in pooblaščenih izvajalcev se **redno srečujejo** na sestankih. V prvi polovici srednjeročnega obdobja smo na skupnih sestankih razpravljali o kakovosti v statističnih organizacijah (predvsem o izvajanju Kodeksa ravnanja evropske statistike) in o skupnem izkazovanju statističnih podatkov (skupni Koledar objav in izkazovanje podatkov v kartografski aplikaciji STAGE). V naslednjih letih smo nadaljevali tesno sodelovanje na strokovni ravni v smeri udejanjanja zastavljenih smernic, s stališča vsebine in pri infrastrukturi. Vsaj enkrat letno se sestanemo tudi na vodstveni ravni, da se pogovorimo o opravljenih dosežkih in o prihodnjem delu. V letu 2015 smo začeli še intenzivneje razpravljati o **državni/resorni** statistiki, o **evropski** statistiki, o opredelitvi t. i. ONA (Other national Authorities), o spremembi uredbe 223/2009 o evropski statistiki, o nadaljnji vlogi in vključenosti pooblaščenih izvajalcev v sistem državne statistike ter o vlogi SURS kot koordinatorja dejavnosti državne statistike. Pri tem je državna statistika tista statistika, ki se pripravlja skladno z Zakonom o državni statistiki, resorna statistika se pripravlja skladno z drugimi zakoni, ki institucijam nalagajo oziroma omogočajo pripravo in objavljane statistik z njihovega delovnega področja. Po skrbnem premisleku so bile iz državne statistike postopoma izločene tiste statistike, ki ne izpolnjujejo standardov statistične zakonodaje in drugih statističnih standardov; zaradi tega se je obseg državne statistike ustrezno zmanjšal.

SURS svoje aktivnosti stalno prilagaja hitrim in nenehnim spremembam v okolju. Te so v zadnjem času na področju uradne statistike ustvarile mnogo izzivov, pa tudi vrsto priložnosti za modernizacijo; ta zahteva inovativne pristope za produkcijo kakovostnih statistik v krajšem času ob vedno bolj omejenih virih. SURS zato sodeluje v **mednarodnih iniciativah** za sodelovanje in izmenjavo dobrih praks, ki se izvajajo v okviru UNECE, ESS, OECD. Aktivno je bil vključen v izvajanje Vizije ESS 2020 (Vizija 2020), ki je skupni strateški odziv Evropskega statističnega sistema na izzive, s katerimi se spopada uradna statistika, ter pri določanju prioritet po 2020. SURS aktivno sodeluje tudi v projektih za **modernizacijo statistike**, ki se izvajajo pod pokroviteljstvom High-Level Group for the Modernisation of Statistical Production and Services (HLG). Zaposleni na SURS so aktivni člani različnih mednarodnih delovnih skupin, projektov in so kot cenjeni strokovnjaki vabljani tudi kot govorniki in aktivni udeleženci na mednarodne dogodke, in to tako v povezavi z vsebino kot v povezavi z metodologijo in informacijsko tehnologijo.

Optimizacija notranje organizacijske strukture in upravljanje kadrovskih virov

Kadrovsko politiko je SURS dosledno izvajal v skladu s sprejetimi sklepi Vlade RS, veljavno zakonodajo in v okviru svojih finančnih možnosti. Na dan 31. 12. 2017 je bilo na SURS zaposlenih 299 javnih uslužbencev za nedoločen čas (31. 12. 2012 je bilo teh 324) in 20 uslužbencev za določen čas – za čas trajanja projekta in nadomeščanje uslužbenk v času materinskega oziroma starševskega dopusta (31. 12. 2012 je bilo teh 11). Število zaposlenih se je znižalo zaradi upokojevanja in omejitve zaposlovanja javnih uslužbencev. Zaradi odhoda nekaterih javnih uslužbencev je SURS spremenil notranjo organizacijo in sistemizacijo, pregledal in dodatno racionaliziral procese ter naloge prerazporedil med preostale zaposlene. Na podlagi dveh vladnih projektov, in sicer Reorganizacije informatike v državni upravi in Centralizacije nepremičnega premoženja, je SURS trajno premestil na MJU tudi šest javnih uslužbencev.

SURS nenehno izboljšuje kakovost in **organizacijsko in stroškovno učinkovitost** poslovnega procesa in ga prav s tem namenom prilagaja strokovnim, tehnološkim in komunikacijskim novostim. Tem novostim se nenehno prilagajajo tudi zaposleni, tako da že doseženo znanje izpopolnjujejo z novim, primernejšim za nove oblike dela. Ustrezna znanja za izvajanje statistične dejavnosti so zaposleni na SURS pridobivali tudi na različnih konferencah, seminarjih in delavnicah (doma in v tujini) ter z internim izobraževanjem. SURS je pripravil program **internih izobraževanj** in določil, katera so splošnejša in obvezna za vse zaposlene na SURS in katera za posamezne ciljne skupine zaposlenih ter v kolikšnem času naj bi vsi pridobili ustrezna znanja in veščine. Pri tem je upošteval tiste veščine zaposlenih, ki so nujno potrebne za nadaljnje uspešno delo SURS (komunikacija, računalniška znanja, statistične metode). V interna izobraževanja so bili vključeni tudi pooblaščenici izvajalci.

Lepo se je uveljavilo tudi interno strokovno posvetovanje z nazivom **Utrip statistike**. Gre za obliko medsebojnega izobraževanja, ki je zasnovano tako, da del zaposlenih seznani svoje sodelavce z novostmi s svojega delovnega področja in tako nanje prenaša novo znanje in informacije. Tako se širijo tudi dobre prakse, spodbujajo se nove ideje, zaposleni se seznanijo tudi z izkušnjami svojih sodelavcev. Utrip krepi tudi občutek pripadnosti in povezuje zaposlene (poklicno, strokovno, dviga kakovost medsebojnih odnosov). Prvi Utrip smo izvedli aprila 2014, do konca leta 2017 pa smo jih izvedli že osem.

SURS je v letu 2014 v želji, da bi še izboljšal načrtovanje izobraževanj in usposabljanj ter vzbudil v zaposlenih skrb za lasten razvoj, začel postopno uvajati **model kompetenc** in opravil prve pogovore o prepoznavanju in vrednotenju kompetenc. Pridobljeni podatki so podlaga za usmerjeno načrtovanje izobraževanj ter za spremljanje razvoja (kariernih poti) sodelavcev. Poleg omenjenih izobraževanj je potekalo tudi izobraževanje **vodstvenih zaposlenih** za pridobivanje spretnosti in znanj s področja vodenja sodelavcev.

SURS se je aktivno vključeval v **nacionalne in mednarodne projekte** ter sodeloval v ESS in mednarodnem okolju. Vključevanje uslužbencev v projekte in mednarodno okolje se je izvajalo načrtno, in sicer z dvojnimi cilji: kot priložnost, da uslužbenci in s tem SURS pridobijo nova znanja in izkušnje, in kot motivacija za najboljše in najuspešnejše uslužbenke in njihov osebni razvoj.

Ko SURS uvaja nove postopke in načine dela na infrastrukturnih področjih ali ob večjih revizijah raziskovanj in izvedbah zahtevnejših raziskovanj z daljšo periodiko izvajanja, uporablja **projektni način** dela. Izvajanje projektov poteka skladno s pravilnikom o projektni organizaciji in metodi dela na SURS-u.

V tem srednjeročnem obdobju so potekali in bili zaključeni naslednji **ključni večletni projekti**:

- ureditev ravnanja z osebnimi podatki,

- spletno anketiranje oseb,
- vzpostavitev statističnega poslovnega registra,
- merjenje in upravljanje obremenitev poslovnih subjektov
- modernizacija statistike cen,
- vzpostavitev elektronskega sporočanja podatkov: eSTAT,
- prenova Ankete o porabi v gospodinjstvih,
- standardizacija procesov statističnega urejanja in vstavljanja podatkov,
- prenova spletne strani SURS,
- vzpostavitev celovitega sistema za izkazovanje geostatistik na SURS,
- hramba končnih mikropodatkov,
- prenova podatkovne baze SI-STAT in procesa objavljanja (nadaljevali bomo aktivnosti pilotne prenove, s katero želimo uvesti avtomatsko objavljanje podatkov. Delo je potekalo na področju Ekonomskih odnosov s tujino in nam bo služilo kot osnova pri apliciranju prenove tudi na preostala statistična področja).

V letu 2013 je SURS izvedel **Anketo o zadovoljstvu zaposlenih** – z namenom, da bi ugotovil, kakšno je ozračje na SURS, in izmeril zadovoljstvo zaposlenih, da bi tako lažje načrtoval izboljšave. Na podlagi rezultatov ankete in predlogov zaposlenih je SURS sprejel ukrepe za izboljšanje delovnega okolja.

Statistični oddelek BS je bil kot del centralne banke zajet v **merjenje organizacijske klime** v centralni banki, ki se izvaja vsakih nekaj let in ki je podlaga za oblikovanja ukrepov za izboljšanje počutja in zadovoljstva zaposlenih, delovnega okolja itd.

BS je od leta 2015 dalje tudi imetnica osnovnega certifikata **Družini prijazno podjetje**. Poleg tega je v letih 2015, 2016 in 2017 zapored prejela naziv Ugledni delodajalec v panogi bančništvo, računovodstvo in finance, ki ga podeljuje zaposlitveni portal Mojedelo.com.

3 Dosežki državne statistike po vsebinskih področjih

V tem poglavju poročamo o najpomembnejših dosežkih slovenske državne statistike pri uresničevanju ciljev iz Srednjeročnega programa statističnih raziskovanj 2013–2017 na posameznih statističnih področjih. V večjem obsegu in podrobneje so opisani v obširnejših letnih poročilih.

Pri oblikovanju in določanju prednostnih vsebinskih področij so bile upoštevane tudi pobude uporabnikov, izraženih v različnih razpravah, predvsem na sejah Statističnega sveta in sosvetov, upoštevana je bila vsebina predloga Evropskega statističnega programa 2013–2017 in vsebine večletnih programov mednarodnih institucij, ki oblikujejo in uporabljajo različne statistike.

Kazalniki so zbirne (agregirane) mere, povezane s ključnimi vprašanji ali pojavi in izvedene iz nizov opazovanih dejstev. Kazalniki so predvsem pomembni za spremljanje dosežkov glede na postavljene strateške cilje, dostikrat politične, saj kažejo pozitivne ali negativne spremembe. Državna statistika je bila usmerjena v pripravo različnih sistemov kazalnikov, ki naj bi odražali odločitve v posameznih politikah.

Sistemi računov so drug sklop statističnih izdelkov, ki zajemajo sistem nacionalnega računovodstva, različne satelitske račune, bilance in tabele. Sistemi računov so izračunani po dogovorjenih postopkih ter so zato skladni in primerljivi tudi v različnih geografskih in časovnih okvirih. Ti podatki so tudi osnova za izračun različnih kazalnikov.

Osnovne statistike temeljijo na neposrednem zbiranju podatkov (vhodne podatke posredujejo osebe oz. gospodinjstva ali podjetja) ali pa se podatki pridobijo iz administrativnih in drugih zbirk podatkov in uporabljeni v statistični namen. Rezultati osnovnih statistik so namenjeni prikazu stanja in razvoja na določenem specifičnem področju, na primer v industriji, izobraževanju, kmetijstvu. So tudi vhodni podatki za izračune v sistemih računov.

3.1 Kazalniki

Nacionalne strategije in Evropa 2020

Cilji državne statistike: podatkovna podpora za spremljanje izvajanja Strategije razvoja Slovenije 2013–2020; sodelovanje v razpravah o napredku pri merjenju blaginje glede na usmeritve OECD in različna mednarodna priporočila; podatkovna podpora pripravljalcem reform in programov.

SURS in pooblaščen izvajalci so aktivno sodelovali pri **opredelitvi kazalnikov** in pripravi podatkov za kazalnike na nacionalni, evropski in mednarodni ravni, npr. za kazalnike, ki izhajajo iz strategije Evropa 2020, za pripravo različnih strukturnih reform, za kazalnike trajnostnega razvoja in druge kazalnike. SURS je kot član Medresorske delovne skupine za razvojno načrtovanje aktivno sodeloval v procesu priprave Strategije razvoja Slovenije 2030 ter pri uresničevanju Agende za trajnostni razvoj do leta 2030.

SURS je v letu 2014 izdal publikacijo **Kazalniki zelene rasti**³⁶, v kateri je prvič poskusno prikazal kazalnike zelene rasti Slovenije; pripravljenih je bilo 19 kazalnikov, razvrščeni pa so bili v štiri tematska področja. Te kazalnike in tudi kazalnike trajnostnega razvoja Slovenije je redno osveževal in dopolnjeval. V sodelovanju z UMAR, NIJZ in ARSO pa je izbral in pripravil **kazalnike blaginje** v Sloveniji in jih objavil na posebni spletni strani.³⁷

V letu 2017 je SURS prvič pripravil nabor kazalnikov za spremljanje in merjenje napredka pri **približevanju ciljem trajnostnega razvoja** Slovenije in jih konec leta 2017 objavil na novi podstrani spletne strani SURS. Ti kazalniki so del nabora kazalnikov, ki ga je za spremljanje in merjenje

³⁶ Kazalniki zelene rasti, julij 2014, zbirka Brošure. Dostopno na: http://www.stat.si/doc/pub/Kazalniki_zelene_rasti.pdf

³⁷ <http://www.kazalniki-blaginje.gov.si/>

napredka pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja na ravni Evropske unije pripravil Eurostat. Izbrani so bili tisti kazalniki, ki so pomembni za Slovenijo.

Kazalniki **zdravja in zdravstvenega varstva** sestavljajo širok nabor kazalnikov, ki so jih strokovne skupine v okviru EU razvijale v različnih projektih. Obsežen nabor kazalnikov zdravja in zdravstvenega varstva in definicije teh kazalnikov v slovenskem jeziku je pripravil NIJZ. Del kazalnikov je objavil na podatkovnem portalu NIJZ³⁸. Veliko teh kazalnikov je na voljo tudi na ravni statističnih regij. Delo se je v letu 2017 nadaljevalo, NIJZ je intenzivno sodeloval v novih delovnih skupinah na evropski ravni, ki pripravljajo dodatne nabore in natančnejše definicije kazalnikov.

NIJZ je v letu 2015 razvijal pilotni projekt **Zdravje v občini**, katerega rezultat so zdravstveni kazalniki na ravni občin, združeni v kratke publikacije. Bistvena novost je modelni izračun zdravstvenih kazalnikov, ki temeljijo na anketnih podatkih, tudi na ravni občin, npr. delež kadičev v občini, delež oseb, ki se čezmerno opijajo.

NIJZ je sodeloval v projektu *EuroHex – Advanced Research on European Health Expectancies*, v katerem skupaj z vodilnimi evropskimi raziskovalci pripravlja letna poročila o **kazalnikih pričakovanega zdravja** za Slovenijo. NIJZ je sodeloval tudi v delovni skupini Eurostata za izboljšavo kazalnika **GALI** (Global Activity Limitation Indicator), ki meri oviranost oseb pri običajnih aktivnostih zaradi zdravstvenih težav v zadnjih šestih mesecih. Kombinacija kazalnikov GALI in pričakovano trajanje življenja tvori kazalnik zdrava leta življenja (leta zdravega življenja), ki temelji na omejitvah posameznika pri običajnih aktivnostih in ki torej izraža pričakovano trajanje življenja brez oviranosti.

NIJZ je pripravil publikacijo **Neenakosti v zdravju**, v kateri so prikazani ključni zdravstveni kazalniki glede na doseženo izobrazbo ali druge socialno-ekonomske kategorije. Aprila 2017 pa je predstavil drugo izdajo uspešne publikacije **Zdravje v občini**, ki prikazuje zdravstveno stanje prebivalcev na ravni slovenskih občin.

Ekonomsko upravljanje

Cilj državne statistike: priprava in razvijanje ustrezne podatkovne podpore nacionalnim in evropskim odločitvam za okrepljeno ekonomsko upravljanje in nadzor.

MF, BS in SURS so pri ekonomskem upravljanju sodelovali pri pripravi poročila o primanjkljaju in dolgu države, ki je bilo objavljeno na spletnih straneh SURS.

Globalizacija

Cilja državne statistike: vzpostavitev spremljanja procesov globalizacije in njenih različnih vplivov na ekonomijo; vzpostavitev kakovostnega in funkcionalnega registra skupin podjetij.

SURS je v letu 2013 prvič objavil nabor kazalnikov za spremljanje različnih vidikov **globalizacije**; na enem mestu je zbral podatke o ključnih čezmejnih aktivnostih, o mednarodni menjavi blaga in storitev, o mednarodnih neposrednih naložbah ter o tujih podjetjih.³⁹ Osnovni nabor kazalnikov globalizacije je potem še dopolnjeval.

³⁸ <https://podatki.nijz.si/pxweb/sl/NIJZ%20podatkovni%20portal/>

³⁹ Kazalniki globalizacije, Slovenija, 2013, 18. december 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/News/Index/4893>

O registru skupin podjetij (RSP) je SURS pripravil posebno elektronsko objavo⁴⁰ in prvič objavil tudi nekoliko širši nabor časovnih vrst podatkov 2008–2012 v podatkovni bazi SI-STAT. Nadaljeval je razvojno delo za vzpostavitev **Evropskega registra skupin** (t. i. Euro Group Register – EGR 2.0) in v RSP uvedel dodeljevanje **evropskega enoličnega identifikatorja** za pravne enote (aplikacije EGR IS oz. EGR Identification Service).

V letu 2016 je Eurostat s pomočjo držav članic pripravil nove funkcionalnosti pri evropskem registru skupin podjetij (**EGR**), ki se uporabljajo pri izmenjavi podatkov med registrom skupin podjetij (RSP) in EGR. Na tem področju se je v okviru evropskega projekta testirala tudi kakovost vhodnih podatkov RSP za namen oblikovanja EGR. Izračun je pokazal, da so naši podatki RSP dobre kakovosti, v prihodnjih dveh letih pa naj bi se kazalniki kakovosti dokončno izoblikovali.

Pri spremljanju kazalnikov globalizacije je bilo v letu 2017 izpostavljeno **poslovanje tujih podjetij** in med temi tudi poslovanje večnacionalnih podjetij. V povezavi s tem se je na ravni evropskega statističnega sistema oblikoval **mehanizem zgodnjega obveščanja** (t. i. Early Warning System – EWS), prek katerega si bodo članice EU lahko izmenjavale informacije o prestrukturiranju velikih večnacionalnih podjetij. Ta podjetja so sicer del Evropskega registra skupin podjetij (EGR) in v zvezi s tem sta se nadaljevala oblikovanje kazalnikov kakovosti in dodelava aplikacij. Z izboljšanjem EGR se je posledično izboljšal tudi nacionalni statistični register skupin podjetij.

3.2 Sistemi računov

Ekonomski in socialni razvoj

Cilj državne statistike: zagotavljanje kakovostnih ocen nacionalnih računov ter drugih podatkov, ki so pomembni za spremljanje ekonomskega in socialnega napredka.

Najpomembnejša naloga na področju statistike nacionalnih računov je bila uvedba novega **Evropskega sistema računov** (ESR 2010). Uvajanje nove evropske zakonodaje s področja nacionalnega računovodstva (ESR 2010) se je v letu 2014 uspešno zaključilo. SURS je prvič objavil podatke o letnem in četrtnem BDP in zaposlenosti v skladu z ESR 2010. Podatki so bili revidirani za celotno obdobje od leta 1995.

Hkrati s spremembami, ki jih je prinesel ESR 2010, je SURS uvedel tudi nekatere **nove račune in statistike**. V letu 2013 je začel objavljati četrtnne nefinančne sektorske račune za nefinančne družbe, finančne družbe in gospodinjstva skupaj z nepridobitnimi institucijami, ki opravljajo storitve za gospodinjstva. Tako SURS redno objavlja četrtnne in letne nefinančne sektorske račune za vse institucionalne sektorje.

V istem letu je SURS prvič objavil tudi podatke o **stroških dela in zaposlenosti** glede na spol, starost, doseženo izobrazbo in dejavnost za zaposlene in samozaposlene, novost pa je bila tudi objava stanja vrednosti zalog. Obe vsebini odslej objavlja redno (letno). Redno objavo podatkov o obremenitvah z davki in prispevki za socialno varnost je dopolnil z objavo implicitnih davčnih stopenj, ki merijo dejansko povprečno davčno obremenitev za posamezno ekonomsko funkcijo (delo, potrošnjo in kapital).

SURS je v letu 2017 prvič objavil **oceno vrednosti pokojninskih pravic**. Gre za nov kazalnik, ki je bil uveden z Evropskim sistemom nacionalnih in regionalnih računov v EU iz leta 2010 in se bo objavljal na tri leta.

⁴⁰ Skupine podjetij, Slovenija, 2012 – končni podatki, 29. september 2014, Elektronska objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/16>

SURS je skupaj z BS iskal možnosti za zmanjšanje razlik med **plačilno bilanco in nefinančnimi računi tujine** in določenih asimetrij s tujino. Rezultat odličnega sodelovanja obeh institucij je bilo izrazito zmanjšanje razlik, sodelovanje pa se bo nadaljevalo tudi v prihodnje, tudi z namenom, da se zmanjšajo razlike med finančnimi in nefinančnimi računi institucionalnih sektorjev.

V okviru priprave **Poročila o primanjkljaju in dolgu države** je bila dopolnjena metodologija prikazovanja transakcij enot sektorja države. Zaradi pomanjkljivih virov podatkov o obsegu javno-zasebnih partnerstev se je SURS odločil, da pojav izmeri v okviru obstoječega raziskovanja o investicijah s posebnim sklopom vprašanj, namenjenih občinam.

SURS si je tudi v tem srednjeročnem obdobju prizadeval **skrajšati roke objav**, kjer so viri podatkov to dopuščali. Na področju statistike stanja nefinančnih sredstev in bruto investicij v osnovna sredstva po vrstah sredstev in na področju regionalnih računov gospodinjstev je bil tako rok objave podatkov skrajšan za eno leto. Eurostatu je bila predčasno odpravljena derogacija za pošiljanje podatkov o bruto investicijah v osnovna sredstva po dejavnostih SKD, institucionalnih sektorjih in vrstah; zdaj se podatki pošljejo v 9 mesecih po koncu obdobja opazovanja (prej so se pošiljali v 21 mesecih po koncu obdobja) in hkrati tudi objavijo na SURS.

SURS je končal delo pri projektu za **vrednotenje zemljišč**. Metode in viri podatkov za izračun ter preliminarne ocene po glavnih skupinah zemljišč in po lastništvu so bili predstavljeni na seji Sosveta za statistiko nepremičnin. Razvojno delo na tem področju se je tako na SURS kot tudi na evropski ravni nadaljevalo tudi v naslednjih letih.

V marcu 2014 je SURS v nacionalnih računih za leto 2008 prvič eksperimentalno izračunal **ekonomsko-socialne neenakosti** gospodinjstev, in sicer v okviru projekta v sodelovanju z OECD in Eurostatom. Delo, povezano z izboljševanjem metodologije in z uporabljenimi viri podatkov, se je nadaljevalo tudi v naslednjih letih.

Na področju statistike **kulture** smo v letu 2017 začeli vzpostavljati **satelitske račune**. Določili bomo metodološki okvir, ki naj bi bil v čim večji meri skladen z drugimi državami članicami EU in hkrati poenoten z nacionalnimi računi.

V 2015 je SURS izdal publikacijo **Nacionalni računi o gospodarski krizi** v Sloveniji, v kateri je poljudno predstavil področje nacionalnih računov. Zaradi gospodarske krize so kazalniki nacionalnih računov, na primer gospodarska rast, primanjkljaj in dolg države, razpoložljivi dohodek gospodinjstev in drugi, postali zanimivejši tudi za širšo javnost⁴¹. Omenjene publikacije so bili veseli tudi novinarji.

BS je uspešno sestavila **četrtnetne in letne finančne račune** in vse podatke posredovala uradnim in drugim zainteresiranim prejemnikom. Uspešno je bila izvedena obsežna produkcija **monetarnih in finančnih statistik** na mesečni, četrtnetni in letni ravni na podlagi predpisanih metodoloških zahtev Evropske centralne banke ter lastnih potreb BS. Ob tekoči produkciji podatkov **statistike plačilne bilance, stanja mednarodnih naložb ter zunanjega dolga** je BS vsako leto izvedla tudi revizije **podatkov** ter pripravila ponovne izračune ustreznih časovnih vrst podatkov. V dogovoru z Združenjem bank Slovenije je bil uveden nov način poročanja o **plačilnem prometu s tujino**.

V BS je bil konec leta 2016 v skladu s projektom ESCB za zagotovitev podrobnih kreditnih statističnih podatkov v evroobmočju vzpostavljen **kreditni register**. To je podatkovna baza o izpostavljenostih na ravni posameznega posla, ki se uporabljajo za statistične potrebe, za nadzor, za obvladovanje tveganj v slovenskem finančnem sistemu in za izmenjavo podatkov o zadolženosti posameznih komitentov pri kreditodajalcih.

⁴¹ <http://www.stat.si/StatWeb/prikazi-novico?id=5604&idp=1&headerbar=0>

Pri tem je bil za potrebe poročanja na ravni posameznega dolžnika decembra 2015 vzpostavljen **Register tujih poslovnih subjektov**. Uporabnikom je vsak dan na voljo povratna informacija s spremembami, celotna datoteka in datoteka mednarodnih institucij.

Poleg rednih poročil za ECB in Eurostat so bili v letu 2017 v skladu z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta št. 549/2013 sestavljeni in posredovani Eurostatu podatki iz **letnih finančnih računov** za obdobje 1995–2001, za katere je imela Slovenija do leta 2017 derogacijo.

V letu 2017 je bilo prenovljeno **Navodilo za izvajanje sklepa o obveznosti poročanja o poslovanju s tujino**. Tri samostojna poročila so bila združena v enotno poročilo, za poročilo o neposrednih naložbah za leto 2018 pa je bil uveden tudi prag poročanja. S tem je BS nekoliko razbremenila poročevalce.

Na MF je potekala redna produkcija podatkov iz **javnofinančne statistike**: prve objave mesečnih podatkov o realizaciji bilance prihodkov in odhodkov, računa finančnih terjatev in naložb, računa financiranja ter o stanju dolga državnega proračuna. Na letni ravni se je nadaljevalo izdajanje prvih objav podatkov o **konsolidirani bilanci državnega proračuna, proračunov občin, ZPIZ in ZZZS**.

Okoljska trajnost

Cilj državne statistike: izpopolnjevanje obstoječih in vzpostavitev novih modulov okoljsko-ekonomskih računov.

V letu 2014 je bila sprejeta dopolnitev Uredbe o okoljsko-ekonomskih računih, ki je k obstoječim trem modulom (računi emisij v zrak, računi snovnih tokov in davki v zvezi z varstvom okolja) predpisala še tri nove module okoljsko-ekonomskih računov: **račune izdatkov za varstvo okolja (EPEA)**, **račune sektorja okoljskega blaga in storitev (EGSS)** in **račune fizičnega pretoka energije (PEFA)**. V letu 2016 je SURS pripravil že vseh šest modulov okoljsko-ekonomskih računov in jih v skladu z zakonskimi obveznostmi posredoval Eurostatu.

SURS je v letu 2014 začel vzpostavljati okvir za razvoj **računov izdatkov za upravljanje naravnih virov (ReMEA)**. Računi izdatkov za upravljanje naravnih virov vključujejo različna področja okolja, v pilotnem projektu se je SURS osredotočil predvsem na področje upravljanja voda. S tem je bil vzpostavljen nacionalni metodološki okvir, ki bo v prihodnje uporaben pri razvoju teh računov tudi za druga področja upravljanja naravnih virov.

SURS je začel proučevati metodologijo za vzpostavitev vodnih računov. Na osnovi smernic in izkušenj držav, ki vodne račune že izvajajo, je potem začel zbirati in pripravljati podatke za izdelavo vodnih računov v Sloveniji.

Nadaljeval se je tudi razvoj sistema **integriranih okoljsko-ekonomskih računov za gozdove**, ki dajejo širok vpogled v razpoložljivost in rabo gozdov ter lesnih proizvodov. Metodologija za spremljanje podatkov se je oblikovala v okviru pilotnega projekta. Na osnovi novega administrativnega vira podatkov (Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov) je bila v okviru ekonomskega dela revidirana metodologija spremljanja vrednosti gozdarskih storitev. Identificirani in pridobljeni pa so bili tudi administrativni viri podatkov (Gozdarski inštitut Slovenije in Zavod za gozdove Slovenije), s pomočjo katerih je bila naknadno usklajena metodologija za pripravo novih tabel (gozdne bilance, poškodovanost gozdov in bilanca ogljika za lesno biomaso). Prve rezultate pilotnega projekta je SURS pripravil v letu 2017.

SURS je nadaljeval metodološko delo za izboljšanje kakovosti postavk **Ekonomskih računov za kmetijstvo (ERK)**. Podrobno je tudi analiziral in uvedel spremembe ESR 2010, ki vplivajo na kmetijstvo z vidika nacionalnih računov in ERK. V letu 2017 je začel pripravljati vse potrebno za

projekt za tehnično posodobitev postopkov za izvajanje statistike ERK s ciljem, da bi ti postopki postali preglednejši. Eurostat se je že v 2016 lotil aktivnosti, ki jih je priporočilo Evropsko računsko sodišče in ki bi v prihodnje pripomogle k izboljšanju kakovosti podatkov na evropski ravni. Eurostatu je bil posredovan podroben metodološki pregled virov in izračunov, vključenih v ERK, SURS pa je z njim sodeloval pri testiranju na novo oblikovane predloge za poročilo o kakovosti.

V sodelovanju z MKGP ter Kmetijskim inštitutom (KIS) je SURS pripravljal in objavil **koledarske bilance proizvodnje in potrošnje kmetijskih proizvodov**. Bilance so bile pripravljene za meso, jajca, žita, krompir, zelenjavo, riž, sladkor in vino. V letu 2016 se je prvič pripravila in objavila tudi koledarska **bilanca za sadje**. Na podlagi bilanc so bile izračunane **stopnje samooskrbe**.

3.3 Osnovne statistike

Poslovno področje

Cilji državne statistike: optimizacija statističnih procesov in nadgradnja metodologij z namenom, da se poveča kakovost obstoječih rezultatov in razvijejo nova področja; redno in pravočasno zagotavljanje podatkov s področja statistike cen, strukturnih, kratkoročnih, zunanjetrgovinskih, turističnih in drugih statistik, vezanih na podjetja; boljša povezljivost posameznih poslovnih statistik; razvoj spremljanja storitvenih dejavnosti.

Pri zbiranju mesečnih podatkov s področja industrije, gradbeništva, trgovine, storitev in poslovnih tendenc je SURS uspešno vpeljal možnost **elektronskega poročanja**. Pri **poslovnih tendencah** je racionaliziral proces zbiranja in obdelave podatkov tudi s tem, da je oblikoval en skupen vprašalnik za vsa štiri področja poslovnih tendenc; ta sprememba je bila pri poslovnih tendencah pomemben procesni mejnik. Z uvedbo elektronskega poročanja so se pri SURS znižali stroški, pri poročevalskih enotah pa so se zmanjšala predvsem bremena, povezana s statističnim poročanjem.

Na področju statistike **trgovine in storitev** je SURS v letu 2015 uspešno zaključil projekt **Razvoj indeksa storitvenih dejavnosti**, financiran iz evropskih sredstev. Rezultati izvedenega projekta so bili delno že preneseni v obstoječe procese in metodologije s področja trgovine in storitev, SURS pa se je v naslednjem letu prijavil na razpis za nov mednarodni projekt, v okviru katerega se je nadaljevalo razvojno delo, povezano z vključitvijo novih storitvenih dejavnosti.

Z letom 2015 se je uspešno zaključilo sodelovanje SURS pri projektu **PIS** (Prostorski informacijski sistem), v naslednjem letu pa so bile na področju statistike gradbeništva izvedene večje metodološke in procesne spremembe. Pri pripravi statistike **izdanih gradbenih dovoljenj in rušitev** smo prešli na uporabo podatkov iz omenjenega novega administrativnega vira, pri mesečnem raziskovanju o vrednosti opravljenih gradbenih del pa smo prenovili vprašalnik in prešli na e-poročanje. Na področju **statistike industrije** je v letu 2017 potekal mednarodni projekt, v katerem je bilo prenovljeno letno statistično raziskovanje Industrijska proizvodnja, in po tej prenovi bo SURS prešel na elektronsko zbiranje letnih podatkov o industrijski proizvodnji.

AJPES je izvedel vsa načrtovana raziskovanja o **letnih računovodskih izkazih** za različne poslovne subjekte. Ti podatki so za SURS pomemben administrativni vir, poleg tega pa so tudi pomemben vir podatkov za nadaljnjo uporabo v različnih statističnih raziskovanjih. AJPES je **sodeloval s SURS-om** pri izvedbi več statističnih raziskovanj, in sicer pri postopku zbiranja podatkov; to je potekalo elektronsko, prek spletnega portala AJPES (Mesečno poročilo o izplačanih plačah in regresu za letni dopust pri pravnih osebah, Raziskovanje o štipendiranju dijakov in študentov, Raziskovanje o izplačanih dividendah, Četrtno raziskovanje o poslovanju poslovnih subjektov, Raziskovanje o poslovnih storitvah, Raziskovanje o stroških dela, Raziskovanje o strukturi delovnega časa, Statistično raziskovanje o dejavnostih in delih poslovnih subjektov). AJPES je izvajal tudi mesečno

raziskovanje o **dospelih neporavnanih obveznostih poslovnih subjektov** nad 5 dni neprekinjeno. Skupaj z BS je zbiral (četrtno) tudi podatke za **četrtno finančne račune**. Naloga AJPes kot organa, ki vodi in upravlja **Poslovni register Slovenije (PRS)**, je tudi skrb za kakovost podatkov, vpisanih v register⁴². V zvezi s tem je AJPes v obdobju april–maj 2014 preverjal, ali se podatki o glavni dejavnosti in drugih dejavnostih v PRS skladajo z dejavnostmi, ki jih poslovni subjekti in njihove poslovne enote dejansko opravljajo. Preverjanje je bilo izvedeno na vzorčnih primerih, s t. i. strukturnim vprašalnikom, ki ga je AJPes poslal izbranim poslovnim subjektom. AJPes je posebej pripravil in objavil tudi informacije o **poslovanju gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov** za vsako statistično regijo.

SURS je v letu 2014 nadgradil **četrtno kazalnike poslovanja podjetij** in razširjen nabor kazalnikov pripravil tudi za nazaj (od 1. četrtna 2011 dalje). V letu 2015 je podatke o **hitrerastočih podjetjih** prvič objavil v skladu z novo metodologijo (glede na rast zaposlenih), ki je sledila spremenjeni uredbi EU o strukturni statistiki podjetij iz 2014. V okviru spremljanja pojava globalizacije se je razvila metoda **profiliranja**, ki zajema analiziranje različnih struktur skupin podjetij (pravne, operativne in računovodske), in sicer na nacionalni in mednarodni ravni.

Pri pripravi začasnih podatkov o **strukturni statistiki podjetij** v letu 2017 je SURS upošteval dodatne administrativne vire (davek od dobička pravnih oseb). Zaradi zgodnejše razpoložljivosti nekaterih administrativnih virov so bili podatki s tega področja objavljeni 4 mesece prej, kot so bili v preteklih letih. Na področju **poslovnih storitev** pa je SURS razbremenil mala podjetja, saj so bila v letu 2017 v omenjeno raziskovanje vključena le podjetja z vsaj 20 zaposlenimi.

Na ravni evropskega statističnega sistema poteka poseben projekt (t. i. *ESS.VIP ESBR*), katerega cilj je izboljšanje učinkovitosti **evropskega sistema interoperabilnih statističnih poslovnih registrov (EGR)**. Predviden je razvoj poslovne arhitekture in interoperabilnega okvira (vključeval bo tako nacionalne statistične poslovne registre kot tudi EGR), kar bo omogočilo, da bodo statistični poslovni registri postali ogroženi pri pripravi poslovnih statistik in s tem omogočili izboljšanje skladnosti statistik s tega področja.

Na področju **mednarodne menjave blaga** je bil SURS aktivno vključen v različne Eurostatove projekte. V letu 2014 je zaključil Eurostatov projekt *MEETS 2012*, v okviru katerega je uvedel revidirano nacionalno metodologijo ocenjevanja manjkajočih podatkov o blagovni menjavi v Intrastatu. V letu 2015 je nadaljeval razvojno delo v okviru Eurostatovega projekta **SIMSTAT (Single Market Statistics)**, katerega namen je **zmanjšati breme** statističnega (administrativnega) poročanja podjetij in hkrati zagotoviti visoko kakovostne statistične podatke. Vzpostavil je vso potrebno infrastrukturo za varno izmenjavo mikropodatkov o odpremah blaga med državami članicami EU in jo tudi testiral. Ker se je pokazalo, da je taka izmenjava podatkov mogoča, je SURS v zadnji fazi projekta v letu 2016 podrobneje preučil še stroške in koristi zaradi novega vira podatkov ter skupaj z drugimi državami članicami EU sodeloval pri oblikovanju predloga, da bi izmenjava mikropodatkov za področje poslovnih statistik v okviru nove zakonodaje postala v naslednjih nekaj letih obvezna.

V letu 2015 se je zaključil tudi Eurostatov projekt za izboljšavo **orodij in metod za izmenjavo podatkov** pri statistiki **mednarodnega trgovanja z blagom**, ki je prinesel nadgradnjo tehnične baze **Intrastat**. Na področju statistike blagovne menjave po značilnostih podjetij pa je SURS v okviru tega projekta razvil določene nove kazalnike. V letu 2016 je bil zaključen projekt o izboljšanjem izkazovanju zunanjetrgovinskih podatkov. V okviru tega projekta je bila uspešno testirana možnost uporabe določenih rešitev. Idejno je bila pripravljena tudi prenova tabel za podatkovni portal **SI-STAT**.

⁴² Uredba o vodenju in vzdrževanju PRS, Uradni list RS, št. 121/2006.

V okviru Eurostatovega projekta »Modernising Intrastat 2013« je SURS analiziral uporabnost razpoložljivih administrativnih podatkov iz sistema VIES, preučeval nesimetrije v podatkih za Intrastat, t. i. posebna gibanja, ter izvedel anketo o obremenjenosti poročevalskih enot – vse z namenom, da se **izboljša kakovost** rezultatov in preučijo možnosti za odpravo statističnih administrativnih bremen. Na področju mednarodne menjave blaga je trenutno v teku nov projekt **modernizacije Intrastata** (raziskovanje o blagovni menjavi med državami članicami EU). Cilji tega projekta – poleg zmanjšanja administrativnih bremen – so: omogočiti fleksibilnost pri podatkovnih virih in metodah zbiranja, pripraviti statistike mednarodne menjave blaga na izzive, ki jih prinaša globalizacija, ter ob tem ohraniti dosedanje raven kakovosti podatkov. Delo, povezano s tem projektom, bo potekalo pet let in je organizirano v obliki delovnih paketov. Izvajanje projekta v letu 2017 se je navezovalo na vse delovne pakete. Poudarek je bil na pripravi zakonodaje, določitvi osnov o izmenjavi mikropodatkov (tudi določil, povezanih z zaupnostjo in varnostjo izmenjanih podatkov) ter na zmanjšanju administrativnih bremen.

Pri statistiki **blagovne menjave** po značilnostih podjetij je SURS v letu 2014 povezal podatke o menjavi blaga s podatki o skupinah podjetij in tako nekoliko **razširil obseg objave** teh podatkov.

Pri statistiki cen je SURS preučeval različne možnosti za posodobitev postopkov zbiranja podatkov. V letu 2017 je bil uspešno zaključen projekt **Modernizacija statistike cen**. Doseženi so bili vsi cilji projekta (nadomestitev klasičnega zbiranja podatkov o cenah na terenu z zbiranjem podatkov z elektronskimi mobilnimi napravami, postavitve osnov za celovito uporabo podatkov z internetnih strani ter postavitve osnov za celovito uporabo podatkovnih baz trgovcev). SURS je v letu 2014 veliko časa namenil dogovorom z največjimi trgovskimi podjetji o pridobivanju podatkov iz njihovih baz in za iskanje rešitev za vključevanje teh podatkov v sistem obdelave podatkov. Po pridobitvi podatkov vseh največjih trgovcev so se po novi metodologiji pripravili testni izračuni za leto 2017, redno pa se bodo indeksi cen življenjskih potrebščin in harmonizirani indeksi cen življenjskih potrebščin izračunavali po novi metodologiji od leta 2018.

Pri **indeksih cen stanovanjskih nepremičnin** je SURS izpolnil zahteve iz uredbe Komisije za področje indeksa cen stanovanjskih nepremičnin, v katerih bivajo lastniki, ki ta indeks predvideva v okviru harmoniziranega indeksa cen življenjskih potrebščin. Vzpostavil je redno četrtletno produkcijo in časovno vrsto podatkov od 1. četrtletja 2009 naprej.

V letu 2017 je SURS začel računati in objavljati podatke s področja **indeksov cen življenjskih potrebščin** po klasifikaciji ECOICOP (evropska klasifikacija individualne potrošnje po namenu). Ti so bili preračunani po novi klasifikaciji tudi za nazaj (celotna časovna vrsta za leta od 2000 naprej) in objavljeni v podatkovni bazi SI-STAT. Pri indeksih cen stanovanjskih nepremičnin je SURS uspešno izvedel prehod na novo **bazno leto 2015** in preračune za pretekla leta objavil v podatkovni bazi SI-STAT. Prvič je objavil tudi indekse cen stanovanjskih nepremičnin, v katerih bivajo lastniki, in sicer na četrtletni ravni (časovno vrsto od leta 2010 naprej). Pri **indeksih cen pri proizvajalcih** je SURS uspešno vzpostavil e-poročanje še za vse mesečne indekse, tako da se zdaj podatki o vseh indeksih s področja proizvajalčevih cen sporočajo elektronsko.

SURS je izvedel raziskovanja o **inovacijski dejavnosti** in raziskovanja o **kariernih poteh in mobilnosti doktorjev in doktoric znanosti** in objavil rezultate. Vseskozi so potekale tudi aktivnosti za izboljšanje kakovosti podatkov o **raziskovalno-razvojni dejavnosti** v sodelovanju z medresorsko delovno skupino, v katero so vključeni predstavniki glavnih uporabnikov teh podatkov (MIZŠ, UMAR, MGRT, FDV, ARRS). Skladno s prenovljenim mednarodnim metodološkim priročnikom Frascati smo posodobili tudi metodološka navodila za izpolnjevanje vprašalnika. Ta je bilo treba upoštevati pri sporočanju podatkov od referenčnega leta 2016 dalje. Vzporedno z redno izvedbo raziskovanja o raziskovalno-razvojni dejavnosti v Sloveniji smo v letu 2017 v okviru prenove raziskovanja pripravili vse potrebno za prehod na elektronsko zbiranje podatkov v letu 2018.

Podatke za raziskovanje Inovacijska dejavnost v industriji in izbranih storitvenih dejavnostih (za referenčno obdobje 2014–2016) pa smo v drugi polovici leta 2017 že začeli zbirati elektronsko.

SURS je aktivno sodeloval (skupaj z MNZ Policijo, MGRT, AJPES in predstavniškimi organi občin) v medresorski skupini za **vzpostavitev registra nastanitvenih obratov** in enotnega elektronskega poročanja izvajalcev nastanitvene dejavnosti o prihodih in prenočitvah gostov (turistov) ter prodanih kapacitetah za Policijo, občine in SURS. Elektronsko sporočanje podatkov prek sistema eTurizem je bilo vzpostavljeno 1. decembra 2017. Poročevalske enote so zdaj manj obremenjene, hkrati pa so tako pridobljeni podatki o številu in strukturi turističnih nastanitvenih obratov ter podatki o prihodih in prenočitvah gostov tudi bolj poenoteni (v preteklosti so namreč Policija, občine in SURS podatke zbirali ločeno, in sicer na podlagi različnih seznamov opazovanih enot). Izvajalci nastanitvene dejavnosti sporočajo podatke po novem le enkrat, in to na eno mesto – na AJPES. Na AJPES sporočene podatke pa uporabimo tako SURS kot Policija in občine. Z namenom seznaniti izvajalce nastanitvene dejavnosti z novostmi, ki jih prinaša uvedba novega elektronskega sporočanja podatkov, je SURS, skupaj z MNZ – Policijo in AJPES-om, izvedel 31 posvetov po celi Sloveniji. V letu 2015 je SURS izvedel obsežno statistično raziskovanje **Tuji turisti**, v letu 2016 pa tudi **Tuji potniki**. Rezultati obeh omenjenih statističnih raziskovanj so pri uporabnikih zelo iskani. Ti raziskovanji namreč zagotavljata osnovne podatke o tujih turistih in tujih potnikih, o njihovih značilnostih obiska, prihoda (in bivanja) v Sloveniji ter o njihovih izdatkih. Zlasti podatki o izdatkih tujih turistov in tujih potnikov so izjemnega pomena za izračun dodane vrednosti turizma v gospodarstvu Slovenije. Sočasno pa je SURS pri vseh raziskovanjih s področja turizma začel načrtovati **preнове** raziskovanj s ciljem, da bi anketiranim osebam (prebivalcem Slovenije in tujim državljanom, ki obiščejo Slovenijo ali se v njej le ustavijo na poti v druge države) ponudili prijaznejši način posredovanja podatkov ter izboljšali kakovost zbranih podatkov.

BS je vsako leto izvedla **anketo o dostopu podjetij do financiranja**, od leta 2016 v sodelovanju s SID banko, z namenom, da se zmanjšajo bremena poročanja. Anketa omogoča vpogled v razpoložljivost zunanjega financiranja za podjetja.

Na področju **ekonomskih klasifikacij** je SURS v letu 2015 kot del podpore uporabnikom pri razvrščanju dejavnosti po Standardni klasifikaciji dejavnosti (**SKD**) razvil in objavil **e-iskalnik**⁴³, ki uporabnikom omogoča iskanje ustrezne dejavnosti po stvarnem kazalu SKD ter po tabeli pogostih vprašanj in odgovorov. Istega leta je začel prevajati pojasnila k spremenjeni uredbi o statistični klasifikaciji proizvodov po dejavnosti (**CPA**). Na področju statistike industrije je aktivno sodeloval pri posodobitvi mednarodne klasifikacije Production Communautaire (**PRODCOM**), ki služi za zbiranje ter objavljane podatkov na mednarodno primerljiv način. Spremembe pri klasifikaciji PRODCOM je SURS prenesel v nacionalno različico, tj. v Nomenklaturo industrijskih proizvodov (NIP). Uporabnikom je ves čas nudil pomoč in razlago pri razvrščanju poslovnih subjektov po SKD.

Ljudje in družba

Cilji državne statistike: zagotavljanje pravočasnih, kakovostnih in mednarodno primerljivih podatkov, ki so osnova za celostno, večdimenzionalno spremljanje blaginje in napredka družbe, posameznikov in podskupin prebivalstva, za načrtovanje socialnih politik ter sprejemanje ustreznih odločitev; povezovanje in integracija različnih podatkovnih virov in posledično razbremenitev poročevalskih enot; racionalnejše in še bolj kakovostno izvajanje raziskovanj z vzpostavitvijo in uporabo nekaterih baz in informacijskih sistemov v okolju državne statistike in zunaj tega okolja.

SURS je izdal publikacijo **Ljudje, družine, stanovanja**, ki vsebuje zanimive podatke iz **registrskega popisa prebivalstva 2011**, predstavljene na poljuden način, s številnimi grafičnimi prikazi v privlačni

⁴³ Klasifikacije E-iskalnik SKD 2008. Dostopno na: <http://www.stat.si/SKD>

vizualni podobi. Hkrati je bila to prva elektronska knjiga SURS, namenjena tistim, ki uporabljajo tablične računalnike, pametne telefone ali e-bralnike.

Tiskan vprašalnik za raziskovanje **Razveze zakonskih zvez** je SURS z letom 2015 opustil in v celoti prešel na **elektronsko poročanje**. To je bilo edino demografsko raziskovanje, ki se je delno še izvajalo s tiskanim vprašalnikom (izpolnjevala so ga okrožna sodišča). Obenem je SURS še dodatno racionaliziral vsebino vprašalnika, ga poenostavil ter v spletno aplikacijo vgradil nekatere kontrole za izboljšanje kakovosti vhodnih podatkov. V 2015 je SURS znova izpeljal **registrski popis** prebivalstva in stanovanj. Tokrat je prvič v okviru statistike gospodinjstev oz. družin objavil tudi podatke o **istospolnih partnerskih skupnostih**. To je bil nov mejnik pri objavljanju podatkov o družinah po letu 1981; takrat so se v popisu prebivalstva prvič zbirali podatki o zunajzakonskih skupnostih.

V okviru mednarodnega projekta (*Definicija prebivalstva z običajnim prebivališčem: študija izvedljivosti*), ki ga je razpisal in sofinanciral Eurostat, smo v letu 2016 izvedli prvo raziskovanje na področju prebivalstvene statistike, ki je bilo skoraj izključno namenjeno **evalvaciji kakovosti vhodnih podatkov** iz administrativnega vira (CRP) ter posledično oceni kakovosti statističnih podatkov o prebivalstvu. V letu 2017 smo četrletna raziskovanja o prebivalstvu dopolnili s podatki o **tipu gospodinjstva**. V skladu z novo evropsko uredbo o statističnih raziskovanjih za osebe (ta uredba se pripravlja) so opazovana enota teh raziskovanj samo osebe, ki živijo v zasebnih gospodinjstvih.

SURS je podpisal dogovor z MNZ in MZZ glede posredovanja podatkov **o selitvah in mednarodni zaščiti** na EK. Ker gre za podatke, za katere je pravna podlaga statistična evropska uredba, je pošiljanje prek sistema EDAMIS prevzel SURS kot koordinator državne statistike, saj niti MNZ niti MZZ nista vključeni v ESS. Dogovor je posledica razprave glede ONA (Other National Authorities), ki je potekala tako v okviru ESS kot znotraj državne statistike.

Medresorska delovna skupina, ki so jo sestavljali SURS, AJPes in MJU, je nadaljevala delo za prilagoditev Informacijskega sistema za posredovanje in analizo **podatkov o plačah**, drugih izplačil in številu zaposlenih pri proračunskih porabnikih (**ISPAP**) tako, da ta vključuje tudi podatke, ki jih SURS potrebuje za izračun gibanja plač v javnem sektorju. SURS je konec leta 2015 za podatke o plačah in podatke o regresu za letni dopust (za zaposlene pri proračunskih uporabnikih) prvič uporabil podatke ISPAP. S tem se je **izboljšala kakovost** podatkov, hkrati pa je bila dosežena razbremenitev poročevalskih enot. V okviru projekta, financiranega iz evropskih sredstev, je SURS preučil dodatne možnosti, ali bi bilo mogoče podatke ISPAP uporabiti pri drugih raziskovanjih s področja statistike trga dela. To velja zlasti za izračun plač in drugih prejemkov za potrebe izpolnjevanja 65. člena Kadrovskih predpisov za uradnike Evropske skupnosti. Konec leta 2016 je SURS v okviru projekta, ki je bil prav tako financiran iz evropskih sredstev, začel preučevati možnosti, ali bi se podatki, zbrani z obrazcem za obračun davčnih odtegljajev od dohodkov iz delovnega razmerja (obrazec **iREK**), lahko uporabili v obstoječih statističnih raziskovanjih s področja plač; aktivnosti s tega področja so se nadaljevale tudi v letu 2017, ko je s SURS-om sklenil dogovor o posredovanju podatkov iz obrazcev REK-1 in iREK. Aktivnosti s tega področja se bodo izvajale tudi v letu 2018.

V 2017 je SURS prenovil in **izboljšal postopke obdelave** podatkov za statistično raziskovanje *Mesečno poročilo o izplačanih **plačah pri pravnih osebah** – Obrazec 1-ZAP/M* ter začel objavljati podatke o plačah oseb, zaposlenih pri pravnih osebah, ki niso proračunski porabniki, glede na **vrsto pogodbe** (kolektivna ali individualna pogodba); do vključno decembra 2016 je te objavljala AJPes.

V letu 2015 smo z elektronskim vprašalnikom zbrali podatke prek spletnega portala AJPes za štiriletno **raziskovanje Struktura plače za leto 2014**, v letu 2017 pa za **raziskovanje Stroški dela in Struktura delovnega časa**, obe za leto 2016.

Ker je novela Zakona o urejanju trga dela (ZUTD-A) z aprilom 2013 **odpravila obvezno prijavo** prostega delovnega mesta na ZRSZ, je moral SURS uvesti zbiranje podatkov o prostih delovnih mestih neposredno pri poslovnih subjektih. Med pripravami na to je izvedel pilotno raziskovanje, s katerim so bili testirani procesi zbiranja podatkov. Pilotna izvedba je bila osnova za redno izvajanje v letu 2015. SURS je hkrati iskal tudi druge načine za zagotovitev teh podatkov. Na področju statistike **prostih delovnih mest** je zato v letu 2016 intenzivno sodeloval pri mednarodnem projektu *ESSnet Big Data*. Pripravljeni so bili postopki za **spletno strganje** pol/strukturiranih podatkov o objavljenih prostih delovnih mestih s spletnih strani zaposlitvenih portalov, v letu 2017 pa smo postopke še optimizirali.

ZRSZ je redno izvajal načrtovana raziskovanja, izvedel je tudi nalogo **Napovednik zaposlovanja** (NAP-ZAP)⁴⁴, katere namen je bil zagotoviti kratkoročne napovedi gibanj na trgu dela v državi. Napovednik zaposlovanja je bil izveden kot projektna naloga, sofinancirana iz sredstev ESS.

V letu 2014 je bila odgovornost sporočanja podatkov o **politiki trga dela** prenesena z Eurostata na DG EMPL. Posledično je bila vsebinsko enaka sprememba izvedena v Sloveniji. Odgovornost sporočanja podatkov o politiki trga dela sta od SURS-a **prevzela MDDSZ in ZRSZ**, saj gre dejansko za resorno, ne pa za državno statistiko. Prehod je bil s SURS-ovo strokovno pomočjo uspešno zaključen konec oktobra 2014, ko je ZRSZ podatke posredoval na DG EMPL. SURS je **prenehal** objavljati tudi podatke o **registrirani brezposelnosti**. Objavljanje podatkov s tega področja je prevzel ZRSZ.

Področje statistike **izobraževanja** zajema zelo širok nabor podatkov. Večino podatkov črpamo iz **administrativnih virov**, kar je rezultat večletnega dela in analiz možnosti uporabe obstoječih virov v statistične namene. V statistiki izobraževanja je SURS primerjalno analiziral podatke o študentih in diplomantih višješolskega strokovnega izobraževanja, ki so na voljo pri MIZŠ v Centralni evidenci udeležencev vzgoje in izobraževanja (**CEUVIZ**), s podatki, zbranimi na SURS. Ker so bili rezultati omenjene primerjave zadovoljivi, je SURS s študijskim letom 2014/2015 podatke o študentih **višješolskega strokovnega izobraževanja** že pridobil samo iz CEUVIZ, podatke o diplomantih pa še pridobiva od višjih strokovnih šol. Kakovost oziroma popolnost zajema podatkov o diplomantih višješolskega strokovnega izobraževanja v CEUVIZ bo spremljal in ko bo njihova kakovost ustrezna, jih bo začel podatke tudi v celoti prevzemati iz tega vira.

V 2016 je bila izvedena tudi **obsežna analiza** podatkov o udeležencih **predšolske vzgoje, osnovnošolskega, srednješolskega ter glasbenega** izobraževanja in tistih, ki so tovrstno izobraževanje zaključili, prejetih iz CEUVIZ in iz drugih razpoložljivih administrativnih evidenc (v okviru MIZŠ, Državnega izpitnega centra). Analiza je pokazala ustrezno kakovost podatkov CEUVIZ v kombinaciji s podatki iz drugih administrativnih virov, zato je SURS v letu 2016 prenehal pridobivati navedene podatke od posameznih vrtcev, osnovnih, srednjih in glasbenih šol z vprašalniki in začel te podatke **v celoti pridobivati iz razpoložljivih administrativnih evidenc**. Prav tako je SURS iz razpoložljivih administrativnih in drugih virov pridobil podatke **o učiteljih in drugih zaposlenih** v vzgoji in izobraževanju na vseh ravneh formalnega izobraževanja. Navedene aktivnosti so potekale v skladu s projektom *Izboljšanje uporabe administrativnih virov*, financiranim iz evropskih sredstev. S tem smo na področju statistike formalnega izobraževanja (študenti, diplomanti, kadri) skoraj v celoti prešli na pridobivanje podatkov iz administrativnih virov.

Sklad RS za razvoj kadrov in štipendije (JSRKŠ) oz. MDDSZ je prvič zbral podatke o vseh vrstah **štipendij** v skladu z novim Zakonom o štipendiranju, in sicer za šolsko leto 2014/15. Ker je primerjalna analiza tako pridobljenih podatkov s podatki, pridobljenimi z vprašalnikom SURS, pokazala visoko kakovost podatkov JSRKŠ, je SURS v letu 2016 **opustil zbiranje** navedenih

⁴⁴ http://www.ess.gov.si/files/6185/Napovednik_zaposlovanja_2014_1.pdf

podatkov z vprašalnikom. Edini vir podatkov o štipendiranju je tako MDDSZ oz. JSRKŠ, SURS pa od MDDSZ podatke o štipendiranju pridobi kot vhodni vir za nekatera statistična raziskovanja.

V letu 2016 sta bili izvedeni dve 5-letni, mednarodno usklajeni raziskovanji: **Anketa o izobraževanju odraslih** in **Raziskovanje o nadaljnjem poklicnem izobraževanju in usposabljanju v podjetjih**.

Skladno z nadaljnjo racionalizacijo pri spremljanju podatkov s področja statistike izobraževanja je SURS v letu 2015 **opustil** zbiranje letnih statističnih podatkov o **ustanovah, ki omogočajo otrokom in mladostnikom s posebnimi potrebami celodnevno in dnevno varstvo**; tovrstne podatke namreč zbirajo tudi resorna ministrstva, SURS pa v okviru rednih statističnih raziskovanj s področja statistike izobraževanja spremlja podatke o izobraževanju otrok s posebnimi potrebami. Hkrati je SURS **prenehal objavljati** podatke o bivanju študentov in dijakov v **dijaških/študentskih domovih**; te podatke je SURS namreč v agregirani obliki prevzemal od MIZŠ in jih v nespremenjeni obliki le objavljajal.

SURS je v letu 2016 (za šolsko leto 2014/15) še **zadnjič zbral** podatke o nadaljnjem (neformalnem) **izobraževanju in usposabljanju pri izvajalcih** tega izobraževanja s statističnim vprašalnikom ŠOL-NAD in objavil tudi rezultate. Glede na problematiko, ki je vplivala na kakovost podatkov (problematika zakonskih osnov, opredelitve referenčne populacije, pomanjkljive evidence pri izvajalcih), ter glede na razpoložljivost tovrstnih podatkov tudi v okviru drugih, mednarodno usklajenih raziskovanj, je to raziskovanje v letu 2017 opustil.

V povezavi z zastavljenimi cilji strategije Evropa 2020 so potekale aktivnosti za razvoj spremljanja podatkov o **učni mobilnosti**. SURS je v okviru projekta Razvoj podatkov o učni mobilnosti, financiranega iz evropskih sredstev, pilotno zbiral ter objavil podatke o učni mobilnosti mladih v začetnem poklicnem izobraževanju in učni mobilnosti mladih nasploh. Pilotno je zbral tudi podatke o kratkoročni mobilnosti diplomantov terciarnega izobraževanja na podlagi administrativnih virov (eVŠ) in razpoložljivih evidenc višjih strokovnih šol oz. CMEPIUS-a in na tej osnovi pripravil predlog za redno zbiranje teh podatkov, ki je postalo obvezno od leta 2017 dalje.

Ob koncu 2014 je bila sprejeta odločitev o prenovi statistike **kulture**, katere cilj je bila priprava predloga za celostno spremljanje in objavljanje podatkov s področja kulture, ki je upošteval razvoj v zadnjih letih, potrebe po podatkih na nacionalni ravni in mednarodne usmeritve, razmejitve med državno in resorno statistiko ter racionalizacije zbiranja podatkov. Za ta namen je v okviru sosveta za statistiko kulture začela delovati delovna skupina (vanjo so bile poleg predstavnikov SURS vključeni predstavniki Ministrstva za kulturo in drugih ustanov, ki so ključne uporabnice in nosilke resornih evidenc). Delovna skupina je pripravila predloge za prenovu in delo končala sredi leta 2016. S prenovno statistike kulture se je del teh statistik prenesel na druge pristojne **resorne** organe.

NIJZ je izvedel dve evropsko primerljivi anketi s področja statistike zdravja: **Anketo o zdravju in zdravstvenem varstvu** (EHIS) in **Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju** (HBSC). Pri izvedbi obeh anket so bile zelo pomembne izkušnje, ki jih je NIJZ pridobil pri izvedbah anket v letih 2011–2012 z uporabo kombiniranih načinov anketiranja in z uvajanjem spletnega anketiranja. Izvedba spletnih anket z orodjem 1ka je postala standard za vsa anketiranja oseb na NIJZ.

NIJZ je metodološko in tehnično prenovil zbiranje podatkov o **bolnišničnih obravnavah**. Obenem je začel prenavljati še zbiranje podatkov o **zunajbolnišničnih obravnavah** in o izvajalcih zdravstvene dejavnosti. V letu 2015 je zaključil prenovu metodologije ter pripravil tehnično rešitev zbiranja podatkov, ki je bila financirana s strani e-Zdravja. Pri prenovi so bili ključni vidiki racionalizacija ter standardizacija. V celoti pa je bil prenovljen **Register izvajalcev** zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu (RIZZDZ), ki je ključni vir podatkov o zdravstvenem sistemu tako za nacionalne potrebe kot tudi za mednarodno poročanje. Jeseni 2016 je NIJZ začel zbirati podatke v okviru Nacionalne

raziskave **življenjskega sloga, stališč, zdravja in spolnosti II**, izvedena je bila tudi **Anketa o pogostosti uživanja živil in o prehranskih navadah med otroki in odraslimi** v Sloveniji pa tudi pilotno raziskovanje z naslovom **Anketa o uporabi tobaka, alkohola in drugih drog med splošno populacijo**. NIJZ je v letu 2013 pridobil sredstva za pilotni projekt **e-prijave vzrokov smrti**, ki je potekal do septembra 2016. V okviru projekta je bila pripravljena poglobljena analiza obstoječega stanja in predlogi za tehnično posodobitev zbiranja podatkov o vzrokih smrti. V letu 2017 je NIJZ Eurostatu prvič pilotno sporočil podatke o **poklicnih boleznih** za leta od 2013 do 2015, tudi metapodatke in podatke o referenčni populaciji. Vsakozi je opravljal tudi razvojno delo, povezano z **anketno metodologijo**, zlasti je preučeval vpliv kombiniranih načinov anketiranja.

Pri raziskovanju o **dohodkih in življenjskih pogojih** (EU-SILC) je SURS razširil nabor podatkov in njihov prikaz na podatkovnem portalu SI-STAT. Iz tega raziskovanja poleg materialne prikrajšanosti in stopnje tveganja revščine izhaja vedno več novih kazalnikov. Glavnim spremenljivkam raziskovanja EU-SILC se vsako leto doda poseben sklop vprašanj, t. i. priložnostni modul, z namenom, da se o posamezni temi pridobijo podrobnejši podatki, ki še natančneje osvetlijo življenjske pogoje prebivalcev, in da se omogoči poglobljena analiza socialne vključenosti/izključenosti. V 2014 so bili npr. objavljeni tudi podrobni podatki iz priložnostnega modula o **blaginji**, v letu 2017 pa s tudi obširni podatki iz priložnostnega modula glede dostopnosti do storitev: otroško varstvo, formalno izobraževanje, vseživljenjsko učenje, zdravstvene storitve in oskrba na domu. SURS je tudi posodobil vprašalnik za to raziskovanje in neposredno zbiranje podatkov za nekatere obvezne vsebine nadomestil z administrativnimi viri in s tem dodatno razbremenil dajalce podatkov. Skupaj s strokovnjaki NIJZ je izvedel **kognitivno testiranje** vseh vprašanj, povezanih z zdravjem. Eden od namenov kognitivnega testiranja je bilo tudi poenotenje vprašanj o zdravju z raziskovanjem Anketa o zdravju in zdravstvenem varstvu, ki ga izvaja NIJZ. Vsakozi je SURS aktivno sodeloval v delovni skupini za **prenovo pravne podlage** EU-SILC in drugih raziskovanj oseb in gospodinjstev, v delovni skupini za pripravo priložnostnega modula za leto 2017 in z mednarodnimi organizacijami (OECD) na področju merjenja revščine. Obenem je aktivno sodeloval tudi v delovni skupini EU pri sprejemanju omenjene pravne podlage. Skladno s tem je SURS pripravil tudi krovni dokument o uvajanju **osnovnih socialnih spremenljivk** v vsa raziskovanja o osebah in gospodinjstvih, ki se dopolnjuje glede na razvoj metodologije Eurostata.

Medinstitucionalna delovna skupina za **dolgotrajno oskrbo** je konec leta 2014 končala svoje delo, saj je uspešno opravila vse naloge, ki so bile zapisane v sklepu o ustanovitvi in so bile v njeni pristojnosti. SURS je konec leta 2014 prvič samostojno objavil podatke o izdatkih za dolgotrajno oskrbo in sploh prvič podatke o prejemnikih te oskrbe, in sicer za obdobje 2011–2012.

Ker je potreba po številnih podatkih s področja statistike **dolgotrajne oskrbe** čedalje večja, so na Inštitutu RS za socialno varstvo (na pobudo Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti) ponovno vzpostavili delovno skupino za področje dolgotrajne oskrbe, pri delu katere sta aktivno sodelovala tudi SURS in ZPIZ.

SURS je v letu 2015 ponovno izvedel raziskovanje o **porabi sredstev gospodinjstev**, s katerim ugotavlja raven in sestavo izdatkov gospodinjstev. V okviru priprav na izvedbo raziskovanja je SURS dodatno racionaliziral vprašalnik in način izbora enot v vzorec. S spremenjenim načinom izbora vzorčne enote je zagotovil boljšo kakovost podatkov, boljši nadzor nad delom anketarjev in usklajenost izvajanja s podobnimi raziskovanji na SURS. Hkrati so bili vsi podatki od leta 2000 naprej preračunani po novi evropski klasifikaciji individualne potrošnje po namenu. V letu 2017 se je SURS vključil v strokovno skupino OECD/EUROSTAT za merjenje skupne **porazdelitve dohodka, porabe in/ali premoženja**.

Raziskovanje o **finančnih sredstvih gospodinjstev in o porabi teh sredstev** (HFCS) se izvaja vsaka tri leta v vseh državah evrskega območja. Banka Slovenije je v letu 2014 na javnem razpisu izbrala

izvajalca, ki je od septembra pa do konca leta izvedel že drugo anketiranje vzorčno izbranih gospodinjstev. Raziskovanje je ponovno izvedla v letu 2017. Zbiranje podatkov se je zaradi poteka številnih drugih raziskovanj v Sloveniji, zaradi zahtevnosti vprašalnika in pomanjkanja anketarjev nekoliko zavleklo, a je bilo vseeno končano v rokih, ki jih je določila ECB.

Tudi za statistiko kriminalitete se uporabljajo administrativni viri. Od leta 2014 SURS podatke o **ovadenih** fizičnih in pravnih osebah pridobiva iz prenovljenega informacijskega sistema Vrhovnega državnega tožilstva; ob tem je posodobil tudi proces obdelave podatkov. Podatke o **obtoženih in obsojenih** pravnih in fizičnih osebah pa smo v letu 2016 prvič pridobili od Vrhovnega sodišča, iz informacijskega sistema za spremljanje kazenskih postopkov, in ne več s tiskanimi vprašalniki od okrožnih in okrajnih sodišč.

V drugi polovici leta 2017 se je SURS prijavil na razpis za mednarodni projekt *Testing and piloting survey on Gender-Based Violence - Osebna varnost v zasebnem okolju*. Namen pilotnega raziskovanja je prevod in testiranje vprašalnika o nasilju nad moškimi in ženskami na podlagi spola. Po pilotnem raziskovanju je predvidena tudi glavna anketa, katere namen bo pridobiti podatke za zagotovitev potreb po statističnih podatkih, ki izhajajo iz Zakona o ratifikaciji istanbulske konvencije in kazalnikov SDG.

Januarja 2013 je začel veljati novi Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (**ZPIZ-2**), ki je pomembno vplival na delo statistike na ZPIZ. Novemu zakonu je bilo treba prilagoditi vse obstoječe obdelave, prav tako objavljane podatkov in metodološka pojasnila. ZPIZ je v letu 2014 za MDS pripravil podrobne podatke o **zavarovancih in uživalcih pravic**, ki so bili osnova za izdelavo modela pokojninskega sistema in za poročilo o odhodkih za pokojnine v Sloveniji. Poročilo je bilo obravnavano junija 2014, ko je Slovenijo obiskala delegacija MDS in presojala o napredku Slovenije ter o vzdržnosti pokojninskega sistema in javnih financ. Enaki isti podatki so bili uporabljeni tudi kot vhod v mikrosimulacijski model pri pripravi dolgoročnih ekonomskih in proračunskih projekcij za obdobje 2016-2020 s poudarkom na predstavitvi fiskalnih posledic staranja evropskega prebivalstva v okviru EPC (Odbor za ekonomsko politiko, Delovna skupina za staranje prebivalstva – AWG).

SURS je zaradi upoštevanja načela racionalnosti in razbremenjevanja poročevalskih enot ter razmejitve med resorno in državno statistiko **opustil** dve statistični raziskovanji: o **javnih socialnovarstvenih zavodih** in o **volitvah** in s tem odpravil podvajanje dela v javni upravi na tem področju ter prispeval k večji racionalizaciji. Uporabnikom so še vedno na voljo arhivski podatki o javnih socialnovarstvenih zavodih na spletnih straneh SURS, novejši podatki pa v letnih poročilih Skupnosti socialnih zavodov Slovenije oz. na MDDSZ. Uporabniki podatkov o volitvah lahko te podatke pridobijo na spletnih straneh Državne volilne komisije nekaj ur po zaprtju volišč.

Pomembne aktivnosti so potekale tudi na področju **socialnih klasifikacij**. V letu 2015 je SURS začel aktivnosti za vsebinsko posodobitev in dopolnitve **e-iskalnika KLASIUS**. Na podlagi medinstitucionalnega dogovora je iz uradnih oz. administrativnih zbirk pridobil nove podatke o javno veljavnih programih, ki so jih določile pristojne institucije v postopkih priprav in sprejema/akreditacije programov. Tovrstne podatke je SURS prvič pridobil iz novega visokošolskega informacijskega sistema (eVŠ), zaradi česar je bilo pregledovanje, usklajevanje in dopolnjevanje obstoječe vsebine e-iskalnika KLASIUS časovno in postopkovno kompleksnejše.

Uspešno so bile zaključene aktivnosti, povezane z uvajanjem klasifikacije ravni izobraževanja **ISCED 2011** in klasifikacije področij izobraževanja **ISCED-F 2013** v mednarodno sporočanje podatkov.

V februarju 2017 je bila sprejeta Uredba o spremembah Uredbe o uvedbi in uporabi klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja (Uradni list RS, št. 8/17), ki se je začela uporabljati 1. januarja 2018. S tem je bila prejšnja različica klasifikacije za razvrščanje aktivnosti in izidov izobraževanja in

usposabljanja glede na področje izobraževanja, KLASIUS-P, nadomeščena z novo različico, **KLASIUS-P-16** (ki je prevzela klasifikacijsko strukturo in kategorije po novi mednarodni klasifikaciji področij izobraževanja ISCED-F 2013). SURS je na podlagi omenjene uredbe pripravil tudi nova metodološka pojasnila, MP-KLASIUS-2.1, jih medinstitucionalno uskladi ter tudi objavil. V letu 2017 so potekale raznovrstne aktivnosti, povezane z uvajanjem KLASIUS-P-16 v uporabo. Glavno opravilo je bilo prerazvrščanje obstoječih javno veljavnih izobraževalnih in študijskih programov v uradnih oz. administrativnih evidencah na MIZŠ. Te postopke so skladno s predhodnim dogovorom izvajale pristojne institucije (MIZŠ, NAKVIS, visokošolski zavodi) na podlagi teoretične povezovalne tabele, ki smo jo pripravili na SURS. Na podlagi omenjene uredbe je bil ustanovljen tudi skrbniški odbor KLASIUS; ta se je v letu 2017 sestal dvakrat in bo delo nadaljeval tudi v prihodnje.

Vsebine kodirnega seznama **SKP-o8** oz. e-iskalnika SKP-o8 nismo posodabljali, saj smo bili delovno osredotočeni na aktivnosti, potrebne za uvajanje klasifikacije KLASIUS-P-16 v uporabo.

Vsem uporabnikom pa je SURS redno zagotavljal pomoč pri razumevanju in uporabi mednarodnih in nacionalnih standardnih socialnih klasifikacij po vzpostavljenih komunikacijskih mehanizmi.

Z letom 2013 je NIJZ v svoje zbirke uvedel dve novi pomembni klasifikaciji, in sicer mednarodno **klasifikacijo bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov** za statistične namene (MKB-10-AM) ter **klasifikacijo terapevtskih in diagnostičnih posegov** (KTDP). Hkrati pa je nadaljeval tudi uvajanje **šifrantov vrst zdravstvene dejavnosti** (VZD). Navedeni klasifikaciji in šifrant so bili sprejeti z odredbami. V Sloveniji se uporablja več šifrantov, ki opredeljujejo zdravstvene storitve. NIJZ je zato skupaj z MZ in ZZSZ že v letu 2013 začel pripravljati novo **klasifikacijo vrst zdravstvenih storitev**, s katero bi poenotil vse obstoječe. Glavni namen nove klasifikacije je opredelitev storitev na napotnicah, posledično za eNaročanje in spremljanje čakalnih dob v okviru sistema za eNaročanje. Uporabljal se bo tudi za spremljanje zunajbolnišničnih obravnav SZBO.

Okoljske, kmetijske in druge področne statistike

Cilji državne statistike: vzpostavitev podatkovne podlage za spremljanje številnih kompleksnih pritiskov na okolje, katerih posledice so: onesnaževanje zraka, voda in zemlje, nastajanje in odlaganje odpadkov, izguba biotske raznovrstnosti, hrup itd.; ohranitev ali izboljšanje dosežene kakovosti podatkov iz okoljskih statistik, ker so te tudi podlaga za različne okoljske račune in kazalnike; ohranjanje razumnih obremenitev poročevalskih enot kljub povečanim potrebam po podatkih, in sicer z uporabo kakovostnih administrativnih virov podatkov in vplivanjem na zahteve Direktorata za kmetijstvo in razvoj podeželja (DG AGRI); zagotavljanje podatkovnih podlag za statistična področja, s katerimi bo mogoče meriti vplive kmetijstva na okolje; statistična podpora za spremljanje izvajanja področnih politik; zagotavljanje podatkov za pripravo statistik varnosti in vplivov transporta na okolje ter za statistično spremljanje intermodalnosti.

SURS je posodabljal **vodne statistike** in jih prilagajal nacionalnim in mednarodnim zahtevam, kar je okrepilo sodelovanje z drugimi akterji s področja voda (ARSO, IzVRS, NIJZ, MOP). Aktivno je delovala delovna skupina za vodo, ki je pripomogla k **izboljšanju kakovosti** statističnih podatkov o pitni vodi in vodi, uporabljeni za namakanje. Strokovnjaki sodelujočih institucij so se dogovorili o merilih za enotno delitev vodnih virov, kar bo izboljšalo preglednost in primerljivost podatkov o pitni vodi. SURS in MOP sta intenzivno sodelovala v povezavi s prevzemanjem podatkov o statistiki **odpadnih voda** iz administrativnega vira (baze IJSVO - Izvajalci javnih služb varstva okolja), katerega skrbnik je MOP), z namenom, da se doseže le enkratno obremenjevanje poročevalskih enot. Rezultati analize, ki jo je v letu 2016 opravil SURS, so pokazali, da je ujemanje podatkov precejšnje, kakovost podatkov pa zadostna, da se lahko začne uporabljati omenjeni administrativni vir. V statističnem raziskovanju Odpadne vode in kanalizacijski sistemi je SURS tako konec leta 2017

začel prevzemati podatke iz **administrativnega vira**; s to spremembo je razbremenil poročevalske enote in racionaliziral izvedbo raziskovanja.

V letu 2014 je SURS revidiral raziskovanje o **vodi, uporabljeni v industriji**. S spremenjeno metodologijo zajema podatkov in posodobitvijo kontrol je bila **izboljšana kakovost** tudi tega dela podatkov. SURS je sodeloval tudi v medinstitucionalni skupini pri projektu za vzpostavitev informacijskega sistema za izvajanje direktive o čiščenju **komunalne odpadne vode** (UWWTD_SIIF). V okviru tega projekta so se pregledali vsi viri podatkov in obravnavale vse potrebe po podatkih na nacionalni ravni. V letu 2016 je bil pripravljen **celovit pregled vodnih statistik**: od količin načrpane vode, dobavljene vode, uporabljene vode do količin odstranjene vode. Ustrezno je bilo posodobljeno tudi **objavljanje rezultatov**.

Na področju raziskovanj o **odpadkih** je SURS prvič prevzel del podatkov od zbiralcev in obdelovalcev odpadkov **iz baze IS-Odpadki**, katere skrbnik je ARSO. Zaradi novega načina pridobitve podatkov niso bili več potrebni klasični postopki zbiranja podatkov, zmanjšali pa so se tudi stroški izvedbe raziskovanja. Ustrezno so se morali prilagoditi vsi postopki obdelave podatkov – od zajema do kontrole podatkov. V letu 2017 pa je SURS skladno z novo Uredbo o odpadkih (Uradni list RS, št. 37/15 in 69/15) izvedel tudi obsežno **revizijo raziskovanj o odpadkih**. Podatke za raziskovanja o zbiranju odpadkov in za raziskovanja o obdelavi odpadkov je v celoti začel prevzemati iz administrativnega vira. V letu 2017 se je SURS lotil priprav za posodobitev zbiranja podatkov o izdatkih za varstvo okolja.

V letu 2015 se je SURS začel intenzivneje ukvarjati tudi s statistiko **odpadne hrane**. Izvajati je začel pilotni projekt, ki ga je sofinanciral Eurostat in katerega cilj je bil vzpostaviti metodologijo spremljanja podatkov o odpadni hrani, ki bo primerljiva tako v času kakor tudi v prostoru. Prvi pilotni projekt o statistiki odpadne hrane, v okviru katerega se je oblikovala delovna definicija odpadne hrane in postavila metodologija za spremljanje količin odpadne hrane na nacionalni ravni, je SURS končal v začetku leta 2017. To metodologijo je izpopolnjeval v drugem pilotnem projektu, ki ga je začel izvajati v novembru 2017. V obeh pilotnih projektih je SURS intenzivno sodeloval z različnimi vladnimi in nevladnimi organizacijami, ki so kakor koli povezane s problematiko odpadne hrane.

Pri izvedbi dveh rednih vzorčnih statističnih raziskovanj **Struktura kmetijskih gospodarstev** v letih 2013 in 2016 je SURS kombiniral različne vire podatkov: podatke je v letu 2013 prvič zbral s telefonsko anketo, tem pa dodal vse razpoložljive administrativne podatke o kmetijskih gospodarstvih. Z izvedbo anketiranja po telefonu namesto na terenu je močno znižal stroške raziskovanja, pri tem pa si je prizadeval ohraniti enako kakovost zbranih podatkov. V letih 2013 in 2016 je SURS izvedel tudi triletno statistično raziskovanje **Popis tržnega vrtnarstva**. Na področju statistike živinoreje se je ob izvajanju rednih nalog vključil v delo pri pilotnem projektu za vzpostavitev statistike **konzumnih jajc**, ki ga je financiral Eurostat in ki je potekal v letih 2015 in 2016. Izsledki projekta so bili objavljeni na spletnih straneh SURS. Aktivno je sodeloval z Eurostatom, MKGP in KIS pri zagotavljanju podatkov za izračun **kmetijsko-okoljskih kazalnikov**. Pri tem naj posebej omenimo, da je bila pripravljena metodološko usklajene časovne vrste podatkov o bruto bilanci dušika in fosforja. Za izračun podatkov je poskrbel KIS, in sicer na podlagi posodobljene usklajene OECD/EUROSTAT-ove metodologije. Pri statistiki **porabe mineralnih gnojil po kmetijskih kulturah** je SURS v letih 2014 in 2016 izvedel tudi zahtevno dvoletno telefonsko raziskovanje. Na področju spremljanja cen v kmetijstvu je SURS še naprej redno zagotavljal statistike s področja kmetijskih cen ter pri razvojni nalogi **Cene in zakupnine kmetijskih zemljišč**, ki je del evropskega projekta, preučil metodologijo, analiziral razpoložljive vire podatkov, vzpostavil statistični proces zajema in obdelave podatkov ter izračunal statistik. Tako zdaj SURS, ki je še vedno vključen v nadaljnji Eurostatov pilotni projekt, uporabnikom zagotavlja redne letne statistične podatke o cenah kmetijskih zemljišč in zakupninah za kmetijska zemljišča po Eurostatovi metodologiji.

V okviru statistike rastlinske proizvodnje je v tem srednjeročnem obdobju SURS uvedel e-poročanje v raziskovanja o **pridelkih kmetijskih rastlin**, s čimer je deloma olajšal sporočanje podatkov v teh raziskovanjih. Poleg rednih letnih raziskovanj s področja statistike rastlinske pridelave je v letu 2015 izvedel petletno statistično raziskovanje **Popis vinogradov**, ki ga izvaja na podlagi evropske uredbe, in kot vir podatkov uporabil samo administrativne zbirke MKGP. Prav tako samo na podlagi administrativnega vira podatkov MKGP je v letu 2017 izvedel petletno statistično **raziskovanje Popis intenzivnih sadovnjakov**, ki se prav tako izvaja na podlagi evropske uredbe. Na področju **statistike pesticidov** je SURS v letu 2017 v sodelovanju z UVHVVR objavil letne podatke o prodaji fitofarmacevtskih sredstev (FFS) v Sloveniji, na področju **statistike porabe FFS v kmetijstvu** pa rezultate prvega rednega petletnega statističnega raziskovanja o porabi FFS po kmetijskih kulturah ter zbral podatke v drugi izvedbi tega raziskovanja, ki bodo objavljeni v letu 2019.

V letu 2017 je SURS izvedel tudi novo vzorčno raziskovanje **Gozdarstvo na kmetijskih gospodarstvih** ter podatke objavil v avgustu 2017.

SURS je bil vseskozi aktiven tudi na mednarodnem področju, in sicer v povezavi s sprejemanjem nove Uredbe EU, ki bo od leta 2020 določala zbiranje mikropodatkov o kmetijskih gospodarstvih in o proizvodnji na njih. V okviru delovne skupine Sveta za statistiko je aktivno sodeloval v postopku sprejemanja uredbe in se zavzemal za rešitve, ki bi v prihodnje zagotavljale čim manjše obremenitve in čim bolj kakovostne podatke na ravni EU. Sprejem te uredbe v letu 2018 pa za prihodnje pomeni večje obremenitve, ki jih bo povzročilo izvajanje sistema povezanih statističnih raziskovanj, kot jih določa nova uredba. Z nadaljevanjem dobrega sodelovanja z MKGP je zagotovil, da je objavljane podatkov o **ekološki kmetijski pridelavi** in predelavi, skladno z zakonodajo EU, postalo redna naloga.

V letu 2013 je SURS končal delo v triletnem mednarodnem projektu CA-RES – projektu sodelovanja pri uveljavitvi direktive o **obnovljivih virih energije**. SURS je skupaj s Statističnim uradom Avstrije sopredsedoval delovni skupini za statistično metodologijo. Projekt se je končal uspešno: s priporočili za področja sončne energije, toplotnih črpalk in lesne biomase. V istem letu je kot partner v projektu ESSnet končal delo pri dvoletnem mednarodnem projektu, katerega rezultat je **metodološki priročnik o statistiki porabe energije v gospodinjstvih**.

V letu 2016 je SURS ponovno izvedel raziskovanje **Poraba energije in goriv** v gospodinjstvih. Objavljeni so bili rezultati o končni porabi energije v gospodinjstvih po namenih in energijskih virih za leto 2015. Naslednje zbiranje podatkov o porabi energije in goriv v gospodinjstvih na terenu bo predvidoma v letu 2019. Ker bo SURS takrat te podatke zbral prvič s spletnim vprašalnikom, je v letu 2017 tak način zbiranja omenjenih podatkov najprej testiral na manjšem vzorcu opazovanih enot.

Z Agencijo za energijo se je v letu 2017 dogovoril za prevzem podatkov o **daljinskem ogrevanju**, ki jih je omenjena agencija začela spremljati skladno z zavezo v energetskega zakonu. Podatke je analiziral in pripravil načrt za njihovo vključitev v energetske statistiko, s čimer želi razbremeniti poročevalske enote. Prijavil se je tudi za izvajanje pilotnega projekta s področja **končne rabe energije v industriji**. V tem projektu želi SURS dopolniti podatke o končni rabi energije v industriji ter jih razdeliti po namenih uporabe.

Pri statistiki transporta je SURS vsebinsko in procesno prenovil raziskovanje o **prevozi v cestnem javnem linijskem prevozu**. Prenovil in razširil je tudi letno objavo o **registriranih cestnih motornih vozilih in prikolicah**, in sicer s podatki o cestnih vozilih glede na vrsto goriva.

V letu 2015 je SURS še **zadnjič objavil** podatke o **cestnoprometnih nesrečah** in prav tako **zadnjič o dolžini cest**. Uporabniki so bili obveščeni, da so podatki o cestni infrastrukturi objavljeni na spletnih straneh Direkcije RS za infrastrukturo (DRSI), podatki o cestnoprometnih nesrečah pa na Agenciji za

varnost prometa (AVP). Tako DRSI kot AVP še naprej tudi zagotavljata podatke za mednarodno poročanje za Slovenijo (DRSI o cestni infrastrukturi, AVP o cestnoprometnih nesrečah). V letu 2017 se je SURS z Združenjem slovenskih žičničarjev dogovoril, da bo **prenehal** zbirati in objavljati podatke o **žičniškem potniškem prevozu**; podatke za nacionalne in mednarodne potrebe bo zagotavljalo Združenje.

Na področju statistike **pristaniškega prometa** je bil SURS v letu 2015 eden izmed štirih evropskih statističnih uradov, ki so v organizaciji Eurostata in Evropske agencije za pomorsko varnost (EMSA) sodelovali v študiji o uporabi podatkov iz pomorskih baz podatkov za statistične namene na nacionalni ravni (projekt *enotno vstopno okno – NSW*). V študiji je intenzivno sodelovala tudi Uprava RS za pomorstvo.

SURS se je v letu 2016 prijavil na razpis za pridobitev evropskih sredstev za razvoj statistike **Dnevna mobilnost potnikov** in razvoj statistik **obsega cestnega prometa**. Na podlagi Eurostatovega priročnika o dnevni mobilnosti potnikov je potem jeseni 2017 prvič izvedel to raziskovanje. Prve rezultate je objavil septembra 2018; končni in podrobni podatki pa bodo objavljeni v letu 2019. Rezultati bodo uporabljeni za načrtovanje razvoja mobilnosti prebivalcev in prevozne infrastrukture ter za ocene vplivov prometa na okolje. V okviru istega razpisa je SURS pridobil tudi sredstva za razvoj mobilne aplikacije za spremljanje dnevne mobilnosti potnikov. Razvoj aplikacije in njeno testiranje sta SURS-u prinesla pomembne izkušnje za morebitni nadaljnji razvoj na področju zbiranja podatkov s pomočjo mobilnih aplikacij, in to ne le podatkov o mobilnosti prebivalstva, ampak tudi o drugih življenjskih navadah. SURS je v sodelovanju z zunanjima izvajalcema razvil metodologijo za izračun **voznih kilometrov**, tovrstne podatke pa bo v prihodnje objavljaj letno (za referenčna leta 2015 in 2016 so bili objavljeni spomladi 2018).

V letu 2016 je MZI začel izvajati pilotni projekt integriranega javnega potniškega prometa (IJPP). SURS je zaradi uvedbe novega sistema IJPP moral ustrezno prilagoditi metodologijo spremljanja **potnikov in potniških kilometrov** v javnem linijskem prevozu. V letu 2017 je tako del podatkov o potnikih in potniških kilometrih pridobil od avtobusnih prevoznikov, del pa iz administrativnih virov MZI.

Statistike v prostoru

Cilja državne statistike: zagotavljanje čim večjega števila pravočasnih in kakovostnih statističnih podatkov iz različnih vsebinskih področij, izkazanih na čim nižji teritorialni ravni oz. v skladu s potrebami uporabnikov; zagotavljanje izkazovanja prostorskih podatkov v različnih vrstah in formatih objav – glede na različne uporabniške skupine.

Prostorsko izkazane statistike so podlaga za učinkovito izvajanje lokalne, regionalne in kohezijske politike. Zaradi velike pomembnosti geoprostorskih statističnih podatkov se je SURS še posebno zavzel, da se vzpostavi celovit sistem za izkazovanje statistik v prostoru, s poudarkom na vizualizacijah statističnih podatkov. Ob podpori dobrih podatkovnih virov je prenovil aplikacijo **STAGE** (**ST**atistika in **GE**ografija) in jo umestil v produkcijo. Ta omogoča prikazovanje, posredovanje in prenos geoprostorskih statističnih podatkov skladno s specifikacijami za omrežne storitve iz direktive INSPIRE. Tako posredovani podatki so zaradi vizualizacije njihove prostorske dimenzije lažje predstavljeni in razumljivi, z interaktivnim upravljanjem orodja pa je iskanje informacij o Sloveniji zanimivejše. Z vzpostavitvijo delujoče aplikacije je SURS dosegel cilj – zagotoviti čim večje število **pravočasnih in kakovostnih** statističnih podatkov, izkazanih **v prostoru**.

Z vidika izkazovanja podatkov je aplikacija STAGE pomembna za celotno državno statistiko tudi zato, ker udejanja skupno delovanje pooblaščenih izvajalcev. Državna statistika namreč v enem diseminacijskem orodju pokrije potrebe različno zahtevnih uporabniških skupin.

V letu 2016 je SURS začel sodelovati v mednarodnem projektu *Merging statistics and geospatial information in member states* (Združevanje statistik in prostorskih informacij v državah članicah), ki se je zaključil v letu 2017 in katerega rezultat je z **novimi vsebinami** in funkcionalnostmi **nadgrajena** aplikacija **STAGE**. Vzpostavljeni sta bili tudi dve relacijski podatkovni bazi: prvo, bazo dohodkov, v kateri so v prostoru prikazani nekateri kazalniki o dohodku, je vzpostavil SURS, drugo, bazo zdravstvenih statistik, pa je vzpostavil NIJZ. Preučene pa so bile tudi nove možnosti za **zaščito statističnih podatkov** in za oblikovanje statističnih kazalnikov s poudarkom na njihovem izkazovanju na nižjih prostorskih ravneh.

Seznam statističnih sosvetov

1. Sosvet za administrativne vire podatkov
2. Sosvet za nacionalne račune, finančne in monetarne statistike
3. Sosvet za regionalne statistike
4. Sosvet za statistiko cen
5. Sosvet za statistiko dela
6. Sosvet za statistiko energetike
7. Sosvet za statistiko gradbeništva
8. Sosvet za statistiko industrije in rudarstva
9. Sosvet za statistiko informacijske družbe
10. Sosvet za statistiko izobraževanja in usposabljanja
11. Sosvet za statistiko kmetijstva, gozdarstva in ribištva
12. Sosvet za statistiko kriminalitete
13. Sosvet za statistiko kulture
14. Sosvet za statistiko naravnih virov in okolja
15. Sosvet za statistiko nepremičnin
16. Sosvet za statistiko notranje trgovine in storitvenih dejavnosti
17. Sosvet za statistiko prebivalstva
18. Sosvet za statistiko razvojno-raziskovalne dejavnosti in tehnologije
19. Sosvet za statistiko transporta
20. Sosvet za statistiko turizma
21. Sosvet za statistiko zdravja
22. Sosvet za statistiko zunanje trgovine
23. Sosvet za statistiko življenjske ravni in socialne zaščite

Seznam zakonodajnih aktov, sprejetih v obdobju 2013–2017

V letu 2013 sprejeta statistična zakonodaja:

- Uredba (EU) št. 1071/2013 ECB z dne 24. septembra 2013 o bilanci stanja sektorja denarnih finančnih institucij (prenovitev) (ECB/2013/33).
- Uredba (EU) št. 1072/2013 ECB z dne 24. septembra 2013 o statistiki obrestnih mer, ki jih uporabljajo denarne finančne institucije (prenovitev) (ECB/2013/34).
- Uredba (EU) št. 1073/2013 ECB z dne 18. oktobra 2013 o statistiki sredstev in obveznosti investicijskih skladov (prenovitev) (ECB/2013/38).
- Uredba (EU) št. 1075/2013 ECB z dne 18. oktobra 2013 o statistiki sredstev in obveznosti družb, ki se ukvarjajo s prenosom finančnih sredstev in so vključene v transakcije listinjenja (prenovitev) (ECB/2013/40).
- Uredba (EU) št. 1074/2013 ECB z dne 18. oktobra 2013 o zahtevah za statistično poročanje poštne žiro institucij, ki sprejemajo vloge od rezidentov evroobmočja, ki niso denarne finančne institucije (prenovitev) (ECB/2013/39).
- Uredba Komisije (EU) št. 141/2013 z dne 19. februarja 2013 o izvajanju Uredbe (ES) št. 1338/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z javnim zdravjem ter zdravjem in varnostjo pri delu glede Evropske ankete o zdravju in zdravstvenem varstvu (EHIS) (32013R0141).
- Uredba Komisije (EU) št. 859/2013 z dne 5. septembra 2013 o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 808/2004 o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z informacijsko družbo Besedilo (32013R0859).
- Uredba Komisije (EU) št. 912/2013 z dne 23. septembra 2013 o izvajanju Uredbe (ES) št. 452/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o pripravi in razvoju statističnih podatkov o izobraževanju in vseživljenjskem učenju glede statističnih podatkov o sistemih izobraževanja in usposabljanja (32013R0912).
- Uredba Komisije (EU) št. 936/2013 z dne 12. septembra 2013 o določitvi »seznama Prodcom« industrijskih izdelkov za leto 2013 v skladu z Uredbo Sveta (EGS) št. 3924/91 (32013R0936).
- Uredba Komisije (EU) št. 1093/2013 z dne 4. novembra 2013 o spremembi Uredbe (ES) št. 638/2004 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Komisije (ES) št. 1982/2004 v zvezi s poenostavitvijo sistema Intrastat in zbiranjem podatkov v sistemu Intrastat (32013R1093).
- Uredba (EU) št. 1260/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013 o evropski demografski statistiki (32013R1260).
- Uredba Komisije (EU) št. 1319/2013 z dne 9. decembra 2013 o spremembi prilog k Uredbi (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot (NUTS) (32013R1319).
- Dogovor ESS o priložnostnem modulu, ki se izvaja v okviru ADS, o položaju migrantov in njihovih neposrednih naslednikov na trgu dela.

V letu 2014 sprejeta statistična zakonodaja:

- Uredba Komisije (EU) št. 67/2014 z dne 27. januarja 2014 o izvajanju Uredbe (ES) št. 177/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki Skupnosti o dohodku in življenjskih pogojih (EU-SILC) glede seznama ciljnih sekundarnih spremenljivk za leto 2015 v zvezi z družbenim in kulturnim udejstvovanjem ter materialno deprivacijo.
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 205/2014 z dne 4. marca 2014 o določitvi enotnih pogojev za izvajanje Uredbe (EU) št. 1260/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o evropski demografski statistiki, kar zadeva razčlenitve podatkov, roke in revizije podatkov.
- Uredba (EU) št. 378/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 1166/2008 v zvezi s finančnim okvirom za obdobje 2014–2018
- Uredba Komisije (EU) 431/2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki energetike glede izvajanja letnih statistik porabe energije v gospodinjstvih.
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 439/2014 z dne 29. aprila 2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 250/2009 o izvajanju Uredbe (ES) št. 295/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o strukturi statistiki podjetij glede opredelitev karakteristik in tehničnega formata za prenos podatkov.
- Uredba Komisije (EU) št. 446/2014 z dne 2. maja 2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 295/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o strukturi statistiki podjetij ter uredb Komisije (ES) št. 251/2009 in (EU) št. 270/2010, glede serije podatkov, ki jih je treba zbirati, in meril za ocenjevanje kakovosti strukturne statistike podjetij.
- Uredba (EU) št. 538/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o spremembi Uredbe (EU) št. 691/2011 o evropskih okoljsko-ekonomskih računih.
- Uredba (EU) št. 545/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 577/98 o organizaciji vzorčne raziskave delovne sile v Skupnosti.
- Uredba (EU) št. 659/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 638/2004 o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z blagovno menjavo med državami članicami glede prenosa delegiranih in izvedbenih pooblastil na Komisijo za sprejemanje nekaterih ukrepov, sporočanja informacij s strani carinske uprave, izmenjave zaupnih podatkov med državami članicami in opredelitve statistične vrednosti.
- Uredba Komisije (EU) št. 842/2014 z dne 4. julija 2014 o določitvi „seznama Prodcom“ industrijskih izdelkov za leto 2014 v skladu z Uredbo Sveta (EGS) št. 3924/91.
- Uredba Komisije (EU) št. 1196/2014 z dne 30. oktobra 2014 o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 808/2004 o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z informacijsko družbo.
- Uredba Komisije (EU) št. 1209/2014 z dne 29. oktobra 2014 o spremembi Uredbe (EU) št. 451/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o novi statistični klasifikaciji proizvodov po dejavnosti (CPA) in razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 3696/93.

- Delegirana uredba Komisije (EU) št. 1397/2014 z dne 22. oktobra 2014 o spremembi Uredbe (EU) št. 318/2013 o sprejetju programa priložnostnih modulov, ki zajemajo leta od 2016 do 2018, za vzorčno raziskavo delovne sile, predvideno z Uredbo Sveta (ES) št. 577/98.
- Uredba Evropske centralne banke (EU) št. 1374/2014 z dne 28. novembra 2014 o zahtevah za statistično poročanje za zavarovalne družbe (ECB/2014/50).

V letu 2015 sprejeta statistična zakonodaja:

- Uredba Komisije (EU) 2015/245 z dne 16. februarja 2015 o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1177/2003 o statistiki Skupnosti o dohodku in življenjskih pogojih (EU-SILC) glede seznama ciljnih sekundarnih spremenljivk za leto 2016 v zvezi z dostopom do storitev.
- Uredba Komisije (EU) 2015/359 z dne 4. marca 2015 o izvajanju Uredbe (ES) št. 1338/2008 Evropskega parlamenta in Sveta glede statističnih podatkov o izdatkih in financiranju zdravstvenega varstva.
- Izvedbena Uredba Komisije (EU) št. 2015/459 z dne 19. marca 2015 o določitvi tehničnih parametrov priložnostnega modula za leto 2016 o mladih na trgu dela, kakor določa Uredba Sveta (ES) št. 577/98.
- Izvedbena uredba komisije (EU) 2015/1042 z dne 30. junija 2015 o spremembi Priloge II k Uredbi (ES) št. 250/2009 o izvajanju Uredbe (ES) št. 295/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o strukturi statistiki podjetij glede prilagoditev tehničnega formata po reviziji klasifikacije proizvodov po dejavnosti (CPA).
- Uredba Komisije (EU) 2015/1391 z dne 13. avgusta 2015 o spremembi Uredbe (ES) št. 1200/2009 o izvajanju Uredbe (ES) št. 1166/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o raziskovanjih strukture kmetijskih gospodarstev in raziskovanju metod kmetijske proizvodnje v zvezi s koeficienti glav živine ter opredelitvami značilnosti.
- Popravek Izvedbene uredbe komisije (EU) 2015/1754 z dne 6. oktobra 2015 o spremembi Priloge I k Uredbi Sveta (EGS) št. 2658/87 o tarifni in statistični nomenklaturi ter skupni carinski tarifi.
- Uredba komisije (EU) 2015/2112 z dne 23. novembra 2015 o spremembi Priloge I k Uredbi (ES) št. 251/2009 o izvedbi Uredbe (ES) št. 295/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o strukturi statistiki podjetij glede prilagoditev serije podatkov po reviziji klasifikacije proizvodov po dejavnosti (CPA).
- Direktiva (EU) Evropskega parlamenta in Sveta 2015/1535 z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe.

V letu 2016 sprejeta statistična zakonodaja:

- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/1253 z dne 29. julija 2016 o spremembi Uredbe (EU) št. 92/2010 glede izmenjave podatkov med carinskimi organi in nacionalnimi statističnimi organi ter glede priprave statistike (številka CELEX: 32016R1253).
- Uredba (EU) 2016/1724 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. septembra 2016 o spremembi Uredbe (ES) št. 471/2009 o statistiki Skupnosti o zunanji trgovini z državami

nečlanicami v zvezi s prenosom delegiranih in izvedbenih pooblastil Komisiji za sprejetje nekaterih ukrepov (številka CELEX: 32016R1724).

- Uredba Komisije (EU) 2016/1872 z dne 6. oktobra 2016 o določitvi „seznama Prodcum“ industrijskih izdelkov za leto 2016 v skladu z Uredbo Sveta (EGS) št. 3924/91 (številka CELEX: 32016R1872).
- Uredba Komisije (EU) 2016/2119 z dne 2. decembra 2016 o spremembi Uredbe (ES) št. 471/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Komisije (EU) št. 113/2010 glede prilagoditve seznama carinskih postopkov in opredelitve podatkov (številka CELEX: 32016R2119).
- Uredba (EU) 2016/1724 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o harmoniziranih indeksih cen življenjskih potrebščin in harmoniziranem indeksu cen stanovanjskih nepremičnin
- Izvedbena Uredba Komisije (EU) št. 2016/8 z dne 5. januarja 2016 o določitvi tehničnih parametrov priložnostnega modula za leto 2017 o samozaposlitvi.
- Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 2016/1851 z dne 14. junija 2016 o sprejetju programa priložnostnih modulov, ki zajema leta 2019, 2020 in 2021, za vzorčno raziskavo delovne sile v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 577/98.
- Izvedbena Uredba Komisije (EU) št. 2016/2236 z dne 12. decembra 2016 o določitvi tehničnih parametrov priložnostnega modula za leto 2018 o uskladitvi poklicnega in družinskega življenja.
- Uredba Komisije (EU) 2016/114 z dne 28. januarja 2016 o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1177/2003 o statistiki Skupnosti o dohodku in življenjskih pogojih (EU-SILC) glede seznama ciljnih sekundarnih spremenljivk o zdravju in zdravju otrok za leto 2017
- Uredba (EU) 2016/1952 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o evropski statistiki cen zemeljskega plina in električne energije in o razveljavitvi Direktive 2008/92/ES
- Uredba (EU) 2016/2032 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o spremembi Uredbe (ES) št. 91/2003 o statistiki železniškega prevoza glede zbiranja podatkov o blagu, potnikih in nesrečah.

V letu 2017 sprejeta statistična zakonodaja:

- Uredba Komisije (EU) 2017/2119 z dne 22. november 2017 o določitvi „seznama Prodcum“ industrijskih izdelkov za leto 2017 v skladu z Uredbo Sveta (EGS) št. 3924/91 (številka CELEX: 32016R2119).
- Uredba Komisije (EU) 2017/310 z dne 22. februarja 2017 o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1177/2003 o statistiki Skupnosti o dohodku in življenjskih pogojih (EU-SILC) glede seznama ciljnih sekundarnih spremenljivk o materialni prikrajšanosti, dobrem počutju in stanovanjskih težavah za leto 2018 (številka CELEX: 32017R0310).
- Izvedbena Uredba Komisije (EU) 2017/2384 z dne 19. decembra 2017 o določitvi tehničnih parametrov priložnostnega modula za leto 2019 o organizaciji dela in ureditvi delovnega

časa v zvezi z vzorčno raziskavo delovne sile v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 577/98 (številka CELEX: 32017R2384).

- Uredba o spremembah Uredbe o uvedbi in uporabi klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja (UL RS, št. 8/2017) z dne 16. 2. 2017.
- Uredba Komisije (EU) 2017/1951 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o spremembi Uredbe (EU) št. 99/2013 o evropskem statističnem programu za obdobje 2013–2017 s podaljšanjem programa do leta 2020 (številka CELEX: 2017R1951).
- Uredba (EU) 2017/2391 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2017 o spremembi Uredbe (ES) št. 1059/2003 glede teritorialnih tipologij (Tercet) (številka CELEX: 32017R2391).
- Uredba Komisije (EU) 2017/269 z dne 16. februarja 2017 o spremembi Uredbe (ES) št. 1185/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o statističnih podatkih o pesticidih v zvezi s seznamom aktivnih snovi (številka CELEX: 32017R0269).
- Uredba Komisije (EU) 2017/2010 z dne 9. novembra 2017 o spremembi Uredbe (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki energetike glede posodobitev letnih in mesečnih statistik energetike (številka CELEX: 32017R2010).
- Izvedbena Uredba Komisije (EU) 2017/2169 z dne 21. novembra 2017 o določitvi oblike in načina prenosa evropske statistike cen zemeljskega plina in električne energije v skladu z Uredbo (EU) 2016/1952 Evropskega parlamenta in Sveta (številka CELEX: 32017R2169).
- IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/543 z dne 22. marca 2017 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (ES) št. 763/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o popisih prebivalstva in stanovanj v zvezi s tehničnimi specifikacijami za vsebine in posamezne razčlenbe teh vsebin (številka CELEX: 32017R0543).
- Izvedbena Uredba Komisije (EU) 2017/881 z dne 23. maja 2017 o izvajanju Uredbe (ES) št. 763/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o popisih prebivalstva in stanovanj glede načina in strukture poročil o kakovosti ter tehničnega formata za pošiljanje podatkov in o spremembi Uredbe (EU) št. 1151/2010 (številka CELEX: 32017R0881).
- Uredba Komisije (EU) 2017/712 z dne 20. aprila 2017 o določitvi referenčnega leta ter programa statističnih podatkov in metapodatkov za popise prebivalstva in stanovanj iz Uredbe (ES) št. 763/2008 Evropskega parlamenta in Sveta (številka CELEX: 32017R0712).
- Uredba Komisije (EU) 2017/1515 z dne 31. avgusta 2017 o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 808/2004 o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z informacijsko družbo za referenčno leto 2018 (številka CELEX: 32017R1515).

Seznam uporabljenih kratic

AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
ARRS	Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije
ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
AVP	Agencija za varnost prometa
AWG	Delovna skupina za staranje
BIS	Bank for International Settlements – Banka za mednarodne poravnave
BS	Banka Slovenije
CEUVIZ	Centralna evidenca udeležencev izobraževanja
DRSI	Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo
ECB	Evropska centralna banka
ESCB	Evropski sistem centralnih bank
ESR	Evropski sistem računov – European System of Accounts (ESA)
ESS	Evropski statistični sistem
ESSC	European Statistical System Committee – Odbor za evropski statistični sistem
EU	Evropska unija
FDV	Fakulteta za družbene vede
ISCED	International Standard Classification of Education – Mednarodna klasifikacija izobraževanja
ISPAP	Informacijski sistem za posredovanje in analizo podatkov o plačah, drugih izplačilih in številu zaposlenih v javnem sektorju
IzVRS	Inštitut za vode Republike Slovenije
KIS	Kmetijski inštitut Slovenije
MDS	Mednarodni denarni sklad
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MEETS	Modernisation of the European Enterprise and Trade Statistics – Posodobitev evropske statistike podjetij in trgovine
MF	Ministrstvo za finance
MGRT	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
MIZŠ	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
MJU	Ministrstvo za javno upravo
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor
MZ	Ministrstvo za zdravje
NCB	Nacionalna centralna banka
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
NIP	Nomenklatura industrijskih proizvodov
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development – Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj
PRS	Poslovni register Slovenije
SID banka	Slovenska izvozna in razvojna banka
SI-STAT	Podatkovni portal SURS-a
SPSR	Srednjeročni program statističnih raziskovanj
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
UMAR	Urad za makroekonomske analize in razvoj

UNECE	The United Nations Economic Commission for Europe – Ekonomska komisija za Evropo pri Združenih narodih
UVHVVR	Uprava Republika Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
ZPIZ	Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
ZRSZ	Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje
ZZZS	Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije